O COARDĂ PREA ÎNTINSA

i

Povestea ne ţinuse strîns adunaţi în jurul focului, şi o ascultaserăm cu răsuflarea tăiată, dar nu-mi amintesc să fi stîrnit alt comentariu în afară de fireasca observaţie că e lugubră — aşa cum se şi cuvine să fie o poveste de groază, istorisită în ajunul Crăciunului, într-o casă bătrînească. Nu a stîrnit nici un alt comentariu pînă cînd cineva observă ca aude pentru prima dată de un caz în care un copil să fi avut o vedenie. Cazul în dis-\ cutie, pot să vă spun, era cel al unei fantome care \ se arătase într-o casă veche, aidoma celei unde ne găseam noi acum; o apariţie înfiorătoare i se înfăţişase unui băieţaş ce dormea în cameră cu mai-că-sa ; mama se trezi la strigătul de groază al copilului — se trezi nu pentru a-i alunga spaima şi a-l potoli, adormindu-l din nou, ci pentru a vedea la rîndul ei, înainte de a fi izbutit să-l liniştească, aceeaşi privelişte care-l îngrozise pe băieţaş.

Observaţia asta îi smulse lui Douglas — nn pe data, ci mult mai tîrziu, în ceasurile serii — răspunsul a cărei interesantă urmare o supun atenţiei dumneavoastră. Cineva mai istorisi o poveste nu de prea mare efect, pe care Douglas, mi-aro dat seama, nfci n-o ascultă.

în lipsa lui de atenţie am văzut un semn că el însuşi are ceva de povestit, şi deci nu ne rămînea de-cît să aşteptăm. într-adevăr, am avut de aşteptat încă două nopţi ; dar chiar din prima seară, înainte de a ne fi dus cu toţii la culcare, ne dezvălui gîn-durile care-l munceau.

— Admit — cu privire la stafia, sau ce-o mai fi fost, despre care ne-a vorbit Griffin — că faptul de a i se fi înfăţişat unui copil la o vîrstă atît de fragedă face mtîmplarea mult mai impresionantă. Dar nu e prima oară cînd aud despre această fermecătoare manieră a fantomelor de a trata copiii. Dacă prezenţa unui copil întinde coarda atenţiei, ce veţi spune atunci de prezenţa a *doi* copiij.. T

— Că va determina, desigur, întinderea a două coardeJi exclamă careva. Şi de asemenea, că dorim să le ascultăm povestea.

îl văd parcă şi acum pe Douglas, în picioare, cu spatele la foc şi mîinile în buzunare, coborîn-du-şi privirile spre interlocutorul său.

— Nimerii în afară de mine nu a mai ascultat pînă acum această poveste. E prea înfiorătoare ! Afirmaţia lui fu bineînţeles repetată de mai multe voci, doritoare să învăluie povestirea în^jm-^ reola unei înalte preţuiri, iar ¡ prietenul nostru îşi pregăti triumfu.Lcu.jO iscusinţăinută, plTrobindu^şT" grav ocEîTasupra noastră, a celorlalţi; apoi mărtu-• risi în continuare :

— Depăşeşte orice limită. E mai înspăimîntă-toare dscit tot ce-am auzit vreodată.

— Prin groaza pe care-o inspiră ? *îwa.* amintesc că l-am întrebat.

Părea să îaeerce-.ş sugera că lucrurile nu pot fi simplificate chiar în fielul acesta; dar că, într-adevăr, nu izbuteşte să le califice în vreun fel.

îşi trecu mina peste ochi, o uşoară grimasă îi crispa trăsăturile.

— Prin îngrozitoarea... grozăvie.

— Vai, ce drăguţ ! strigă una dintre doamne. Douglas n-o luă în seamă ; privi spre mine, dar ca şi cum prin mine ar fi văzut lucrul despre care vorbea.

— Prin misterul ei respingător, prin oroare şi durere.

— Atunci, e-n regulă, am răspuns, stai jos şi dă-i drumul!

Se întoarse cu faţa spre foc, împinse cu piciorul un butuc, rămase o clipă cu privirile aţintite asupra lui. Apoi se răsuci din nou spre noi. ,: — Nu pot să încep. Va trebui să cer ceva din oraş.

Cuvintele lui iscară un murmur general şi numeroase proteste ; după care ne lămuri, la fel de în-gîndurat :

; — JPoveştga g scrisă. E încuiată într-un sertar — de unde n-a ieşit de ani de zile. Aş putea

să-i expediez o scrisoare servitorului meu şi să-i pun cheile în plic, ca să ne trimită pachetul de îndată ce-l găseşte.
Această propunere părea să mi se adreseze în mod special mie — s-af fi spus chiar că-mi cere să-l ajut să nu dea înapoi.
Spărsese gheaţa, un strat de gheaţă gros, depus iarnă după iarnă ; nu degeaba păstrase o atît de îndelungată tăcere. Pe ceilalţi îi necăjea amînarea dar pe mine tocmai scrupuMe,. lui mă încîntau. L-am conjurat să scrie'cu prfîna poştă şi să accepte să -ne citească de îndată ce primeşte răspunsul;. apoi l-am întrebat, dacă experienţa fusese trăită chiar de el. Replica fu promptă :
— O, nu, slavă Celui-de-sus!
224
— Dar consemnarea ei îţi aparţine? Dumneata ai aşternut-o în scris ?
— Nu-mi aparţine decît impresia pe care mi-a lăsat-o. Am consemnat-o *aici* — şi se ciocăni cu un deget în dreptul inimii. Şi nu s-a mai şters niciodată.
— Atunci, manuscrisul despre care ne vorbeai... ?
— Povestea e aşternută pe hîrtie cu o cerneală veche, decolorată, într-un foarte frumos scris de mînă. înteţi iar focul. Scrisul unei femei. Moartă de douăzeci de ani. Mi-a trimis aceste file înainte de a muri.
Acum eram cu toţii numai urechi şi, fireşte, s-ar fi găsit imediat cineva cu spirit subtil, sau în orice caz cineva care să facă o insinuare. Dar insinuarea fu făcută chiar de Douglas, fără nici un zîmbet, şi fără vreo umbră de iritare.
— A fost o persoană fermecătoare, însă cu zece ani mai în vîrstă decît mine. Era institutoarea su-(rorii mele, adăugă el calm. A fosf femeia cea mai* atrăgătoare din cîte am cunoscut vreodată în această postură ; de altfel, ar fi fost demnă de orice altă postură. Asta s-a întîmplat de mult, iar episodul povestit de ea se petrecuse într-un trecut şi mai îndepărtat. Eu eram intern la colegiul Trinity, şi cînd am sosit în cea de-a doua vacanţă de vară, am găsit-o la noi. Am stat mult pe acasă în anul acela — a fost o vară frumoasă ; şi în orele ei de răgaz ne plimbam prin grădină şi discutam — discuţii care mi-au dovedit că e foarte inteligentă şi flTT»aţrtH, ~~fo», 4ft ', TW-i trevoto fi3 irînjiţi • mi n pTn~~ cut extrem de mult şi mă simt încă azi bucuros la gîndul că şi eu î-am plăcut. Dacă n-ar fi fost aşa, nu mi-ar fi istorisit totul. Pînă atunci nu povestise nimănui nimic. Asta nu era o simplă afirmaţie de-a ei, ştiam că într-adevăr aşa se petrecuseră lucru-
225
rile. Eram convins ; aveam indicii precise. De altfel, o să vă vină uşor să apreciaţi singuri, după ce veţi auzi povestea.
— Pentru că *e* atît de înfricoşătoare ? Continuă să mă privească fix.
— O să vă vină uşor să apreciaţi singuri, repetă, o să vedeţi.
L-am fixat la rîndul meu.
— înţeleg. Era îndrăgostită. Pentru prima dată, rîse.
— Ai o minte ageră. Da, era îndrăgostită. Mai bine spus, fusese. Faptul acesta ieşise de la sine la iveală — nu-mi putuse istorisi cele întâmplate fără să-l dea în vileag. Am înţeles, şi ea, la rîndul ei, a înţeles că înţelesesem ; dar nici unul dintre noi nu a pomenit un cuvînt. îmi amintesc limpede momentul şi locul — colţul de pajişte, umbra fagilor, după-amiaza lungă şi caldă de vară. Nu era un decor de groază ; dar, vai... !
Se îndepărtă de foc şi se lăsă din nou în fotoliu.
— Primeşti pachetul joi dimineaţă ? am întrebat.
— Probabil că numai cu cea de-a doua poştă.
— Bine ; atunci, după cină...
— Veţi fi cu toţii aici ? îşi roti privirile. Nu pleacă nimeni ?
întrebarea conţinea parcă o vagă speranţă.

— Rămîne toată lumea.
— Rămîn şi *eu.*~ ţămîn şi ea.' strigară doamnele a căror plecare fusese hotărîtă.
Doamna Griffin îşi exprimă dorinţa de a cunoaşte mai mult :
— De cine era îndrăgostită ?
— Povestea vă va lămuri, mi-am asumat eu răspunderea de a-i replica.
— O, nu pot să aştept pînă vine pevestea!
t
e
— Povestea nu vă va lămuri, spuse Donerăbdare, puţin nu într-un mod explicit, vulgar.
'- "
— Atunci, cu atît mai rău ! Ăsta-i singurul mod pe caie-l pot înţelege.
— N-ai vrea totuşi să ne spui, Douglas ? se insinua o altă voce.
Cel inlrebat sări din nou în picioare.
— Ba da... mîine. Acum simt nevoia să mă duela culcare. Noapte bună !
Şi, apucînd la iuţeală un sfeşnic, ne lăsă singuri cu nedumerirea noastră. Din capătul holului spaţios, întunecat, în care ne găseam îi auzirăm paşii pe scară ; iar doamna Griffin grăi :
— Nu ştiu de cine o fi fost îndrăgostită ea, dar ştiu de cine era *el.*
— Femeia era cu zece ani mai mare, interveni soţul doamnei.
— *Raison de jtius*[1] — la vîrsta aceea ! Dar e frumoasă lunga îmi tăcere !
— Patruzeci de ani ! comentă Griffin. ,
— Şi în cele din urmă, această răbufnire.
— Răbufnirea va face din seara de joi un prilej extraordinar, mi-am dat eu părerea.
Şi toţi ceilalţi îşi însuşiră în asemenea măsură părerea mea, îneît în această lumină nimic altceva nu mai prezenta interes. Ultima dintre povestiri, oricum incompletă şi menită parcă mai curînd să deschidă o serie, fusese depănată. Aşadar, ne-am strînsjnîinile şi ne-am strîns sfeşnicele, cum""gTCTml cineva, apoi* rie-âni dus la culcare. ~~"*A* "Souârzi am âTTaT că urTpllc conţinînd o cheie fusese expediat cu prima poştă la apartamentul lui Douglas din Londra ; dar, în ciuda sau poate tocmai din pricina eventualei răspîndiri a acestei

[1] Un motiv în plus. (Fr.)

iile. Eram lumea îl lăsă în pace pînă după cină, adi'ca"[v]pTnâ la acel ceas din seară, cel mai potrivit pentru genul de emoţii către care ni se îndreptau aşteptările. Douglas deveni atunci comunicativ pe măsura dorinţelor noastre şi ne oferi într-adevăr cea mai logică justificare pentru felul lui de-a fi, Ne-o împărtăşi tot în faţa focului din hol, unde cu
0 seară înainte ne aţîţase curiozitatea. Se părea că Istorisirea pe care ne-o făgăduise avea nevoie, pen-
Itru a putea fi bine înţeleasă, de un scurt jjrolog., Daţi-mi voie să vă spun din capul locului, pentru' a lămuri definitiv lucrurile, că această istorisire,
1 copiată mai tîrziu de mine, cuvînt cu cuvînt, este cea pe care o voi reda mai jos. Sărmanul Douglas,
-, înainte de a muri — mai precis cmtnHmţrcâ~Tse ' apropie moartea — mi-a încredinţat mie manuscrisul care îi sosi prin poştă a treia zi şi căruia în noaptea celei de-a patra zile începu să-i dea citire, cu un efect covîrşitor, în faţa micului nostru grup, strîns în acelaşi loc şi înmărmurit în tăcere. Doamnele care urmau să plece şi anunţaseră că nu vor putea rămîne, într-adevăr n-au rămas, slavă Domnului; au plecat, respectîndu-şi alte aranjamente; dar sfredelite de o curiozitate nebună, după cum mărturisiseră singure, o curiozitate aţî-ţată de cele cîteva jaloane prin care Douglas ne pusese răbdarea la încercare. Prin plecarea lor însă, micul nostru auditoriu deveni mai concentrat Şi mai select, aşa cum stăm cu toţii adunaţi în jurul căminului şi răscoliţi de aceeaşi înfiorare.
Prima destăinuire a lui Douglas ne lămuri că însemnările jurnalului nu porneau chiar din mo-

mentul cu care începuse suita faptelor. Din cele întîmplate anterior trebuia să **reţinem** urmatoarele : vechea lui prietenă, cea mai mică dintre fiicele unui sărac vicar de ţară, „venise la **Londra**

228

la vîrsta de douăzeci de ani, plină de nerăbdare, pentru a-şi lua în primire întîia slujbă de institutoare, răspunzînd astfel în persoană unei înştiinţări în urma căreia intrase într-o scurtă corespondenţă cu ofertantul. Se prezentă, pentru luare de contact, într-o casă din Harley Street, o casă care i se păru somptuoasă şi impunătoare, iar persoana ce urma s-o angajeze i se înfăţişă ca un *gentleman,* un celibatar în floarea vîrstei, o figură din acelea cum nu i se poate ivi decîf JT] yif'ffr'V întf-urtToman "cfemodat unei *fete* sfioase, roasă de temeri, crescută la un vicariat din Hamp_sh_ire._ Tipul lui **e** lesne de reconstituit; e îm tip care, din fericire, nu se stinge niciodată. Era frumos, şi plin de cutezanţă, şi amabil, dezinvolt, spiritual şi prevenitor. îi făcu, indiscutabil, impresia unui bărbat cuceritor, sublim, dar ceea ce a fascinat-o mai mult şi i-a insuflat curajul pe care avea să-l dovedească mai tîrziu a fost faptul că acest domn îi înfăţişă lucrurile ca şi cum i-ar fi solicitat o favoare, arătîndu-se faţă de ea foarte îndatorat şi plin de recunoştinţă. Fata îl socoti un om bogat dar extravagant — şi-i apăru într-un nimb de maniere elegante, frumuseţe, deprinderi luxoase, purtări alese faţă de femei. La Londra locuia într-o casă mare, încărcată cu mărturii de călătorie şi trofee de vînătoare ; dar el dorea ca fata să plece de îndată la reşedinţa de la ţară, un **vechi** locaş strămoşesc din Eşşex...._.....

§ Fusese numit tutorele unui băieţaş şi al unei fe{rţe^^i::cBr^^T^j7muj3|ej|JriJndia. **Erau** co-piii unui frate mai tînăr, .militar,..'sHna~din..viaţă cu **doi ani în urinILNepoţii** aceştia, încredinţaţi, printr-un *cxaai* unui om în poziţia **lui** — adlcaunuî holtei lipsit de experienţa necesară şi lipsit de orice urmă de răbdare ■--,

229

constituiau o grea răspundere. Totul însemnase, desigur, o mare bătaie de cap pentru dînsul şi, fără îndoială, comisese o serie de greşeli, dar i se rupea inima de mila celor doi puişori şi făcuse pentru ei tot ce-i stătuse în putinţă ; în primul rînd îi trimisese la proprietatea lui de la ţară, în-trucît era mult mai bine pentru copii să trăiască afară din oraş, şi-i ţinuse acolo de la bun început, înconjurîndu-i de oamenii cei mai pricepuţi pe eare-i putuse găsi, *ba* chiar despărţindu-se, în acest scop, de propriii lui servitori, iar el personal se dusese să-i vadă ori de cîte ori îi fusese posibil. Partea cea mai neplăcută era că, efectiv, copiii nu mai aveau nici o altă rudă, şi preocupările lui îi absorbeau tot timpul. Aşadar, îi făcuse stăpînii reşedinţei de la Bly, care era un loc sigur şi sănătos, şi instituise în fruntea micului cămin pe tdoamna Grose, care se ocupa însă numai de trebu-[rîle gospodăreşti — o femeie excelentă această doamnă Grose ; fusese pe vremuri camerista mamei lui şi era convins că şi institutoarea o să se împace bine cu ea. Acum era menajera casei şi totodată o supraveghetoare temporară a fetiţei, pentru care, din.. fericire,Jauţrea^o «iaEe slăbiciune, ea fiind o femeie fără copii.

PirsonaluFâfi~servTclu

era chiar "foarte" numeros;....."dar'; fireşte, .'tîriara

noastră, -care.....pleca în~cfii|> H^{Q} ipjttfi'Btlftfflîi f"""[a]

să deţină autorita^,ea;*su[t]p. regţfrJn timpul vacanţelor va trebui sa se ocupe şi de băieţaş, care în ultimul semestru fusese trimis intern la o şcoală — deşi era la o vîrstă atît de fragedă, dar ce altceva" se putea face ? — şi, cum tocmai se apropia vacanţa de vară, băiatul urma să se întoarcă de pe-o zi pe alta. La.început, copiii fuseseră încredinţaţi ingrijirilor urnei tinere, pe care însă, din nefericire, o pierduseră. Obţinuse rezultate fru-

\ 19

I «

moaşe cu ei — era o persoană foarte respectabilă —, pînă cînd o răpise moartea, irnpjrejurare jdureroasă care nu i-a lăsat miculuipiUes fdecît p singură alternativă : şcoala. De

atuncVtroamna 'Grose, neavînd. încotro, se străduise cît putuse pentru'micuţa\Floral; în afară de ea, gospodăria era alcătuită ămîî^a^ucătăreasă, o fată-n casă, femeia care se îngrijea de fermă, un ponei bătrîn, un grăjdar bătrîn, un grădinar bătrîn, cu toţii absolut respectabili.
Cînd Douglas ajunsese la acest punct al descrierii, cineva puse o întrebare :
— Şi de ce murise prima institutoare ? De atîta respectabilitate ?
Răspunsul prietenului nostru veni prompt *i* <"
— Asta o veţi afla. Nu vreau să anticipez.
— Scuză-mă, dar aveam impresia că tocmai asta faci.
— în locul tinerei succesoare, am intervenit eu, aş fi ţintit să aflu dacă slujba presupunea...
— Pericol de moarte? îmi completă Douglas ideea. A ţinut şi ea să afle, şi a aflat. Veţi auzi mîine ce-a aflat. Pînă atunci însă, condiţiile nu i se păreau prea ademenitoare. Era tînără, lipsită de experienţă, cu nervii sensibili : i se deschidea perspectiva unor serioase responsabilităţi şi a unei foarte anemice tovărăşii, ba chiar a unei
ca să chibzuiască şi să cumpănească. Dar salariul care i se oferea întrecea cu mult modestele ei aşteptări, şi cînd avu loc,cea de-a doua discuţie luă taurul de coarne şi se angaja.
Aci, Douglas făcu o pauză, care mă îndemnă să strecor lin comentariu menit să înlesnească înţe" legerea celor de faţă :
230
231
— Morala fabulei e ascunsă desigur în seducţia exercitată de splendidul tinăr. Fata s-a lăsat subjugată.
Douglas se ridică în picioare, aşa cum făcuse şi cu o seară înainte, se îndreptă spre foc, urni un butuc împingîndu-l cu piciorul, apoi rămase o clipă cu spatele la noi. .— L-a văzut numai de două ori.
— Da, dar tocmai în asta constă frumuseţea pasiunii ei.
Oarecum spre surpriza mea, la aceste cuvinte
Douglas se întoarse spre mine. ....
.-— în asta *a* co?i.staţjrumuseţea pasiunii ei.) Alte eventuale amatoare de slujbă, continuă el, nu se lăsaseră subjugate. Tînărui îi mărturisi deschis toate greutăţile întâmpinate — multe dintre celelalte solicitante socotiseră condiţiile inacceptabile. Pur şi simplu se speriaseră.
Totul avea o rezonanţă sumbră, o rezonanţă stranie ; mai ales datorită condiţiei principale pe care o punea.
— Şi care era... ?
— Că institutoarei nu-i este îngăduit să-l tul-. bure vreodată — dar .absolut niciodată, niciodată :
> să nu apeleze la el, să nu i se plîngă, să nu-i scrie / în legătură cu nimic ; să se descurce singură în toate împrejurările, să primească prin omul lui de afaceri sumele de bani necesare, să preia întreaga răspundere şi să-i lase pe el în pace. Fata îi făgădui să se comporte întocmai şi mi-a mărturisit că în clipa cînd tînărui, relaxat şi încîntat, i-a strîns mîna mulţumindu-i pentru sacrificiul ei, s-a şi simţit răsplătită.
— Dar numai asta i-a fost toată răsplata ? întrebă una dintre doamne.
— Nu l-a mai revăzut niciodată.
— O ! exclamă aceeaşi doamnă.
232
Şi cum prietenul nostru ne părăsi din nou, exclamaţia doamnei fu singurul comentariu important rostit în legătură cu subiectul nostru pînă în seara următoare, cînd Douglas, aşezat în fotoliul cel mai confortabil, din acelaşi colţ al căminului, deschise coperta de un roşu decolorat a unui album subţire, de modă veche, cu marginile aurite. Lectura povestirii se întinse pe mai multe nopţi, dar încă din prima seară, aceeaşi doamnă puse o altă întrebare :

— Ce titlu are ?
— Nu i-am găsit nici un titlu.
— Ah, i-am găsit *eu unul l,* am exclamat.
Dar Douglas, fără să ia în seamă spusele mele, începu a citi cu un glas limpede, care încerca parcă să reproducă în auz frumuseţea scrisului de mînă al autoarei.
„întreg începutul îmi revine în minte ca o continuă oscilaţie între avînturi şi deprimări, asemenea unui scrînciob mic ce-mi sălta ba curajul, ba deznădejdea. După ce mă pregătisem, la Londra, să fac faţă cerinţelor lui, trecusem totuşi prin cî-teva zile foarte proaste — mă cuprinseseră din nou îndoielile, ba chiar îmi spuneam că am comis o greşeală. în această stare de spirit, am parcurs ore nesfîrşite într-o diligentă care mă hurduca şi mă bîţîia, urmînd să mă depună la o haltă unde trebuia să mă aştepte un vehicul al casei. Mi se comunicase că pregătirile fuseseră poruncite din timp, şi într-adevăr, către asfinţitul acelei după-
18
233
amiezi de iunie, am găsit un docar comod care mă aştepta. Plimbarea în trăsură la ceasul acela, pe o zi minunată şi printr-un ţinut scăldat în dulceaţa verii ce părea să-mi ureze un prietenos bun sosit, îmi ridică moralul, şi cînd cotirăm pe alee am simţit o uşurare care nu făcu decît să-mi arate cît de doborîtă fusesem. Probabil că mă. aşteptasem sau că mă temusem de o privelişte atît de dezolantă, încît ceea ce mă întîmpină îmi produse o foarte plăcută surpriză. îmi amintesc cu plăcere de faţada largă, luminoasă, cu ferestrele deschise şi perdelele îmbietoare, precum şi de capetele celor două slujnice care se. uitau afară,;,* îmi amintesc pajiştea, florile viu colorate,, scrîşnetul prundişu-lui sub roţile docarului£_yîrfurile. înmănuncheate ale copacilor deasupra/cărora croncăneau ciorile, rotindu-se pe un cer de aur. Decorul avea o bogăţie care-l deosebea cu totul de locuinţa noastră sărăcăcioasă ; în cadrul uşii îşi făcu apariţia o femeie ţinîrid de mînă o fetiţă ; era o persoană foarte cuviincioasă, care-mi făcu o plecăciune de parcă aş fi fost stăpîna casei sau un musafir de vază. în Harley Street îmi formasem o idee mult mai modestă despre casă, constatare ce mă îndemnă să-i atribui proprietarului în şi mai mare măsură calitatea de *gentleman,* sugerîndu-mi- totodată că s-ar putea să mă aştepte satisfacţii mai mari decît îmi făgăduise dînsul. Pînă a doua zi, moralul meu ridicat nu mai cunoscu nici o depresiune, pentru că mi-am petrecut triumfal restul după-amiezii în compania celei mai mici dintre cei doi elevi ai mei. Fetiţa care o însoţise pe doamna Grose îmi păru pe loc o făptură atît de drăgălaşă, încît găseam că e un adevărat noroc să ai de-a face cu ea. Era copilul cel mai frumos pe care-l văzusem vreodată, şi mai tîrziu m-am roi-
-
"5 *V*
Si *)f*
i *m*
Tat- că unchiul îmi vorbise atît de puţin despre ea. în prima noapte n-am prea dormit — eram foarte agitată ; şi îmi amintesc că lucrul acesta m-a sur-.prins şi m-a urmărit, adăugîndu-se senzaţiei de a fi tratată cu imensă .generozitate. Odaia spaţioasă, impresionantă — una dintre cele mai frumoase din casă—, patul mare, impozant — aşa îmi părea mie •—, draperiile grele, imprimate cu desene, oglinzile .înalte, în care pentru prima dată mă puteam privi din creştet pînă-n tălpi, toate — alături de farmecul extraordinar al micuţei mele eleve — îmi dădeau senzaţia unei copleşitoare îngrămădiri • *de* daruri. îmi fusese dăruită de asemenea, din prima clipă, .impresia că o să mă împac bine cu doamna Grose, deşi mă tem că în timpul călătoriei cu diligenta privisem cu ochi răi viitoarea noastră ;relaţie. Singurul lucru care ar fi putut să-mi dea de îgîndit.în decursul acestei timpurii luări de contact ■era faptul vizibil că doamna Grose. se bucurase prea .mult .de sosirea mea. încă din prima jumătate de oră :mi?am dat seama că venirea mea o fericise tîn asemenea măsură, încît, aşa cum era ea — o .femeie

solidă, simplă, cumsecade, curată, sănătoasă —, se ferea totuşi să mă lase să-i observ bucuria. Mi s-.a părut puţin curios, chiar de pe atunci, faptul eă se ferea să arate cît de mult se ibucură, şi lucrul racesta, dacă l-aş fi cîntărit cu un pic de chibzuinţă, cu un pic de suspiciune, ar fi rputut desigur să mă tulbure.
Dar oriee îngrijorare era amorţită -de senzaţia că n-^ar putea să existe nimic neplăcut într-o legătură cu ceva atît de sublim ca imaginea radioasă a fetiţei, cu angelica ei frumuseţe, care probabil îmi influenţase cel mai mult neliniştea ; acest neastîmpăr mă sili, înainte de ivirea zorilor, să cobor de mai multe ori din pat, să rătăcesc prin

cameră şi să încerc a cuprinde cu ochii întreaga privelişte şi perspectivă ; de la fereastra deschisă, urmăream mijirea zorilor unei zile de vară, priveam colţurile casei atît cit le puteam vedea de acolo, ascultam, în umbrele întunericului ce se topea, primele triluri de păsări şi încercam poate să desluşesc din nou un sunet _şau două, mai pu-*r* ţin fireşti, pe care îmi închipuiam.că le-aş fi auzit \ nu de afară, ci dinăuntrul*-casei.'La un moment \ \ dat mi s-a părut că aud, vag şi îndepărtat, un - L strigăt de copil; într-un alt moment am tresărit, !) conştientă, la auzul unor paşi uşori care treceau : / prin faţa uşii mele. Dar aceste închipuiri erau pe / atunci prea difuze pentru a nu fi respinse, şi numai i | acum, în lumina, sau mai curînd în bezna întîm-■ *[* plărilor petrecute ulterior, îmi revin în minte. A V° supraveghea, a o instrui, a o „forma" pe micuţa , Flora însemna pentru mine un ţel de viaţă fericit şi rodnici Ne înţelesesem cu toţii ca, în afară de această primă noapte, fetiţa să doarmă, cum era şi firesc, cu mine, şi în acest scop pătucul ei alb fusese instalat în camera mea. Luasem asupră-mi sarcina să-i port de grijă din toate punctele de vedere, şi dacă în acea dintâi noapte rămăsese totuşi să doarmă cu doamna Grose, asta se datora faptului inevitabil că eram încă prea străină, precum Şi timidităţii ei fireşti. în ciuda acestei -timidităţi ~- pe care în chip cu totul neobişnuit fetiţa sin-: gură o recunoscuse deschis şi -curajos, îngăduin-du-mi, fără nici un semn de stingherealâ, ba dimpotrivă, cu acea adîncă, dulce seninătate a Pruncilor sacri pictaţi de Rafael, să i-o discut, [s]a i-o reproşez şi să luăm~îîot3rTri —, în ciuda [a]cestei timidităţi, eram sigură că o să mă îndră-I • §[e]ască. Una dintre pricinile pentru care începuse [Sa]-mi şj placă doamna Grose era bucuria mani-
I £
m »
festată în faţa admiraţiei şi încîntării mele din timpul cinei, cînd la lumina celor patru luminări înalte îmi priveam eleva, aşa cum sta, strălucind, pe un scaun înalt, legată cu un şervet la gît şi aplecată deasupra unei ceşti de lapte cu pîine. Fireşte, în prezenţa micuţei Flora schimbam între noi părerile sub forma unor priviri pline de tîlc şi de recunoştinţă sau a unor aluzii obscure şi ocolite.
— Şi băiatul e tot ca ea ? E tot atît de în-cîntător ?
Nu se cade să lauzi prea mult un copil.
— Da, domnişoară, la fel de încintător. Dacă pe fetiţă o găsiţi astfel...
Şi stătea acolo, cu o farfurie în mînă, iradiind mîndrie şi privind la mica noastră comeseană, care-şi plimba de la una la alta ochii blînzi şi cereşti, fără să ne frîneze prin nimic entuziasmul.
■— Dacă o găsesc astfel.., ?
— Atunci, domnişorul o să vă farmece.
— Ştii, am impresia că de asta am venit— ca să fiu fermecată. Mi-e teamă, m-am simţit îndemnată să adaug, mi-e teamă că mă las cam uşor fermecată. Am şi fost fermecată la Londra.
Revăd parcă expresia de pe faţa lată a doamnei Grose cînd i-am făcut această mărturisire.

fliuet"
— în Harley Street.
— Atunci, aflaţi, domnişoară, că nu sînteţi nici prima, nici ultima.
— O, n-am nici o pretenţie să fiu singura, m-am străduit eu să glumesc. Oricum, din cîte înţeleg, celălalt elev al meu soseşte mîine...
— Nu mîine, vineri, domnişoară. Soseşte, ca şi dumneavoastră, cu diligenta, însoţit de un supraveghetor, şi va fi aşteptat tot de trăsurica noastră.
237
Auzind aceasta, rni-.am exprimat părerea că cel mai nimerit, mai plăcut şi mai prietenesc lucru ar fi ca la sosirea diligentei să-l aşteptăm, eu şi surioara lui ; idee pe care doamna Grose o întîmpină ou atîta căldură, încît atitudinea ei mi s-a părut a fi un fel de legămînt promiţător — şi slavă Domnului, niciodată dezminţit — că de aci înainte ne vom înţelege de minune asupra oricărei chestiuni. Vai, cît se mai bucura că mă aflu acolo !
Simţămîntul pe care l-am încercat a doua zi nu cred că era ceea ce s-ar putea numi o reacţie la încîntarea trăită în momentele sosirii ; era cel mult o senzaţie de uşoară apăsare pricinuită de perspectiva lucrurilor percepute la o scară mai mare, pe măsură ce mă plimbam în jurul lor, le cercetam îndeaproape, le recepţionam din noua mea postură. Totul avea, aşa cum am mai spus, o vastitate şi o masivitate pentru care nu fusesem pregătită şi în prezenţa cărora mă pomeneam acum, la început, puţin speriată, dar şi puţin mîndră. în- starea aceasta de tulburare, lecţiile desigur că suferiseră o întîrziere ; gîndisem că prima mea datorie era ca. prin cele mai blînde mijloace pe care le puteam găsi, să-mi apropii eleva, făcînd-o să mă cunoască. Am petrecut întreaga zi împreună, pe-afară ; aranjasem, spre marea-i bucurie, ca ea şi numai ea să mă călăuzească prin toate locurile. Mi le arătă, pas cu pas, odaie cu odaie, taină cu taină, însoţind totul de o vorbărie nostimă, plăcută, copilăroasă şi rezultatul fu că într-o jumătate de oră ajunsesem teribil de bune prietene. în timpul plimbării am fost uimită de nepăsarea şi curajul cu care mă conducea, aşa copil cum era, prin cămăruţe pustii, prin coridoare întunecoase, pe scări în paragină, care mă făceau să *mă* opresc locului, ba chiar în vîrful unui turn pătrat şi crenelat, care îmi dădea ameţeală :
ciripitul ei matinal, felul ei de a-mi istorisi mult mai multe deeît mă întreba îmi încîntau urechea şi_ mă prindeau cu totul. Nu am mai revăzut casa din Bly--dia-ziua-eînd••■am-j^ăsrt^rdar-îndrăznescrsâ [spun că ochiului meu de astăzi, mai matur şi mai ; experimentat, i-ar apărea la dimensiuni mult con- \ tractate. Dai[1] în timp ce mica mea călăuză cu păr"" de aur şi rochiţă de azur pirueta pe la colţuri şi plutea cu paşi uşori de-a lungul cori doarel or *f* am avut viziunea unui castel de basm locuit de ozînă trandafirie, un loc dintre acelea care, pentru imaginaţia; cmei"nritiţl tlntare7tgr'cXt>^MeTe~^cârPEe de poveşti să pară lipsite de culoare. ^Nu cumva aţipisem oare deasupra unei cărţi de poveşti şi mă lăsasem furată de ^un-via_2 Nu ; Bly era o clădire mare, urîtă, bătrînească dar comodă, cuprinzînd rămăşiţe dintr^o construcţie mai veche, pe jumătate restaurată şi pe jumătate încă folosită ; o casă care-mi dădea senzaţia că sîntem pierduţi asemenea cîtorva pasageri rămaşi pe puntea unei corăbii go-nite~ni""voia va|miîor,.Ei_da1lsL..— .prin nu ştim ce ciudăţenie —, eu mă aflam la cîrmă !
îl
Gîndurile acestea căpătară contur două zile mai tîrziu, cînd am plecat în trăsură cu Flora ca să-l întîmpinăm pe domnişor, cum îi spunea doamna Grose ; şi fură întărite de un incident care; se ivi în cea de-a doua seară şi mă descumpăni cu totul. Cea dintîi zi, luată în întregime, fusese, aşa cum am arătat, menită să-mi domolească temerile; dar mi-a fost dat s-o închei • într-o nelinişte sfredeli-
238
239
toare. Poşta de seară — sosită cu întârziere — îmi aduse un plic scris de mina celui care mă angajase; dar înăuntru am găsit doar cîteva cuvinte mîzgă-lite pe o hîrtiuţă, alături de un alt

plic, adresat lui şi încă ned&sehis. Bileţelul suna astfel :
„Scrisoarea asta mi-a sosit de la directorul şcolii, i şi. directorul şcolii e un pisălog fără pereche. Ci-\ teşte-o dumneata, te rog ; discută cu dînsul ; dar \ mie să nu-mi reproduci nimic. Nici un cuvânt, \Plec!"
% Am rupt cu mare efort pecetea plicului — cu atîta efort, incit a durat mult pînă să-l deschid ; am. luat cu mine în cameră scrisoarea necitită- şi arn despăturit-o doar înainte de a mă duce la culcare. Mai bine aş fi lăsat-o să aştepte pînă a doua zi dimineaţă, pentru că mi-a pricinuit o nouă noapte de nesomn. Neavînd. cui să cer un sfat, a doua zi ra-am simţit foarte deprimată ; în cele din urmă, m-am lăsat atît de copleşită, încît am hotărî l să-mi deschid inima cel puţin în faţa doamnei Grose.
— Ce poate însemna asta ? Copilul trebuie să părăsească şcoala.
îmi aruncă o privire pe care am surprins-o imediat ; apoi, cu o rapidă şi vizibilă indiferenţă, păru că vrea să şi-o retragă.
— Păi cum, nu toţi... ?
— Toţi sînt trimişi acasă, da.. Dar numai pentru vacanţă. Lui Miles nu i se mai îngăduie să se întoarcă la şcoală.
Sub privirile mele, roşi vădit.
— Nu vor să-l mai primească înapoi ?
— Cu nici un chip.
La aceste cuvinte îşi ridică ochii, pe care-i ferise de mine ; i-am văzut înotînd în lacrimi.
— Ce-a făcut ? • ■
'■« B>
Am şovăit; apoi am socotit preferabil să-i întind pur şi simplu scrisoarea — gest care o făcu să-şi ducă mîiniie la spate, fără s-o atingă. Scutură din cap cu tristeţe.
— Lucruri din astea nu sînt pentru mine, domnişoară. •
Consiliera mea nu ştia să citească ! Am tresărit la propria-mi gafă, pe care am atenuat-o cît am putut, şi am deschis din nou plicul, ca să-i citesc ; apoi, eziţînd să despăturesc iar hîrtia, am vîrît-o în buzunar.
E cu adevărat un *rău* ? Lacrimil£îi_umpjeau
__— Nu dau amănunte. îşi exprimă doar regretul că nu-l mai pot ţine în şcoală. Asta nu poate avea decît o singură explicaţie.
Doamna Groşe asculta cu o emoţie mută ; se abţimr sa"mai întrebe care ar putea fi această singură explicaţie ; pentru a mă putea exprima mai coerent şi, în primul rînd, pentru a-mi limpezi mie însămi lucrurile cu ajutorul simplei ei prezenţe, am continuat :
— înseamnă că băiatul le face rău celorlalţi. La cuvintele mele, luă foc într-o izbucnire vehementă, caracteristică oamenilor simpli.
— Domnişorul Miles ! *El* să facă rău cuiva ?
în explozia ei năvălise un adevărat potop de bună-credinţă, care — deşi încă nu cunoşteam copilul — îmi linişti temerile, convingîndu-mă de absurditatea unei asemenea idei. Şi ca* să-i ţin mai bine prietenei mele isonul, m-am trezit răspun-zîndu-i pe loc, sarcastic :
■— Bieţilor lui colegi nevinovaţi.
— Vai, cum pot să spună asemenea lucruri rele ? Da ce, n-are decît zece ani !

— Da, da ; ar fi de necrezut !
Îmi era recunoscătoare, vizibil, pentru afirmaţia mea.
— Intîi să-l vedeţi, domnişoară. După aceea o să judecaţi.
Asta mă făcu şi mai nerăbdătoare să-l văd ; era începutul unei curiozităţi care în orele următoare începu să mă roadă aproape ca o suferinţă. Doamna Grose era conştientă, îmi puteam da seama, de ceea ce stîrnise în mine şi-şi continua cu încredere opera.

— Aţi putea tot aşa de bine să gîndiţi la fel despre fetiţă. Domnul s-o aibă în pază, adăugă ea după o clipă, *priviţi-o !*
M-am întors, şi în uşa deschisă am văzut-o pe Flora, care cu zece minute înainte fusese instalată de mine în sala de clasă, cu o foaie de hîrtie albă şi un creion, ca să copieze un şirag de frumoase O-uri rotunde. în felul ei copilăresc, exprima Q totală detaşare de orice **îndatoriri** neplăcute şi •mi se înfăţişa iradiind un nimb. de puritate ce părea să izvorască din dragostea pe care mi-o purta şi care o îndemnase să mă urmeze. Nu aveam nevoie de nici un alt exemplu ca să simt întreaga forţă a comparaţiei încercate de doamna Grose, şi luîndur-mi eleva în braţe am acoperit-o eu sărutări, printre care se amesteca şi un.strop de căinţă.
în ciuda acestui fapt, în tot restul zilei am pîn-dit un nou "prilej de a mă apropia de colega mea, mai cu seamă cînd, spre seară, ara început să-mi închipui că se străduie să mă evite. Am reuşit s-o prind, îmi aduc aminte, pe scară ; am cohorît împreună, şi cînd am ajuns jos am reţinut-o, apu-cînd-o de braţ.
— Cele ce mi-ai spus la prînz reprezintă pentru mine o declaraţie că *dumneata* nu l-ai văzut niciodată făcînd ceva rău.
îşi azvîrli capul pe spate ; acum adoptase o atitudine hotărîtă şi deschisă.
— Că nu l-am văzut niciodată... nu spun una ca *asta.*
Eram din nou uluită. .. — Atunci... l-ai văzut...
— Da, domnişoară, l-am văzut, slavă Domnului, După o scurtă reflecţie, i-am acceptat ideea r
— Vrei să spui că un băiat care nu face o poznă...
— Pentru mine, nu-i băiat. I-am strîns braţul mai tare.
— îţi place ca un copil să mai fie din cînd în cînd şi zvăpăiat ?
Apoi, ca să nu rămîn în urma răspunsului ei, am adăugat:
— Şi mie ! Dar nu pînă la punctul de a-i contamina pe ceilalţi.
—- A-i contamina ?
Cuvîntul meu îi trezea nedumerire,
— Adică să-i corupă, i-am explicat.
Se uită la mine îndelung, rumegîndu-mi vorbele ; dar urmarea fu un curios hohot de rîs.
— Vă e teamă să nu vă corupă pe *dumneavoastră?*
Puse întrebarea cu un umor atît de .direct, încît rîzînd —■ fără îndoială, puţin prosteşte, drept răspuns la rîsul ei —, mi-am alungat temerile, ca fiind ridicole. Dar a doua zi, pe măsură ce se apropia ora drumului meu cu trăsura, temerile scoaseră din nou capul, prin alte fisuri :
— **Cum** era domnişoara care a fost aici înaintea mea ?

— Ultima institutoare ? Şi ea era tînără şi drăguţă — aproape tot atît de tînără şi tot atît de drăguţă ca şi dumneavoastră.
— O, atunci sper că tinereţea şi drăgălăşenia i-au fost de folos, nu m-am putut opri să observ. Se pare că ne vrea tinere şi drăguţe.
— Da, aşa le vrea, confirmă doamna Grose, aşa i-ar vrea pe toţi ! Abia rosti aceste vorbe, că şi păru să bată în retragere. Vreau să spun că ăsta~i felul *lui* de-a fi — al stăpînului.
Sublinierea mă uimi.
— Dar despre cine ai vorbit la început ? Părea liniştită, totuşi roşi.
— Despre cine să vorbesc, despre *dînsul.* ■— Despre stăpîn ?
— Dar despre cine altcineva ?
Cum, evident, nu exista nici un altcineva posibil, mi-am alungat impresia că ar fi luat-o gura pe dinainte şi că ar fi spus mai mult decît ar fi vrut; m-am mulţumit să întreb ceea ce doream să ştiu.
— Ea a observat ceva la băiat ?

— Ceva în neregulă ? Nu mi-a spus niciodată. Aveam o anumită reţinere, dar am trecut
peste ea.
— Era grijulie... atentă ?
Doamna Grose părea că se străduie să-mi răspundă cu multă conştiinciozitate :
— în legătură cu unele lucruri... da.
— Dar nu în legătură cu toate ? Rămase din nou pe gînduri.
— Ce rost are să vă mai spun, domnişoară ?... A plecat dintre cei vii. Nu vreau s-o bîrfesc.
— Te înţeleg foarte bine, m-am grăbit s-o asigur. Totuşi, după o clipă mi-am spus că nu încalc această cuviinţă întrebînd-o : A murit aici ?

— Nu... a plecat.
Nu ştiu ce anume din laconismul ei mi s-a părut suspect.
— A plecat ca să moară ?
Doamna Grose privea pe fereastră fără să se clintească, dar eu simţeam că în principiu sînt îndreptăţită să ştiu ce se aşteaptă din partea tinerelor angajate la Bly. Am stăruit :
— Vrei să spui că s-a îmbolnăvit şi a plecat acasă ?
• -i. H'trs^^îmb'OÎfîăvit, cel puţin nuTn~căsa~âsţâ7" A plecat acasă, la sfîrşitul anului, pentru o scurta vacanţă, aşa spunea, o vacanţă la care avea dreptul după vechimea ei în slujba de aici. Mai era pe atunci în casă o fată tînără — o dădacă, fată bună şi deşteaptă. Ea s-a ocupat de copii în răstimpul ăsta. Dar domnişoara noastră nu s-a mai întors, şi chiar în momentul cînd o aşteptam am auzit de la stăpîn că a murit. Am încercat să disec lucrurile :
— Dar de ce-a murit ?
— Niciodată nu mi-a spus asta. Dar nu vă supăraţi, domnişoară, am o mulţime de treabă.
III
Din fericire, faptul că mi-a întors spatele in felul ăsta n-a însemnat un gest de dojana pentru îndreptăţitele mele preocupări şi deci o frînă în creşterea stimei pe care ne-o purtam una alteia. După ce l-am adus acasă pe micul Miles, ne-am înlîlnit, mai apropiate decît oricînd, de astă data pe terenul propriei mele nedumeriri, al propriei

mele emoţii : eram gata să declar sus şi tare că e monstruos ca un copil cum era cel pe care-l cunoşteam acum să fie pedepsit cu îndepărtarea din şcoală. întîrziasem puţin la sosire, şi cînd l-am văzut cum sta în faţa uşii hanului unde-l lăsase diligenta şi mă căuta cu ochi visători, mi s-a înfăţişat pe dată învăluit, trup şi suflet, în aceeaşi aureolă de prospeţime, în aceeaşi mireasmă de puritate în care-mi apăruse, din prima clipă, şi surioara lui. Era de o frumuseţe neînchipuită, şi doamna Grose pusese punctul pe i : prezenţa lui ştergea orice alt sentiment în afara unei duioşii aproape pătimaşe pe care ţi-o inspira/Dar ceea ce l-a făcut pe moment şi pe loc să pătrundă în inima mea a fost un agr de sanctitate pe care nu l-am mai descoperit nici-odată în aceeaşi măsură la vreun alt copil — ceva inefabil, propriu lui, care-l făcea să pară că nu cunoaşte p_e_lume altceva deeltHuMrea. Ar fi fost cu neputinţâ~sa~ascunzi o proastă reputaţie sub o mai suavă nevinovăţie, şi cînd am ajuns înapoi la Bly mă simţeam de-a dreptul uluită — ca să nu spun insultată ■— de amintirea acelei scrisori oribile, încuiată sus, într-un sertar din camera mea. De îndată ce-am putut schimba cîteva cuvinte intime cu doamna Grose, i-am declarat că totul e un caraghioslîc.
Mă înţelese pe dată. .
— Vreţi să spuneţi, învinuirea aceea crudă,..
— .Nu stă nici o secundă în picioare. Draga mea, *priveşte-l!*
Zîmbi la pretenţia mea de a fi descoperit farmecul copilului. . ■
— Vă asigur, domnişoară, că nu fac decî-t-«sta. Şi atunci, ce aveţi de igînd să .spuneţi ? adaugă imediat.

— Ca răspuns la scrisoare ? Luasem o hotărîre. Nimic.
—■ Şi unchiului lui ? I-am răspuns tăios :
— Nimic.
— Şi băiatului?
I-am răspuns cu sublimă generozitate ;
-— Nimic.
îşi ridică şorţul şi-şi şterse cu putere buzele.
— Atunci, să ştiţi că sînt alături de dumneavoastră. Descurcăm noi lucrurile.
— Descurcăm noi lucrurile, am repetat cu ardoare, întinzîndu-i mîna într-un fel de legămînt.
Mă mai ţinu cîteva clipe acolo, apoi, cu mîna liberă, îşi flutură din nou şorţul.
— Aţi avea ceva împotrivă, domnişoară, dacă mi-aş îngădui să vă...
—-~Sâ~înă~săruţr?~Nu~l .....
Am strîns-o în braţe pe femeia aceea bună, şi după ce ne-am sărutat ca două surori m-am simţit şi mai întărită, şi mai indignată.
Asta-i tot ce s-a întîmplat în perioada aceea : o perioadă atît de cuprinzătoare, încît acum, cînd încerc să-i reconstitui desfăşurarea, îmi dau seama de cîtă dibăcie am nevoie pentru a o face distinctă. Cînd privesc în urmă, cel mai mult mă uimeşte situaţia pe care o acceptasem. îmi luasem, împreună cu tovarăşa mea, misiunea de a descurca lucrurile, dar mă aflam sub putej^a_ujnej:_vrăjicare, în apa^ rentă, estompa implicaţiile vasleŢînSeplifîate şi dificile ale unei; asemenea'strădanii. Eram înălţată pe creasta unui imens val de pasiune şi milă. în ignoranţa». în tulburarea şi poate că în îngîmfarea mea, mi se părea simplu să-mi asum răspunderea de a a scoate la capăt cu un băiat a eărui pregătire
h
pentru viaţă era abia pe punctul de a începe. Nici. nu sînt măcar în stare să-mi aduc aminte în ce'fel îmi propusesem să procedez la sfîrşitul vacanţei, cînd ar fi trebuit să-şi reia studiile. Singura bază teoretică a relaţiilor noastre o constituiau lecţiile cu mine ; într-adevăr, în vara aceea minunată toţi aveam această preocupare pe care urma s-o aibă şi el; dar acum îmi dau seama că, săptămîni în şir, de fapt eu fusesem aceea care lua lecţii. Am învăţat — dsigur, la început — ceva ce nu făcuse parte din educaţia vieţii mele mărunte şi sufocate : am învăţat să fiu amuzată şi chiar amuzantă şi sa nu mă gîndesc la ziua de mîine. Era, într-un fel, pentru prima dată cînd respiram spaţiu şi aer şi libertate, întreaga muzică a verii şi întregul mister "SThăturii. Şi apoi, eram înconjurată de respect — şi respectul e foarte dulce. O, era o capcană — nu voit pusă la cale, dar primejdioasă — pentru imaginaţia mea, pentru delicateţea mea, poate pentru vanitatea mea ; pentru tot ce putea fi aţîţat în mine. Cea mai sugestivă imagine pentru *cPS3-\fQ* mi se întîmpla este că-mi pierdusem balama. TTo-~ piii îmi dădeau atît de puţin de furcă ! — erau de o bunătate nemaiîntîlnită. Uneori cugetam — dar chiar şi atunci cu o vagă incoerenţă — la felul în care îi va trata viitorul ceţos (pentru că orice viitor e ceţos!), la felul în care s-ar putea să-i lovească, înfloreau de sănătate şi fericire ; şi totuşi, mă simţeam de parcă aş fi avut în grija mea o pereche de vlăstare nobile, doi prinţişori de viţă, pentru care toate trebuiau îngrădite şi ocrotite, iar singura formă concretă pe care o puteau lua în fantezia mea anii ce aveau să vină era aceea a unei romantice, a unei regeşti extinderi a grădinii şi a parcului în care zburdau acum. E cu putinţă, fireşte, ca numai ceea ce a izbucnit pe urmă, prefăcînd totul în
.—i
■;
H \
ţăndări, să împrumute acestor prime săptămîni cal- / mul lor vrăjit *T*— somnolenţa aceea în care simţii că ceva coace sau se pitulează, la pîndă; Schimba*[5]! rea a venit într-adevăr ca năpusţirea unei _f_iars,j în aceste prime săptămîni, zilele erauîurigT; adeseori, cînd erau mai

generoase, îmi dăruiau ceea ce numeam „ceasul meu", ceasul în care, după ce pentru copii sosise şi trecuse timpul ceaiului şi al pregătirilor de culcare, gustam, înainte de a mă re- ' trage în camera mea, cîteva clipe de singurătate. Oricît de dragi îmi erau copiii, ceasul acesta mi se părea cel mai îmbietor şi îmi plăcea mai cu seamă în clipele cînd lumina cerului se stingea sau mai bine zis cînd resturile, de zi întîrziau încă.pe cer — şi ultimele chemări ale păsărilor răsunau din arborii bătrîni, în văzduhul purpuriu ; făceam înconjurul parcului şi-mi umpleam inima de frumuseţea şi măreţia locului, încercînd un fel de simţ al proprietăţii care mă amuza şi măgulea totodată. In asemenea momente era o bucurie să mă simt împăcată, să simt că existenţa mea are o justificare ; şi poate, fără îndoială, meditam că prin discreţia, prin cumpănitul bun-simţ şi prin' bunăcuviinţa mea îi făceam plăcere — dacă măcar se gîndea vreodată — persoanei la ale cărei stăruinţe răspundeam prin acest fel de a fi. Tot ce făceam era în concordanţă cu ceea ce dînsul dorise sincer şi-mi ceruse direct, iar faptul că am *putut* s-o fac chiar şi pe urmă s-a dovedit a fi pentru mine o bucurie mai mare decît aş fi crezut. Pe scurt, îndrăznesc să spun, mă socoteam o tînără deosebită şi mă consolam cu speranţa că într-o bună zi lucrul ăsta va fi cunoscut şi într-un mod mai public. Ei bine, era necesar să fiu deosebită, pentru a **ţine piept** împrejurărilor cu totul deosebite care **aveau în** curînd să-mi dea primul semn.

248

19 — Delsy Miller — Nuvele

249

o

S-a ivit din senin, într-o după-amiază, pe La jumătatea ceasului meu de singurătate : copiii isprăviseră cu rosturile zilei, iar eu ieşisem să-mi fac plimbarea. Unul dintre gîndurile care mă însoţeau mereu în timpul acestor hoinăreli, şi pe care nu mă voi. sfii să-l notez aici, era că ar fi fost minunat, ca într-un basm cu miracole, dacă dintr-o dată mi-ar fi ieşit în cale cineva. Cineva care[1] ar fi apărat acolo, de după cotitura aleii, şi mi-ar fi- venit în faţă, mi-ar fi zîmbit, exprimîndu-şi aprobarea f pentru tot ce făceam. Nu ceream mai mult — tot f'ee-aş fi vrut era ca el săjşţ|e; or, singurul lucru *'J* ear-e m-ar fi încredinţaTcă ştie ar fi fost să vadă, iar lumina blinda a cunoaşterii să se răsfrîngă pe î lui frumoasă. Tocmai o simţeam prezentă în ochii mei — vorbesc despre faţa lui —, cînd, în amurgul unei lungi zile de iunie, ieşind dintr-o plantaţie şi ajungînd în dreptul casei, m-am oprit ca înlemnită. Ce m-a făcut să încremenesc locului — cu un şoc mult mai puternic deeît mi-ar fi prilejuit orice vedenie — a- fost impresia că, fulgerător, închipuirile mele se întrupaseră aievea.* El era jicolo ! —- dar sus de ţpt, dincolo de pajişte, chiar în vîrfui turnului* pe care-l ■1 viziiasem eu micuţa Floră în ziua sosirii mele. | Era unul'dintre cele două ternari ale[1] casei--—-nişte construcţii pătrate, distonante, crenelate —, diferenţiate *între* ele — nu ştiu de ce, pentru că eu nu izbuteam să văd mare deosebire— prin denumirile de turnul vechi şi tonul; nou. Stoăjuiau în- cele două coiţ3rî'"opuse ale casei şi constituiau probabil nişte absurdităţi arhitectonice, salvate în oarecare măsură de" faptuî'că^u" jăSsau* cu totul disparate şi) nu» aveatii a înălţime prea pretenţioasă'; datau, în fantezista lor antichitate, dintr-o epocă de reînviere a romantismului, care se situa de altminteci într-un trecut destul de respectabil. Le admiram, ţeseam felurite visuri în jurul lor — într-un fei sau ■altul, cu toţii puteam profita de romantismul lor, mai iales cînd îşi profilau în penumbra crepusculară măreţia crenelurilor ; totuşi, nu la o asemenea înălţime mă aşteptam să se iveascâ sţhzeta ge. care de aţitea .Qri.jainYQcasem.in-^isurile_.meJe¡__Această siluetă, conturată în lumina clară a asfinţitului, mixa pricinuit, îmi aduc aminte, două distincte tre-sărirîtîe"elnl)ţi"e™a'"uTTOâre a ceieT^mHFşi "i~ceîeT™" de-a doua surprize. Cea de-a doua surpriză a fost rezultatul unei violente perceperi a greşelii dinţii : bărbatul care se înfăţişa ochilor mei nu era p?rsoa- jî na presupusă de mine, în chip cu totul pripit. M-a copleşit o asemenea uimire, încât acum, după atî-ţia ani, nu'pot nădăjdui să-găsesc o imagine destul de vie pentru a o reda. Apariţia unui necunoscut într-un loc singuratic

poate fi în sine o pricină de spaimă pentru o fată tînără, crescută în principii stricte ; şi silueta pe care o vedeam — mi-am dat seama după cîteva clipe — semăna tot atît de puţin cu .'oricare dintre oamenii cunoscuţi de mine pe cît de puţin aducea cu imaginea care-mi stăpîn-ea gîndurile. Pe omul ..acela.... nu-l.. văzusem -i» - Eteley Sijregţ_^i_»tt-tAiâziiseffi--Hi<săiei-i.. .Mai *mdOt* : în .chip deosebit de straniu, totul în jur se prefăcuse pe dată, doar prin această simplă apariţie, în pustie- ^. tete. Acran cel 'piiţm, când istorisesc toate acestea / ou o detaşare pej^ai?e_rwiin ctraoscut-o niciodată, 7 retr'ăwsc-totrfg^aîîrsSnţit înTciîpa aceea. Era ca *şi,*.' cunr-^-în"ţisnp;_ce priveam ceea ce •priveam—:tdC: -■ ce ne.îneoBj.ura ificfemenise tninoarte. Acum, pe ! cînd scriu, aud parcă din'nou imensa tăcere ih^{T}caTr~ armîfîier'a" 'zgomotele serii. Ciorile încetaseră sa mai croncăne pe cerul •■âe aur, şi înserarea prietenoasă îşi pierdu, într-o, clipă, graiul. Dar în deco-

i

19*

J

rul naturii nu se petrecuse de fapt nici o altă schimbare, decît doar aceasta pe care o percepeam cu o stranie ascuţire a simţurilor. Cerul era tot de aur, văzduhul la fel de străveziu, iar bărbatul care se uita la mine pe deasupra crenelurilor se detaşa ca un portret într-o ramă. Văzîndu-l, m-am gîndit, cu o extraordinară repeziciune, la fiecare dintre cei care ar fi putut să fie, dar care nu era. Ne-am înfruntat pe deasupra distanţei dintre noi, îndeajuns de mult timp ca să mă întreb încordată cine poate fi şi să simt, drept urmare a neputinţei de a răspunde, o uluire, ce deveni curînd extrem de intensă.

Marea întrebare, sau una dintre marile întrebări care se pun cu privire la anumite fapte, după ce s-au petrecut, este cît au durat. Ei bine, întîmpla-rea asta a mea — socotiţi-o cum vreţi — a durat atît cît mi-a trebuit ca să trec în revistă vreo douăsprezece posibilităţi, nici una mai bună decît cealaltă din cît îmi dădeam seama, de a se fi aflat în casă — şi în primul rînd de cît timp ? — o persoană a cărei existenţă o ignoram. A durat atît cît am încercat să mă ţin în Mu, spunîndu-mi că slujba îmi impunea să nu existe o asemenea necunoaştere din parte-mi şi nici o asemenea persoană în casă. A durat atât cît acest musafir — şi, îmi amintesc,, se desprindea o notă de ciudată liberali-tate din familiarismul lui de a fi apărut fără pălărie — păru să mă fixeze, neclintit, scrutîndu-rnă prin lumina care se împuţina şi punîndu-mi parcă aceeaşi întrebare,mută pe care mi-o ridica prezenţa lui. Eram prea departe unul de celălalt că să ne strigăm ceva, dar a existat un moment oând o întrebare aruncată de la o mai mică distanţă, şi reuşind să spargă tăcerea de mormînt, ar fi fost doar o explozie firească a încordării cu care ne scrutam reci-

proc. Dînsul se găsea într-un unghi al turnului, , cel din afara casei, şi stătea foarte ţeapăn, aşa mi se păru, sprijinindu-se cu ambele mîini pe cornişă. L-am văzut cum văd literele asternutejae această filă ; apoi, după un minut, cu precizie, ca şi cum ar fi vrut să îmbogăţească spectacolul, îşi schimbă încet poziţia — şi trecu, privindu-mă fix în tot acest răstimp, în colţul opus al terasei. Da, am avut senzaţia clară că în tot timpul acestei deplasări nu şi-a desprins o clipă ochii de la mine, şi văd parcă şi acum felul în care mîna lui luneca încet de pe un crenel pe altul, pe măsură ce silueta se îndepărta. Se opri în colţul celălalt, dar pentru scurtă vreme, şi chiar în timp ce se întorcea cu spatele tot mă mai fixa. S-a întors cu spatele, atîta ştiu.

IV

*** r-**

Nu s-ar putea spune că n-am aşteptat să văd ce urmează, pentru că prinsesem rădăcini în locul acela, deşi eram atît de zdruncinată. Deci la Bly exista o taină — un mister a] JjiLIIdalphnJ., [sau] vreo rudă care-şi pierduse minţile, o persoană despre care nu se pomenea şi era ţinută într-o ascunzătoare Tieştiulă ?ifeniir'TtemrKeanra~Tît^mp~'snTr'

252
YVk
toare Teşti tn
* * frămîntat în minte această întrebare, sau cît timp am rămas, răvăşită toată de curiozitate şi de spaima, pe locul acestei întîlniri : îmi aduc doar aminte că atunci cînd am intrat în casă se lăsase întunericul. Desigur că între timp fusesem pradă agitaţiei şi neastîmpărului, pentru că am străbătut,
[1] Aluzie la romanul de groază *Misterele lui Udolpho,* aparţinîrid scriitoarei engleze Ann Radcliffe (1764—1822).
253
cred, vreo trei mile [l] tot învîrtindu-mă de jur. îm« - J prejuruî terenurilor ; dar mai tîrziu aveam să fiu ' supusă unor încercări atît de zdrobitoare, încît, prin comparaţie,, această primă alarmă; avea să-mi apară doar ca un uşor guturai. De fapt, partea cea. mai curioasă a întîmplării — oricît de curios ar fi fost tot restul — este senzaţia pe-care am încercat-o în hol, uade am mtîlnit-o pe doamna Grose. Revăd întreaga-seenă —impresia de căldură în care m-au învăluit, la întoarcere, încăperea spaţioasă, cu< pa-nelurile- ei albe strălucind în lumina lămpii, 1 cu portretele.' şi covorul ei roşu, precum: şi chipul blînd şi mirat al prietenei mele, care-mi declară pe dafâ că mi-a simţit, lipsa. în apropierea ei îmi veni ideea că aşa cum o vedeam, inimoasă şi uşurată de grijile pricinuite de absenţa mea, nu era posibil să fi ştiut ceva în legătură cu întîmplarea ^ pe care eram gata să i-o povestesc.'Nu bănuisem dinainte că faţa ei calmă o să fie o stavilă pentru mine şi, într-un fel, măsurăm importanţa celor văzute eu şovăiala care mă împiedica acum să-i pomenesc dtespre-ele. Aproape nici un alt amănunt din întreaga mea istorie- nu-mi pare mai cuiâos decît f aptui că o dată cu începutul groazei, a luat naştere şi instinctul de a-rai cr-uţa prietena. Drept primă urmare,. în momentul acela,. în holul, confortabil şi sub privirile ei aţintite asupră-mi, am simţit,, dintr-o pricină pe care atunci n-aş fi putut-o defini, un fel de răsturnare lăuntrică — i-am îndrugat, un pretext pentru întârzierea mea şi, bolborosind ceva despre frumuseţea nopţii, rouă bogată a serii şi picioarele mele umede, m-am retras cît am putut de repede la mine în odaie.
Aici toepurile îmbrăeau alt aspect; zile la rînd- [t] după aceea, lucrurile îmbrăoau aici un aspect ciu- \
[l] O; mii» = t.609- m.
25*
sau cal puţin au
HillB[ll]te'înd
îost minute smuls^'cTnăr -mdS^.™-.™ ____
simţeam nevoia să mă închid ila .mine în, odaie ca •să gîndesc. Nu mă tortura .încă senzaţia că aş fi ajuns mai nervoasă deoît spiateam suporta să fiu, ci numai spaima cumplită de a im deveni astfel; căci adevărul care-mi muncea acum mintea era, . pur şi simplu, adevărul că nu puteam lămuri în nici [i] un fel cine era apariţia om care mă întâlnisem în chip atît de inexplicabil şi totuşi atît de familiar. . Nu mi-a trebuit mult timp pînă să constat că, fără ■ ■' a întreprinde cercetări speciale şi fără a -stârni co-' mentarii, puteam sonda ■■orare complicaţie domestică^ Şocul prin care trecusem *îvai* ■ascuţise, probabil, toate simţurile, şi numai -după .trei .zile, ca rezultat ăl unei observaţii mai atente, .am .avut certi-, tudinea că nu fusesem trasă pe ;sioară de servitori şi nu constituisem obiecitul vffieunei „farse". Nu exista decît o singură concluzie logică : cineva îşi j îngăduise în mod grosolan să .se introducă în casă. 1/ Mă înfundam în 'camer-a msa şi mcsaam uşa, *ca n* să-mi 'repet intr-una această posibilitate,. Faasesemjy' !* supuşi, cu taţii, invaziei unui nepoftit; wpeua călător lipsit de scrupule, mocios să viziteae o casă veche, se strecurase nestbsBiwat, admirase panorama dm punctai oane-i .oferea cea xnaj bună perspectivă *şi plecase aşa aira veraase. Dacă se holbase -cu a#ta ••o'b.răznioie la miiae, asta se explica prin indiscreţia lui. Partea caa anai bună -era că, în mofl

sigur, *n*-<@ .să-l mai -ne«yaclem «eiodată.
Totuşi, o parte nu suficient de sigilară, .recunosc, penti'u -a *mâ determina sa 'nu-mi dau seama că, în fond, ceea ee făcea oa nimic âltaewa să na conteze prea TOtftt era famieQUl nrnncii :mele. Farmecul muncii mele pmvenea ~*ăm* însăşi viaţa; aia Miles şi cu Flora, şi ewpîicKfia că *\nm ipsswxm* atît de mult
stătea în constanta senzaţie că în muncă îmi puteam îneca orice nelinişte. Fascinaţia exercitată de micii mei elevi era o bucurie continuă, care mă făcea să mă minunez într-una de zădărnicia temerilor de început, a dezgustului cultivat, pe atunci cu privire la prozaica şi cenuşia mea slujbă. Nu aveam de-a face cu nimic prozaic şi cenuşiu, cu nici un fel de pisălogeală ; aşadar, cum să nu mă fascineze ceva care zi de zi mi se revela ca o proaspătă frumuseţe ? Era întreaga romanţă a odăilor de copii şi întreaga poezie a claselor de şcoală. Fireşte, nu vreau să sugerez că studiam numai romane şi versuri ; vreau doar să spun că nu pot exprima în alt chip interesul pe care mi-l inspirau micii mei elevi. Cum l-aş putea reda altfel decîţ mărturisind că în loc să mă deprind cu cei doi copii, le descopeream mereu alte noi trăsături —■ or, ăsta e un lucru de neînchipuit pentru o institutoare ; chem toate colegele mele întru meserie să-mi fie martore ! Exista însă o singură direcţie în care descoperirile îmi erau stăvilite : purtarea băiatului la şcoală continua să rămînă învăluită într-o beznă de nepătruns. Ajunsesem foarte repede să privesc acest mister fără nici o strîngere de inimă — aşa cum am mai arătat. Poate aş fi mai aproape de adevăr declarînd că însuşi băiatul, fără să fi rostit vreo vorbă, îl clarificase. îl clarificase prin chiar prezenţa lui, care făcea absurdă întreaga învinuire. Concluzia mea înflori deci trandafirie ca însăşi inocenţa ce împurpura obrajii copilului : era prea gingaş şi prea curat pentru mărunta lume meschină şi murdară a şcolii, şi plătise preţul acestei deosebiri. Am reflectat îndelung că simţul unor asemenea discrepanţe, al existenţei unor asemenea superiorităţi morale dă naştere întotdeauna în masji celorlalţi — care poate include şi directori de şcoală
256
stupizi şi abjecţi — la o inevitabilă tendinţă de răzbunare. Ambii copii aveau o suavitate (era sin-^ gurul lor cusur, dar nu l-a transformat niciodată pe Miles într-un molatic) care-i făcea — cum să spun ? —aproape impersonali şi în orice caz imposibil de pedepsit. Erau cei doi heruvimi din po-' veste care nu aveau — cel puţin din punct de vedere moral — nimic dur pentru a ciocăni în uşă. Din cîte îmi amintesc, Miles în special îmi crea impresia că n-ar avea trecui".'.'Cinci e vorba de un copil, desigur nu te aştepţi la cine ştie ce trecut, dar în băieţaşul ăsta frumos era atîta neobişnuită sensibilitate şi în acelaşi timp atîta seninătate, îneît, mai mult decît orice făptură de vîrsta lui pe care am cunoscut-o vreodată, îmi dădea senzaţia că yen aste în fiecare zi. Nu cunoscuse nici măcar o clipă de suferinţă. Am luat asta drept o dezminţire directă a faptului că ar fi fost vreodată pedepsit. Dacă ar fi fost un rău, ar fi „sesizat" pedeapsa, iar eu aş fi sesizat prin ricoşeu — i-aş fi detectat urma. Nu detectasem nimic, prin urmare băiatul era un înger. Nu vorbea niciodată despre şcoală, nu pome'nise niciodată numele vreunui coleg sau pe cel al vreunui profesor ; iar în ce mă priveşte, eram prea dezgustată de cele întîmplate pentru a încerca vreo aluzie la aceste personaje. Desigur, mă aflam sub puterea unei vrăji, dar, în chip miraculos, încă de pe atunci eram perfect lucidă. Mă lăsam însă purtată de vrajă, era un leac împotriva oricărei dureri şi nu eram de loc scutită de ele. Priunde lucrurile nu mergeau cum trebuie. Dar cînd mă__aflarp împreună cu copiii mei, o£jaKceyi pe~ • lutne mai„§Y_ej_3^eo_jm^rţa^aTTată întrebarea pe care mi-o puneam în răzletelFmele clipe de sin-
257
gurătale. Eram pur şi simplu orbită de drăgălăşenia lor.
Ca să continuăm povestdirea — era într-o duminică şi ploua cu găleata ; plouase atîtea ore în şir, încît fusese cu neputinţă să ne ducem la biserică.; cum ziua era pe sfârşite, mă înţelesesem cu doamna Grose ca în cazul cînd vremea s-ar mai fi îndreptat să asistăm la slujba de seară.

Din fericire, ploaia încetă, iar eu mă pregăteam pentru drum, care, dacă străbăteai parcul şi o luai apoi spre sat pe uliţa mai bună, dura vreo douăzeci de minute. Coborînd scările ca să-mi întâlnesc colega în hol, mi-am amintit de mănuşile mele, care avuseseră nevoie de cîteva cusături, efectiuate de altfel — cu multă zarvă lipsită de semnificaţie pentru -poves- ■■ tirea noastră-—— în timp ce copiii îşi luaseră ceaiul, ᵛ^ servit duminicile-,. în mod excepţional, în templul \ *acela* glacial şi selfpiiQr, din mahon şi alamă, de- \ ■numit sufrageria „celor^mam". Uitasem mănuşile • [1] acolo, şi m-am întors să le iau. Ziua era~SeiEuT3S"-mohorîtă, dar lumina după-amiezii se cernea îndeajuns pentru a-mi da posibilitatea, cînd am trecut pragul încăperii, nu numai să .zăresc mănuşile uitate pe un fotoliu de lîngă fereastra mare, acum în-■chisă, ci să şi devin conştientă de prezenţa unei persoane care se afla dincolo de fereastră şi privea stăruitor înăuntru. încă un pas, şi mi-a fost limpede ; viziunea s-a produs instantaneu ; toate î»e întregiră. Persoana care privea înăuntru era ad§-eaşi care-mi *mm* apăruse o dată. *Se* ivise din n@i3, n-aş spune cu mai multă claritate, pt'iitru că asta nu era posibil, dar la © apropierse ce însemna un pas înainte în raporturile noaste şi oare făca să mi ae taie răsuflare* şi să-nai îngjaeţe sîngfile în vine. Era acelaşi — era acelaşi şl-i wedeam de astă dată, «a şi prima oauă, tot numai de

sus, pentru că ferestrele, deşi sufrageria se afla la parter, mi ajungeau pînă jos, pe terasă. Faţa îi era / lipită de geam, dar faptul că-l puteam vedea mai *(* bine nu făcea decît să-mi dovedească, straniu, cit *âe* precisă fusese prima impresie. Rămase acolo doar cîteva clipe— destul cit să mă convingă că şi «Unsul văzuse şi recunoscuse f dar mă simţeam de parcă l-aş fi privit ani la rîrnd şi l-aş fi cunoscut din totdeauna. Totuşi, de astă dată interveni un amănunt nou faţă de prima oară ; privirea cu care mă ţintui prin sticlă şi prin spaţiul despărţitor al încăperii era la fel de pătrunzătoare şi de tăioasă ca şi atunci, dar pentru o clipă se detaşă de faţa mea, clipă în care, urmărind-o, am văzut-o fixîn-du-se succesiv, pe diferite alte obiecte. Pe dată am simţit un nou şoc, provocat de certitudinea că nu *J* pentru mine venise acolo. Venise pentru aU^iue^lP*-

Această străfulgerare de cunoaştere — pentru eă într-adevăr era o cunoaştere realizată în toiul groazei — av» *wn* efect extraordinar asupra mea,: declanşa, aşa eum stăm pironită acolo, o brttscă vibraţie a simţului datoriei şi a curajului Spun curaj pentru că, fără îndoială, am mers departe. M-am repezit pe uşa sufrageriei, am ajunsîngoanâ ^ lăTîş^T^*[!]SîWa7e^*T^W-W*^np^sm^iostp6Terasa şi, străfeSUiaJ-a cu maximum de viteză, ara cotit şi am ieşit în plină vedere; Dar în plina vedere a nimicului, vizitatorul meu se făcuse nevăzut. M-am oprit, aproape că m-am prăbuşit de uşurare ; dar am rămas locului încercînd să revăd întreaga scenă — i-am dat timp să reapară. Spun timp, dar cît a

durat ? ^Astăzi nu pot vorbi de durata reală -a. acer___

loc îgjâîEyîlări. E o o©ţiune care probabil siă parcU sise ; nu se *poa&&* să fi durat a'tît cît îmi păreau mie că darează. Terasa şi întregul' loc, pajiştea şi grădina din spate, fîşia de parc care putea fd de-

sluşită, toate erau pustiite de o mare pustietate. De jur împrejur erau boschete şi copaci groşi, dar îmi amintesc de certitudinea rnea clară că nici unul dintre acestea nu-l ascundea. Era acolo, sau nu era acolo : cînd nu-l vedeam, nu era acolo. Gîndul acesta mi se împlîntă în minte ; apoi, instinctiv, în loc să mă întorc pe drumul pe care venisem, m-am îndreptat spre fereastră. Ceva nelămurit îmi spunea că ar trebui să stau acolo unde stătuse el. Am procedat întocmai; mi-am lipit faţa de geam şi am privit, aşa cum privise el, pe fereastră. Şi în clipa aceea, ca şi cum. reconstituiam tot ce cuprinsese raza lui vizuală, doamna Grose intră pe uşa dinspre hol, aşa cum intrasem eu cînd privise dîn-sul. în felul acesta am realizat imaginea completă a scenei care se petrecuse. Doamna Grose mă văzu, aşa cum văzusem şi eu vizitatorul; rămase

. locului împietrită, întocmai ca şi mine ; trăi şi ea . ceva din şocul prin care trecusem eu. Se făcu albă ca varul, şi asta mă sili să mă întreb dacă şi eu f pălisem tot aşa. Mă privi fix, şi după puţin se re-
| trase exact pe urmele *mele;* ştiam că ieşise, afară, că înconjurase terasa venind spre mine şi că îndată aveam s-o văd. Am rămas acolo unde mă aflam, şi aşteptînd-o îmi trecură mai multe lucruri
, prin gînd. Dar dintre acestea, ţin să menţionez
n aici unul singur. Mă miram de ce se speriase *ea* i *i* \ atît de tare. —-.....—.....-—~~-
----------—_....
Oh, aveam s-o aflu foarte curînd, de îndată ce, apârînd de după colţul casei, îmi ieşi în faţă.
— Pentru numele lui Dumnezeu, ce s-a întâmplat ?
260
Acum era roşie la faţă şi gîfîia.
N-am răspuns nimic pînă nu a ajuns mai aproape.
— Cu mine ? Pesemne că făceam o mutră grozavă. Se vede ceva pe faţa mea ?
— Sînieţi. albă ca hîrtia. Arătaţi îngrozitor ! Am rămas o clipă pe gînduri ; acum îi puteam înfrunta, fără nici un scrupul, ignoranţa. Nevoia de a cruţa sentimentele doamnei Grose lunecase fără nici un foşnet de pe umerii mei, şi dacă pe moment am şovăit, n-a fost din pricina a ceea ce ascundeam. **I-am** întins mîna, şi ea mi-a luat-o ; am strîns-o mai tare, din plăcerea de a o simţi lîngă mine. Găseam un sprijin în tulburarea reţinută a curiozităţii ei.
— Ai venit, desigur, să mă iei la biserică, dar nu pot merge.
— S-a întîmplat ceva ?
— Da. Acum trebuie să afli şi dumneata. Arătam ciudat ?
i
— Cînd v-am văzut pe fereastră ? Groaznic. /
— Ei bine, i-am spus, am trecut printr-o spaimă. Ochii doamnei Grose exprimau clar că femeia nu
avea nici un chef să treacă la rîndul ei printr-o spaimă, dar că-şi cunoştea prea bine locul pentru a nu se arăta gata să împartă cu mine orice neplăcere. Da, era stabilit că *trebuia* să împartă cu mine.
— Ce-ai văzut dumneata din sufragerie, acum un minut, era doar efectul spaimei mele. Ce-am văzut eu, cu puţin înainte, a fost mult mai rău.
Strînsoarea mîinii ei deveni ţeapănă.
— **Ce-a <u>fost?</u>**
"— Un om neobişnuit. Care privea înăuntru. '
— Ce om neobişnuit ?
— Habar n-am.
Doamna Grose cercetă cu privirea -zadarnic, de jur împrejur.
261
r
—- Şi unde s-a dus ?
— Ştiu şi mai puţin,
— L-aţi mai văzut vreodată ?
/— Da... o dată. In turnul cel vechi. ' Mă privi şi mai stăruitor.
— Vreţi să spuneţi că e un străin ? -- Da, cu totul străin.
— Şi cu toate astea, nu mi-aţi istorisit nimic ?
— Nu... din anumite motive. Dar acum, că ai ghicit cine e...
Ochii rotunzi ai doamnei Grose protestară.
— Vai de mine, dar eu n-^am ghicit nimic ! Cum aş putea ghici eu, dacă *dumneavoastră* nu vă puteţi închipui cine a fost ?

— Mi-e cu neputinţă să-mi închipui.
— Nu l-aţi mai văzut în altă parte decât în turn ?
— Şi aici, acum cîteva clipe. Doamna Grose îşi roti din nou privirile.
— Ce făcea în turn ?
— Stătea acolo şi se uita în jos, la mine. Se gîndi o clipă.
— Era un *gentleman ?*
Am răspuns fără nici o ezitare :
— Nu. Doamna Grose mă privi şi mai mirată. Am repetat : Nu.
— Nimeni de pe-aici ? Nimeni de prin sat ?
—■ Nimeni... nimeni. Nu ţi-am spus dumitale, dar am căutat să mă asigur.
Răsuflă oarecum uşurată : cnjd&ţ, ăăsea că ăsta ar fi un lucru bun. însă n-o ajuta pr.ea mult.
— Dar dacă nu arăta a *gemtlemam,* atunci...
— Atunci, a ce arăta? A sperietoare.
— Sperietoare ?
— E un... Dumnezeu mi-e martor că rau ştiu ce e !
Doamna Grose iscodi încă o dată în jur ; îşi pi-»'
roni ochii în depărtarea cuprinsă de înserare, apoi,! recăpătindu-şi stăpînirea de sine, se întoarse cu o bruscă inconsecvenţă :
— E timpul să fim ia biserică.
— O, eu nu mă simt,. în stare să merg la biserică.
— Nu credeţi că o să vă facă bine ?
— N-o să le facă *lor* bine — am arătat cu capul spre casă.
— Copiilor ?
— Nu pot să-i las acum singuri,
— Vă temeţi... ? Am vorbit deschis.
— Mă tem de dînsuL
La aceste cuvinte, pe faţa lătăreaţă a doamnei Grose apăru, pentru prima dată, licărul slab, foarte vag, al unei gîndiri mai treze ; mi s-a părut a fi încolţirea tîrzie a unei idei pe care nu eu i-o sugerasem şi care pentru mine era încă obscură. îmi
a,f)Ur aminte—că__"^ vfifrn*—îw—JWll.a im pi'iipj /!A *'A*
mai scoate ceva nou de la dînsa ; şi simţeam că într-un fel se lega cu dorinţa pe care o manifesta acum, de a cunoaşte mai multe amănunte.
— Cînd a fost asta... în turn ?
— Pe la mijlocul lunii. Exact la ora de acum.
— Cînd aproape se întunecă.
— Ba nu, nici pe departe. L-am văzut cum te văd pe dumneata,
— Atunci, cum a intrat ?
— Şi cum a ieşit ? am răspuns rîzînd. N-am avut prilejul să-l întreb. Astă-dseară, după cum vezi, n-a patoxt intra.
— Şi se mulţumeşte numai să se uite ?
— Nădăjdiaiesc că o să se mărginească la atîta.
îmi lăsase mîna ; îşi întoarse puţin faţa în lături. Am aşteptat o clipă, apoi i-am spus :
— Du-te la biserică. La revedere. E-u trebuie să veghez.
îşi întoarse încet capul din nou spre mine.
— Vă temeţi pentru copii ?
Ochii ni se întîlmră într-un lung schimb de priviri.
— Dumneata nu te temi ?
In loc să-mi răspundă, se apropie de fereastră şi, o clipă, îşi lipi faţa de geam.
— Acum vezi ce-a putut el să vadă, am continuat eu vorba.
Nu se clinti.

— Cit timp a stat aici ?
— Pînă am ieşit eu. Am ieşit afară, cu gîndul să-l întîlnesc.
Doamna Grose se dezlipise în sfîrşit de fereastră ; faţa îi părea acum mai grăitoare.
— Eu n-aş fi fost în stare să ies.
— Nici eu ! am rîs din nou. Totuşi, am făcut-o. Am o datorie.
■:
— Şi eu am una, răspunse ; apoi adăugă : A; ce seamănă ?
— Mor de dorinţa să-ţi spun. Dar nu seamănă 8 nimic.
— A nimic ? repetă ea ca un ecou.
— Nu poartă pălărie. Apoi, văzînd pe faţa ei că [1J]i acest detaliu găsise, spre marea-i deznădejde, [u]n semn de recunoaştere, i-am schiţat repede, tră-ptură după trăsătură, întreg portretul. Are părul tSsu^foarte roşu, şi creţ, o_fa|ăj»alidă,-prelungă, [cu] tnâSăTu!T~~~3reŢrte7" regulătefşi nişte favoriţi [Sc]Urţi, ciudaţi, la fel de roşii ca şi părul. Sprînce-[Re]je îi sînt mai închise la culoare; sînt foarte ar-[c]Uite, ca şi cum le-ar înălţa într-una. Ochii sînt
264
I '
pătrunzători, stranii — îngrozitori ; pot spune numai că sînt mai curînd mici şi absolut nemişcaţi. Are o gură mare, cu buze subţiri, şi în afară de favoriţii scurţi, e complet ras. îmi face, vag, impresia că ar fi un actor.
— Un actor !
Nimeni n-ar fi putut evoca în mai mică măsură un actor decît doamna Grose, în clipa aceea.
— N-am văzut niciodată un actor, am continuat, dar presupun că aşa trebuie să arate. E înalt, suplu, drept, am adăugat, dar în nici un caz — nu, y / în nici un caz — un *gentleman.*
Faţa prietenei mele pălea pe măsură ce-mi continuam descrierea ; ochii ei rotunzi se holbau, şi gura blajină gîfîia.
— Un *gentleman,* gemu pierită, buimacă, un *gentleman, el ?*
— îl cunoşti, deci ?
încerca vizibil să se stăpînească.
— E un bărbat frumos ?
Am văzut un mijloc de a o ajuta.
— Deosebit!
— Şi cum e îmbrăcat ?
— In hainele altcuiva. Haine elegante, dar nu sînt ale lui.
îi scăpă de pe buze un mormăit afirmativ, sufocat,
— Sînt ale stăpînului ! » M-am agăţat de cuvintele ei.
— îl cunoşti ?
Şovăi doar o clipă._____----------.....-.....,_____
— Quint! strigă. \/
— Quint?
— Peter Quint — servitorul lui, valetul lui, cînd era aici.
— Cînd" stăpînul era aici ?
20
265
Gtfîind încă, dar confirmînd, reconstitui totul :
— Nu-i purta niciodată pălăriile, dar ii purta... totdeauna lipseau vestoane. Amîndoi au fost aici — anul trecut. Apoi stăpînul a plecat, şi Quint a rămas singur:
îi urmăream vorbele, însă cu unele rămîneri în urmă.
— Singur ?
— Singur cu *noi.* Adăugă, vorbind ca din adîncuri : A rămas în serviciu.

— Şi ce s-a întâmplat cu el ?
întîrzie atît de mult cu răspunsul, încît eram mai nedumerită decît oricînd.
— A plecat şi el, rosti în cele din urmă.
— Unde a plecat ?
Faţa doamnei Grose căpătă o expresie de nede-scris.
— Dumnezeu ştie unde ! A murit! \J — A murit ? am strigat
Păru să se proptească, să se înfigă mai zdravăn în faţa mea pentru a putea da grai miracolului:
— Da, domnul Quint a murit.
Desigur că a fost nevoie de mult mai mult decît această discuţie în treacăt pentru a putea adopta o poziţie faţă de lucrul pe care acum trebuia vrînd-nevrînd să-l acceptăm : înfricoşătoarea mea receptivitate la fenomene de felul celui atît de cumplit exemplificat şi faptul că de acum îijeistg:- tovarăşa mea îmi cunoştea — o cunoaştere alcătuită pe jumătate din consternare şi pe jumătate dife milă —J
286
— această receptivitate. In seara aceea, după revelaţia care timp de o oră mă cufundase într-o adevărată stare de prostraţie, nu ne-am mai dus nici una dintre noi la slujba religioasă, ci am făcut o mică slujbă a noastră, în care s-au amestecat lacrimi şi jurăminte, rugăciuni şi făgăduieli, culminînd cu o serie de somări şi de asigurări reciproce, rostite în sala de clasă unde ne retrăsesem amîndouă, încuindu-ne pentru a da totul pe faţă, Rezultatul acestei dări pe faţă fu o reducere a situaţiei noastre la elementul ei iniţial. Ea nu văzuse niciodată nimic ; nici măcar umbra unei umbre ; şi nimeni din casă, în afară de institutoare, nu mai poseda această însuşire specială, proprie institutoarei ; totuşi, acceptă adevărul spuselor mele fără să-mi pună la îndoială deplinătatea facultăţilor mintale şi sfîrşi prin a-mi arăta o tandreţe plină de respect şi teamă, ca expresie a aprecierii faţă de acest privilegiu *al* meu mai mult decît discutabil ; o tandreţe al cărei simplu suflu a însemnat pentru mine unul dintre cele mai calde acte de caritate .....
In noaptea aceea, ne-am legat ca împreună să ,. ţinem piept situaţiei; dar nu eram de loc sigură / că, deşi scutită de putinţa vedeniilor, doamnei Grose îi revenea partea cea mai uşoară a sarcinii noastre. Am ştiut din primul moment, cred, tot atît de bine cum aveam să ştiu mai tîrziu, că eu eram în stare să-mi asum răspunderea de a-mi *ţ* i apăra elevii i dar mi-a trebuit un timp pînă să mă ' • încredinţez că onesta mea aliată era pregătită să respecte .condiţiile unui pact atît de compromiţător. Eu ofeream o tovărăşie foarte ciudată — la fel *de* ciudată ca şi aceea pe oare o primeam ; dar acum, cîrtd reconstitui toate prin cîte ani trecut împreună, îmi dau seama că am găsit o bază co-
26*
267
Â

mună în acea unică idee care, din fericire, ne putea insufla curaj. Această idee pornea de la cea de-a doua străfulgerare a mea, cea care scosese propria-mi prsoană —■ cum să spun ? — clin centrul lăuntric al sferei de groază. Mă scosese la aer, afară, adică acolo uncie doamna Grose mi se putea alătura, îmi amintesc foarte limpede felul în care am simţit răspîndindu-se în mine tăria, atunci, în noaptea aceea, înainte de a ne duce la culcare. Repetasem împreună, de nu ştiu cîte ori, fiecare amănunt din ceea ce văzusem.
<— Şi spuneţi că era în căutarea altcuiva — a cuiva care nu sînteţi dumneavoastră ? .<• *tf*
— îl căuta pe micul Miles. Acum desluşeam totul cu o uimitoare clarvizune. Pe el îl căuta.
— Dar de unde ştiţi ?
— Ştiu, ştiu, ştiu ! (Eram din ce în ce mai exaltată.) Şi dumneata ştii, draga mea.
Nu negă, dar eu nici n-aveam nevoie să-mi spună mai mult.
Oricum, după o clipă reluă.

— Şi ce se întîmplă dacă-l vede ?
— Cu Miles ? Asta doreşte !
Păru din nou îngrozitor de speriată.
— Cine ? Copilul ?
— Doamne fereşte ! Bărbatul. Vrea să li se (arate *lor.*
Era un gînd înfricoşător, şi totuşi, într-un fel, îl puteam înfrunta ; ceea ce am reuşit practic să dovedesc pe cînd zăboveam acolo, la vorbă, cu ea. Aveam certitudinea netă că apariţia mi se va arăta din nou, dar ceva din mine îmi spunea că dacă voi avea curajul să mă ofer eu ca unic subiect al acestei experienţe, acceptînd-o, provo-cînd-o, biruind-o, atunci numai eu voi fi singura

victimă ispăşitoare, şi în felul acesta voi apăra liniştea celor din jurul meu. Mai ales pe copii voi izbuti să-i feresc şi să-i salvez pe deplin. îmi amintesc unul dintre ultimele lucruri pe care i le-am împărtăşit, în noaptea aceea, doamnei Grose.
— Mă mir㠄 că elevii mei nu mi-au pomenit niciodată...
Mă privi scrutător în timp ce, îngîndurată, mi-am întrerupt vorbele.
—• De şederea lui Quint aici şi de timpul cît au fost împreună ?
— De timpul cît au fost împreună, de numele lui, de prezenţa lui, de povestea lui.
— Ei, domnişoara cea mică nici nu mai ţine minte. Nici n-a auzit şi nici n-a ştiut vreodată.
— De împrejurările morţii lui ? Am reflectat J cu oarecare intensitate. Poate că nu. Dar Miles 7 îşi aminteşte. Miles trebuie să ştie.
— Ah, să nu-l puneţi la încercare ! izbucni doamna Grose.
Am privit-o la rîndul meu.
— Fii pe pace. Continuam să reflectez. E totuşi ciudat !
— Că nu v-a vorbit niciodată despre dînsul ? —• Nu mi-a făcut nici cea mai îndepărtată aluzie. Şi spui că erau „buni prieteni".
— O, dar nu din vina băiatului. Doamna Grose declară cu emfază : Era o toană a lui Quint. Adică-i plăcea să se joace cu el — să-l răsfeţe. Se opri o clipă, după care adăugă : Quint îşi îngăduia v prea multe.
La cuvintele acestea, care-mi readuseră în . minte viziunea feţei lui — şi, vai, ce faţă ! — am simţit că mă inundă brusc un dezgust îngreţoşat.
—- îşi îngăduia prea multe cu băieţaşul *meu ?* fc
269
— îşi îngăduia prea multe cu oricine.
Pentru moment m-am abţinut să privesc acest comentariu altfel decît prin prisma constatării că se aplica în bună măsură celor mai mulţi dintre membrii gospodăriei, adică celor şase femei şi bărbaţi care formau mica noastră colonie. Dar, din fericire, spre domolirea temerilor noastre, nimeni nu-şi amintea ca de casa asta veche să fie legată vreo legendă sumbră sau ceva care să tulbure liniştea slugilor. Nu avea nici nume rău, nici faimă proastă, iar doamna Grose, în mod vizibil, nu dorea decît să se rezeme de mine şi să dîrdîie fără să sufle o vorbă. La urmă de tot, am supus-o şi pe ea la o probă. Era pe la miezul nopţii, cînd, cu mîna pe clanţa uşii de clasă, se pregătea să plece.
—■ Deci, am înţeles de la dumneata — pentru că lucrul ăsta e de mare însemnătate — că Quint era, în mod neîndoielnic şi recunoscut, \in stricat ?
' ~~~=r*Xytî,* nu în mod recunoscut. *Eu* ştiam, dar stăpînul nu.
— Şi nu i-ai spus niciodată ?
— Ei, stăpînului nu-i plăcea să vii la el cu pîra — nu putea suferi să cîrteşti. Iţi tăia îndată vorba, şi dacă oamenii se purtau cu *dînsul* cum trebuie...
— Nu-i mai păsa de altceva ?
*' Asta se potrivea destul de bine cu impresia mea despre el: un *gentleman* care fugea de orice

neplăcere şi nu-şi prea făcea griji în legătură cu oamenii din serviciul lui. Totuşi, am stăruit :
— Te asigur că *eu* i-aş fi spus.
Se arătă sensibilă la discriminarea subînţeleasă de mine. ,
270

— Recunosc că am greşit. Dar adevărul e că mi-era teamă.
— Teamă de ce ?
— De ee-ar fi putut face omul acela. Quint era | aşa deştept — aşa greu de cunoscut !
Cuvintele ei mă afectară, probabil, mai mult decît am arătat.
— Şi nu ţi-era teamă de nimic altceva ? De influenţa lui...
— De influenţa lui ?... repetă ea cu o figură chinuită, aşteptînd, în timp ce eu ezitam să-mi continui gîndul.
— Asupra celor două micuţe vieţi nevinovate ? Se aflau doar în grija dumitale.
— Ba nu, nu se aflau într-a mea. Se întoarse, amărîtă, spre mine. Stăpînul avea încredere în el şi l-a lăsat aici, pentru că — aşa se spunea — nu stătea bine cu sănătatea, şi aerul de ţară îi pria. Aşa că el avea aici ultimul cuvînt. Da — rosti în / cele din urmă —, chiar şi în legătură cu copiii.
— Cu copiii — o creatură de soiul ăsta ? Simţeam că-mi vine să urlu. Şi dumneata ai putut răbda ?
— Ba nu. N-am putut răbda — nici acuma nu pot.
Biata femeie izbucni în lacrimi.
începînd de a doua zi, copiii fură supuşi unei supravegheri rigide. Dar în cursul săpiămînii următoare, de cîte ori şi cu cîtă pasiune nu ne-am
întors —^W^WTioOTnyW^.....
biect! Oricît îl discutaserăm în seara aceea de duminică, totuşi, în ceasurile tîrzii ale nopţii — e lesne de închipuit că somnul nu mi s-a lipit de pleoape — m^am simţit bîntuită de umbra a ceva ee doamna Grose îmi ascunsese. Eu nu-i ascunsesem nimic, dar simţeam că există ceva ce doamna
271

Grose nu-mi povestise. Totuşi, spre dimineaţă am fost sigură că n-o făcuse din lipsă de sinceritate» ci pentru că de pretutindeni o încolţeau spaimele. Acum, cînd, privpscjjn urmă, am impresia că în clipă cînd soarele dimineţii se înălţase pe cer reuşisem să pătrund. întregul tîle, care nu avea şj* jni se dezvăluie decît treptat, în împrejurările şi mai dureroase ce urmară. In primul rînd reconsti-tuisem figura sinistră a omului aşa cum fusese în viaţă — cea a mortului, avea să mai aştepte o bucată de vreme — şi lunile petrecute de el la Bly, luni care, puse cap la cap, altcătuiau o colosală
(•întindere de timp. Influenţa lui nocivă fusese zăgăzuită numai cînd, în zorii une dimineţi de iarnă,
| un muncitor pornit cu noaptea-n cap la lucru îl găsise pe Peter Quint zăcînd mort pe drumul dinspre sat : o catastrofă explicată — cel puţin aparent — printr-o evidentă rană la cap ; o rană care putea fi produsă şi care, în ultimă concluzie, *fusese* produsă —de o căzătură fatală, în întuneric, după ce plecase de la circiumă,, pe poteca po-vîrnită şi alunecoasă — un drum luat cu totul greşit — la capătul căreia zăcea. Panta acoperită de gheţuş, drumul pe care-l confundase în beznă, ameţit de aburul alcoolului, au furnizat pînă la urmă explicaţii suficiente, după anchetă şi după nesfîrşitele comentarii; dar au existat anumite chestiuni în viaţa lui — episoade stranii şi primejdii nelămurite, misterioase abateri, vicii mai mult decît bănuite — care ar fi putut oferi enigmei numeroase alte explicaţii.
Nu ştiu cum să-mi concretizez gîndurile în cuvinte care să poată da o imagine credibilă a stării mele de spirit; dar în acele zile mă simţeam efectiv capabilă să găsesc o supremă satisfacţie

în* extraordinara dovadă de eroism pe care mi-o im- i
272
puneau împrejurările. îmi dădeam seama că se cere de la mine b jertfă minunată şi grea ; şi ar fi fost atît de măreţ să pot dovedi — bineînţeles, *y* acolo unde aş fi vrut eu să se ştie ! — că am putut * triumfa într-o misiune în faţa căreia multe alte fpt.p ar fi *c\x\:* înapoi. I îmi **.arau** fin rwiiiitî»». niiiiuLm — mărturisesc că şi acum, privind în trecut, mă felicit singură — lăria şi simplitatea cu care îmi priveam misiunea. Aveam datoria să ocrotesc şi să apăr fiinţele cele mai gingaşe, mai năpăstuite şi mai drăgălaşe din lume,, a căror neajutorare era ca un strigăt devenit brusc o deslușită, adîncă, stăruitoare durere pentru inima mea dăruită lor. Eram legaţi laolaltă în aceeaşi izolare — eram uniţi, prin primejdia care ne pîndea. Copiii nu mă *j* aveau decît pe mine, iar eu — da, eu *v* aveam pe/ *ei.* Era o menire plină de grandoare, O menire/ care îmbrăca în mintea mea o imagine foarte concretă : eram un paravan — şi trebuia să stau în faţa lor. Cu cît voi vedea eu mai mult, cu atît mai puţin vor vedea copiii. Am început să veghez asu-pră-le cu o groază înăbuşită, cu o excitare nervoasă mascată şi care, dacă s-ar fi prelungit multă vreme, ar fi degenerat în nebunie. Ce m-a salvat, din cîte îmi dau acum seama, a fost faptul că a degenerat în cu totul altceva. Starea de îndoială ~) nu a ţinut mult — a fost înlăturată de oribile do- 1 vezi. Spun dovezi, da — căci asta au devenit din momentul în care le-am sesizat.
Momentul acesta datează dln'tr-o după-amiază *f* pe care o petrecusem afară, numai cu micuţa mea I elevă ; îl lăsasem pe Miles în casă, tolănit pe perna roşie din ambrazura adîncă a unei ferestre ; voise să termine o carte, şi eu încurajam bucuroasă un scop atît de lăudabil la un băiat al cărui singur cusur consta uneori într-un neastîm-
273
r
păr excesiv. Surioara lui, dimpotrivă, se grăbise să iasă la aer şi mă plimbasem cu ea vreo jumătate de oră, căutînd locurile umbroase, pentru că soarele ardea încă, şi ziua fusese fierbinte. In timp ce mergeam împreună, am constatat o dată mai mult felul în care reuşea, ca şi fratele ei de altfel — lucru fermecător la ambii copii —, să-mi dea impresia că sînt nestingherită fără a mă simţi totuşi părăsită şi să mă întovărăşească fără a-mi da senzaţia că mă împresoară cu prezenţa ei. Nu te stânjeneau niciodată, şi lotuşi îi simţeai în preajmă. Supravegherea mea se limita la a-i *wc*-mări cum se distrează de minune împreună, fără directa mea participare : era ca un spectacol pe care părea să-l fi pregătit dinainte, cu multă rîvnă, şi pe care eu ii admiram cu însufleţire. Păşeam într-o lume plăsmuită de ei, dar fără ca ei să se poată apropia vreodată de lumea făurită de mine ; astfel încît îmi treceam timpul întmchi-pînd nu ştiu ce personaj de seamă sau ce obiect născocit de jocul lor la un moment dat, ceea ce, graţie rangului superior şi înălţării pe care mi le atribuiau, făcea ca rolul meu să se reducă la o sinecură fericită şi plină de distincţie. Nu mai ştiu cine sau ce anume eram în momentul despre care vorbesc ; îmi aduc aminte numai că eram un personaj foarte însemnat şi foarte tăcut şi că Flora îşi juca rolul cu multă ardoare. Ne aflam pe malul lacului, dar, cum de ■ curând începusem cu ea geografia, lacul era Marea de Azov.
In aceste împrej«rări, rni-am dat deodată seama că de cealaltă parte a Macii de Azov aveam [1] ian spectator care ne urmăisea ou mult interes. Conştiinţa acestei prezenţe s-a conturat ân mine în cel mai straniu chip din lume, cu ^excepţia chipului încă şi mai straniu în pa:ne însăşi acea
prezenţă avea să se topească. Mă aşezasem cu ura lucru de mînă — pentru că eram cineva sau eeva care putea să- şadă jos — pe banca veche de piatră de la marginea eleşteului ; din această poziţie am început să percep, cu absolută certitudine, ■ deşi încă nu ridicasem ochii, prezenţa unei a treia / persoane, aflată la oarecare distanţă. Copacii bă- ' trîni şi tufărişul aruncau o umbră prelungă şi plăcută, străpunsă ici-colo de dogoarea scînteie-toare a după-amiezii liniştite.^Totul se detaşa limpede ; limpede ca şi convingerea care creştea în mine, cllpâ (itl

cupa, asupra a ceea ce voi vedea drept în faţa mea, dincolo de lac, cînd voi ridica ochii. îmi ţineam privirile fixate pe broderia la care lucram, şi simt parcă şi acum încordarea efortului de a nu le înălţa pînă nu-mi voi fi revenit îndeajuns ca să pot hotărî ce trebuie făcut. Se afla în preajmă o prezenţă străină — o persoană al cărei drept de a se găsi acolo îl puneam la îndoială cu intensă febrilitate. îmi amintesc că-mi înşiram toate posibilităţile,. îmi spuneam că nimic n-ar fi mai firesc, de pUdă, deeît să fi apărut un om de prin partea locului, sau un comisio'-nar, un poştaş sau un băiat de prăvălie din sat. Această înşiruire avea însă tot atît de puţin efect asupra certitudinii mele pe cît avea, din cît îmi dădeam seama — fără să fi ridicat încă ochii —, asupra naturii şi atitudinii vizitatorului nostru. Nimic n-ar fi fost mai firesc decît ca toate acestea să fi fost altceva, attce^a ce însă nu erau.
ţlktma să mă asigur- de identitatea apariţiei îa-dat& ee micul ceasornic al curajului meu avea să Meăie secunda pofnivită; pînă atunci, eu o sforţare destul de trudnică, mi-am silit ochii să 1«-nece direct spre micaţa Flora, care se afla *în* momentul acela la vreo zece metri' depărtare de
mine. O clipă, inima îmi încremenise de groaza îndoielii — dacă nu cumva şi ea vede ; mi-am ţinut răsuflarea, aşteptînd să mă lămuresc fie prin-tr-un ţipăt al copilului, fie prin vreo altă nevinovată izbucnire de interes sau alarmă. Am aşteptat, dar n-a venit nimic ; apoi, primul lucru de care mi-am dat seama — mai oribil, cred, decît tot ce a urmat — a fost senzaţia că în ultimul minut toate zgomotele jocului ei amuţiseră ; şi în cuprinsul aceluiaşi minut, tot în joacă, se întorsese cu spatele spre lac. Aşa am văzut-o cînd în cele din urmă mi-am lăsat privirile asupra ei, ferm încredinţată că amîndouă ne aflam încă sub observaţie directă. Culesese de jos o bucăţică de lemn, cu o gaură în ea, ceea ce-i sugerase ideea să potrivească în spărtură un beţişor care să închipuie un catarg şi să prefacă totul într-o barcă. în timp ce-o priveam, se străduia foarte atent şi cu multă migală să fixeze beţişorul. Teama pentru fetiţă mi-a servit drept suport moral, încît după cîteva clipe m-am simţit pregătită să înfrunt mai mult. Atunci mi-am ridicat ochii şi am văzut ce trebuia să văd.

VII

Am pus mîna pe doamna Grose de îndată ce mi-a fost posibil ; n-aş putea descrie în mod inteligibil cum de-am putut răbda pînă în clipa aceea. Dar îmi aud parcă şi acum strigătul cu care m-am , aruncat, pur şi simplu, în braţele ei.
— Copiii ştiu — e monstruos : ştiu, ştiu!
Ce anume... ?
2?6
I-am simţit îndoiala în timp ce mă strîngea în braţe.
—■ Tot ce ştim *noi* — şi Dumnezeu ştie ce încă în plus !
Apoi, cînd îşi slăbi strînsoarea, i-am descris ceea ce abia acum îmi pot descrie coerent mie însămi.
— Acum două ore... în parc... — şi abia puteam articula — Flora*la văzut*. _k
Doamna Grose primi cuvintele mele ca pe-o lovitură în stomac.
— V-a spus ea ? întrebă gîfîind.
— Nici un cuvîni — tocmai asta-i grozăvia. A păstrat taina. Un copil de opt ani, un copil ca ăsta /
Stupoarea mea nu se lăsa încă exprimată în cuvinte.
Doamna Grose, desigur, nu putea decît sa caşte şi mai mult gura.
— Atunci, de unde ştiţi ?
— Eu eram acolo — am văzut cu ochii mei : am văzut că era perfect conştientă.
— Vreţi să spuneţi că era conştientă de prezenţa iui *?*
— Ba nu, de a *ei.*
Îmi dădeam seama, pe măsură ce vorbeam, cît de miraculoase erau lucrurile pe care le văzusem, pentru că urmăream reacţia lor lentă pe faţa prietenei mele.

— A fost o altă persoană... fje data
a.
vedenie Ia Tel deinfricoşătoare şi de diabolică : o femeie în negru ; albă la faţă şi îngrozitoare... dar cu ce aer, şi cu ce faţă !... de cealaltă parte a lacului. Mă aflam acolo cu copilul... în linişte ; şi deodată, a venit. — Cum a venit — de unde ?
277
. ii
— De unde vin toţi ! S-a ivit doar şi a Stat acolo — dar nu în apropiere.
— Şi fără să vină mai aproape ?
— O, judecind după efect şi după cele ce-am simţit, era -parcă la fel de aproape de mine cum eşti .dumneata !
Minată de un impuls ciudat, prietena mea -*se* ■dădu ;cu un pas îndărăt.
— Era o persoană pe care n-*aii mai văzuţ^o^ niciodată ?
— Da. Dar copilul o cunoştea. Şi *dumneata* o cunoşti. Apoi, ca să-i arăt că meditasem asupra întregii chestiuni, am adăugat : Predecesoarea .mea —-cea .care a murit.
—
Domnişoara Jessel ? Dăoaxatfessel"
Nu mă crezi ? am stăruit.
începu să se sucească în -dreapta :şi-n atingă, cuprinsă de disperare.
— Cum puteţi fi atît de sigură ?
In starea mea de nervi, Qtrehdel-e ei îmi pro-vocară o izbucnirede iritare.:
__-Atuiaci, intraab^o pe *Time. — tea* ştie 'sigur !
Dar de îndată ce-am rostit aceste vorbe, aaai .şi revenit asupra lor. Nu, pentru numele lui Dumnezeu, *n<o întreba !* O să spună că n^a fost... .o să mintă:!
Oricât era de .înmărmurită, doamna Grose pro-testă instinctiv :
— Vai, *cvtm* puneţi spune tuna ca .asta ?
— Peatru -că mi-e limpede. Flora mu ¦wrea ioa eu •să'ştiu.
— Atunci, o tfaee numai oa si vă raiuiţe.
— Nna, nu — *mei* sînt .cfedesateituri, de-desubturi ! Cu cît mă gîndesc mai -rault, cu -Biilt văd mai adine, şi cu cît văd mai *~mMnc,* icaa -atît mă
tem mai tare. Nu[1] ştiu eft amime *nu văd* — nu ştiu / lucrurile de care *nu mă' tem.*
—)
Doamna Grose încercă să se lămurească.
— Adică vă temeţi că o s-o> vedeţi din nou ?
— Nu, im, asta nu mai are importanţă — acum ! Apoi am încercat să-i explic. că *n-am s^o văd.* Dar tovarăşa mea nu părea mai luminată.
— Mi-e teamă că fetiţa o să continue s-o vadă — şi e sigur că fetiţa va continua — fără ca eu să ştiu..
In faţa acestei eventualităţi, doamna Grose păru o clipă gata să se prăbuşească, dar îşi reveni numaidecît, sub forţa tonică a unui impuls căruia, dacă i-am fi cedat măcar o frîntură de secundă, ar fi însemnat a-l lăsa să pună cu totul stăpînire pe noi :
— Un moment, drăguţă, să nu ne pierdem capul! în fond, dacă fetiţa n-are, nimic împotrivă... încercă şi o-glumă sinistră : Poate chiar îi place.
— Să-i placă asemenea lucruri — unui copil de-o şchioapă ?
— Nu înseamnă *asta* tocmai o dovadă a nevinovăţiei ?■ mă' interogă" cu dîrzenie prietena mea.
Pentru moment, aproape că mă făcu să^-mi- vm în i fisei
— Oh, atunci să ne agăţăm de- *astia* — trebuie să ne cramponăm de asta. Dacăi n-ar fi» o dovadă a ceea ce spui dumneata, atunci; ar fî o' dovadă... Dumnezeu ştie a ce ! Pentru că femeia aceea el grozăvia grozăviilor:

La euwintelie mele, doamna Grose- îşi lăsă o 1*1 I[llllll]Mi
p cîndu-le, mă întrebă :
De unde vin toţi ! S-a ivit doar şi a itat acolo — dar nu în apropiere.
— Şi fără să vină mai aproape ?
— O, judecind după efect şi după cele ce-ara simţit, era parcă la fel de aproape de mine cum eşti .dumneata !
Minată de un impuls ciudat, prietena mea -se ■dădu cu un pas îndărăt.
— Era o persoană pe care nsaii mai văzuţ-^o__ niciodată ■?
—■ Da. Dar copilul o cunoştea. Şi dumneata o cunoşti. Apoi, ca să-i arăt că meditasem - asupra întregii chestiuni, am adăugat : Predecesoarea rtaea —-cea .-care a murit.
— Domnişoara Jessel ?
— Domnişoara—-feSseX Nu mă crezi ? am stăruit.
începu să se sucească în dreapta :şi-n ;stâaga, cuprinsă de disperare.
— Cum puteţi fi atît de sigura ?
>In starea mea de nervi, ornantele ei îmi pro-vocară o izbucnire de iritare :
— Atimei, .întreab-o pe Floara — *tea* «ştie 'sigur ! Dar de îndată ce-am rostit aceste vorbe, am .şi revenit asupra lor. Nu, pentru numele lui Dumne-;zeu, *n-o întreba !* O să spună că n-.a *fast... o* să mintă:!
Oricât era de âmnărmumtă, doamna 'Grose >pro-^ testă instinctiv :
— V«ai, o»m pu-teţi spune tuna -ca .asta ?
— Pentru .că imi-e limjaede. Flora snu <*uvea* <oa eu •să ştiu.
— Alunei, o >f ace numai oa să >vă anuiţe.
— N<a, nu — ajci -sî-nt .dedaswfoturi, dedesubturi ! Cu cît mă gîndesc mai .insult, *mx* -ailt văd mai adînc, şi cu cît 'văd -mai ;ajdânc, ian «âtît mă
— nu ştiu j
tem mai tare. Nu ştiîi cît anume *nu văd* lucrurile de care *nu mă-tem.*
Doamna Grose încercă să se lămurească.
— Adică vă temeţi că o s-o< vedeţi din nou ?
— Nuy ma, asta nu mai are importanţă — acum ! Apoi am încercat să-i explic. Jgă__ţgm_ că *n-anus*o vâd.*
Dar tovarăşa mea nu părea mai luminată.
1 >J
pp
— Mi-e teamă că fetiţa o să- continue s-o vadă — şi e sigur că fetiţa va continua — fără ca eu să ştiu.
In faţa acestei eventualităţi, doamna Grose păru o clipă gata să se prăbuşească, dar îşi reveni numaidecât, sub forţa tonică a unui impuls căruia, dacă i-am fi cedat măcar o frîntură de se-cundă, ar fi însemnat a-l lăsa să pună cu totul stăpînire pe noi :
— Un moment, drăguţă, să nu ne pierdem capul! în fond, dacă fetiţa n-ar.e. nimic împotrivă... încercă şi o* glumă sinistră : Poate chiar îi place.
— Să-i placă asemenea lucruri — unui copil de-o şchioapă ?
— Nu înseamnă *asta* tocmai o dovadă a nevinovăţiei ?' mă- interogă cu dîfzenie prietena mea.
Pentru momeat, aproape că mă făcu să-mi vin îmftjec
— Oh, atunci să.ne agăţim de *astă* — trebuie să ne cramponăm de asta. Dacă* n-ar *îv a* dovadă a eeea ae spai dumneata, atunci; ar fi o' dovadă... Dumnezeu ştie a ce ! Pentru că femeia aceea ©1 grozăvia grozăviilor;
La cuwinteie mele, doamna Grose- îşi lăsă o cityă liulwli'JibH.m pmtimrr'i^ ciMfe dîîruTh1'i;[ill]"riffl-' cîndu-le, mă întrebă :
— Spuneţi-mi, de unde ştiţi asta ?

— Atunci, recunoşti că aşa era ? am strigat.
— Spuneţi-mi, de unde ştiţi asta ? îşi repetă simplu întrebarea.
— De unde ştiu ? Din ce-am văzut ! Din felul cum se uita !
— La dumneavoastră, vreţi să spuneţi — cu răutate ?
— Nu, vai de mine — asta aş fi putut răbda ! Mie nu mi-a aruncat nici măcar o privire ! Fixa numai copilul.
Doamna Grose încercă să-şi închipuie scena. ^ — O fixa ?
— Ah, şi cu ce ochi îngrozitori !
Se uită la ochii mei, ca şi cum ar fi putut găsi vreo asemănare.
— Vreţi să spuneţi cu ură ?
— Doamne fereşte, nu ! Cu ceva mult mai rău.
— Mai rău decît ura ?... rămase descumpănită.
— Cu o hotărîre... care nu poate fi descrisă în cuvinte. Cu o hotărîre neînfrîntă.
Am văzut-o pălind.
— O hotărîre ?
— De a pune stăpînire pe ea.
Fără să-şi fi desprins încă ochii de pe ochii mei, doamna Grose se cutremură, şi apoi se îndreptă spre fereastră ; în timp ce stătea acolo, privind afară, mi-am completat spusele.
■— Şi Flora ştie *asta.*
După scurt timp, se întoarse din nou cu faţa spre mine.
— Persoana era în negru, spuneţi ?
■— în doliu — cam sărăcăcios îmbrăcată, aproape şleampătă. Dar... dar... extrem de finimoasă. *~~"

Acum vedeam cu ce reuşisem în cele din urma s-o conving, frîntură cu frîntură, pe victima destăinuirilor mele, pentru că păru să-mi cîntărească spusele.
— Da, frumuşică... foarte, foarte. * Am stăruit.
— Minunat de frumoasă. Dar mîrşavă ! Încetul cu încetul, se apropie iar de mine.
— Domnişoara Jessel... era într-adevăr / mîrşavă.
îmi luă încă o dată mîna în arnîndouă mîinile ei, strîngîndu-mi-o atît de puternic, ca şi cum voia să rnă întărească împotriva spaimei pe care aveau să mi-o provoace dezvăluirile ce urmară :
— Amîndoi erau mîrşavi, spuse în cele din / urmă.
Şi astfel, un răstimp de cîteva clipe, am făcut din nou împreună faţă lucrurilor ; acum vedeam 'totul clar, şi clarviziunea îmi era de mare ajutor.
— Apreciez, am spus, marea discreţie care te-a împiedicat pînă acum să vorbeşti ; dar, fără îndoială, a sosit timpul să nu-mi mai ascunzi nimic.
Păru să consimtă, dar păstră tăcere ; văzînd-o că tace, am continuat :
— De data asta trebuie să aflu. Din ce cauză a / murit ? Haide, vorbeşte, a fost ceva între ei ?
{
— A fost totul.
— In ciuda deosebirii... ?
— De rang, de stare socială — vorbea cu durere. Ea era de familie bună.
Am cugetat; din nou vedeam limpede totul.
— Da... era de familie bună. ,•— Şi totuşi, s-a purtat atît de josnic !
Am simţit că, fără îndoială, nu se cuvenea să stărui" prea mult cu întrebări, dat fiind că mă aflam în tovărăşia cuiva aparţinînd categoriei ser-

vitprilor ; dar nimic nu mă putea împiedica să accept atît cît voia singură să-mi dezvăluie din purtarea josnică a predecesoarei mele. Exista însă o cale pe care puteam aborda chestiunea, şi am abordat-o; mai ales că-mi oferea o imagine mai completă a răposatului deştept şi frumos „om, de încredere" al stăpînului nostru ; un neruşinat, sigur de sine, corupt, depravat. .

— El era un ticălos !

Doamna Grose îmi cumpăni cuvintele de parcă s-ar fi străduit să găsească o nuanţă cit mai exactă.

— In viaţa mea n-am întîlnit unul mai mare. .Şi obţinea tot ce-avca chef să obţină.

— De la ea ?

— De la toţi.

Izbutisem s-o fac pe domnişoara Jessel să apară din nou în ochii amicei mele. O clipă mi s-a părut că o văd evocată în pupilele ei, la fel de desluşit cum o văzusem la marginea elcşteului; am continuat neînduplecată :

— Probabil însă că avea şi ea chef.

Faţa doamnei Grose îmi confimă acest adevăr, dar, pe de altă parte, se grăbi să spună : ■— Biata femeie — a plătit destul pentru asta.

— Atunci, ştii din ce pricină a murit ? am întrebat.

— Nu — nu ştiu nimic. N-am vrut să ştiu; am fost fericită să nu ştiu ; şi am mulţumit cerului că a ieşit basma Curată din toată povestea asta.

| —^ Atunci, înseamnă că dumneata aveai o bănuială... • ' ■

—- In legătură cu motivul adevărat al plecării ei? Cît priveşte asta... da. N-ar fi putut să mai rămînă. Daţi-vă seama ce^ar fi însemnat aşa -ceva aici «<-» mai ales pentru o institutoare. Şi mai

2S2

tîrziu mi-am mai închipuit... şi-mi mai închipui încă. Dar ce-mi închipui eu e prea îngrozitor.

— Nu atît de îngrozitor cum e ceea ce-mi în^ chipui eu, am răspuns.

Şi spunînd acestea, se vede că figura mea a oglindit o dureroasă înfrîngere — lucru de care eram foarte conştientă. Am redeşteptat toată mila doamnei Grose, şi în faţa reînnoitelor ei dovezi de bunătate, puterea mea de rezistenţă s-a frînt. Am izbucnit în lacrimi, la fel cum altă dată o făcusem eu pe ea să izbucnească ; m-a strîns la piept, cu dragoste de mamă, şi toată jalea mea s-a revărsat .:

— Nu pot! am sughiţat cu deznădejde. Nu-i salvez, nu-i apăr ! E mult mai rău decît aş fi visat — sînt pierduţi !

VIII

Cele ce i-am spus doamnei Grose erau îndeajuns de adevărate = în această istorie destăinuită ei se aflau unele adîncuri şi ascunzişuri pe care nu aveam curajul să le scormonesc, şi de aceea, cînd nedumeririle ni se întîlniră din nou, luarăm hotărîrea comună că datoria noastră constă în a ne împotrivi oricăror închipuiri prea fanteziste. Trebuia să ne păstrăm sîngele rece, chiar dacă nu mai puteam păstra nimic altceva — oricît de greu ne-ar fi venit să procedăm astfel în faţa a ceea ce era cel mai puţin explicabil din întreaga rioastră experienţă fantastică. La o oră tîrzie din aceeaşi noapte, în timp ce toată casa era cufundată în somn, am discutat din nou, după ce

Soamna Grose parcursese, alături de mine. între-" gul drum pînă la convingerea că, neîndoielnic, văzusem ceea ce văzusem. Ca să-i ţin trează în minte această convingere, constatasem că n-aveam decît s-o întreb mereu cum s-ar explica, în cazul că aş fi „inventat" totul, putinţa de a-i fi descris portretul fiecăreia dintre cele două persoane apărute în viziunile mele, reproducîndu-i pînă şi cel din urmă amănunt sau semn caracteristic — descrieri care o făcuseră pe dată să-i recunoască şi să le rostească numele. Doamna Grose ar fi dorit de bună seamă — şi n-o condamn ! — să facă uitată întreaga chestiune ; m-am grăbit s-o asigur că şi interesul meu arzător se rezuma acum doar la găsirea unei căi de scăpare din toată povestea

asta. Am fost de aceeaşi părere cu ea, şi anume că, probabil, revenirea apariţiilor — deoarece eram amîndouă sigure că vor reveni — mă va face să mă obişnuiesc cu primejdia, dar i-am declarat deschis că pericolul în care se găsea persoana mea devenise ultimul dintre necazuri. Proaspăta mea bănuială era cea mai de neîndurat ; dar chiar şi în această privinţă, ultimele ore ale zilei îmi aduseseră puţină alinare.

După cele dintîi mărturisiri o părăsisem pe doamna Grose şi mă întorsesem, firește, la elevii mei, asociind instinctiv leacul împotriva deznădejdii cu acel farmec al copiilor care se dovedise a nu da niciodată greş şi pe care-l cultivam deliberat. Cu alte cuvinte, m-am afundat din nou în compania Florei şi am constatat — era aproape un huzur ! — că se pricepe să-şi pună în mod conştient mînuţa chiar pe rana mea ! Mă privi, cercetîndu-mă suav, şi apoi mă acuză pe faţă că „am plîns". Credeam că-mi ştersesem urmele urîcioase ale lacrimilor, dar în clipa prezentă, în

faţa acestei mile nemărginite, nu puteam decît să mă bucur că nu dispăruseră cu totul. A privi în adîncurile albastre ale ochilor unui copil şi a le socoti drăgălăşenia drept un truc de prematur rafinament ar fi însemnat din partea mea o dovadă de cinism ; decît una ca ăsta, preferam, bineînţeles, să-mi reneg concluziile şi, pe cit posibil, tulburarea. Nu numai pentru că ţineam s-o fac, dar, aşa cum i-am repetat doamnei Grose — de nu ştiu cîte ori, în ceasurile tîrzii ale acelei nopţi —, atunci clinchetul glasurilor copilăreşti îţi răsună în ureche, cînd le simţi la piept greutatea trupuşoarelor şi feţele înmiresmate lipite de obrazul tău, orice altceva se spulberă în afară de nevinovăţia şi de frumuseţea lor. Din păcate, pentru a limpezi o dată rjentru totdeauna lucrurile, eram nevoită să ■"TgriuTOgrTaTa^r^^

ţiţei, care în după-arniaza aceea, la marginea lacului, mă împinseseră la o adevărată performanţă a puterii mele de stăpînire. Din păcate, mă simţeam obligată să investighez din nou realitatea momentului în sine şi să repet modul în care am avut revelaţia că acea comuniune de neconceput, surprinsă de mine între fetiţă şi femeie, era rodul unei mai vechi deprinderi a ambelor părţi. Din păcate, trebuia pentru a nu ştiu cîta oară să bîigui raţiunile care, în decepţia mea, mă făcuseră să nu pun nici o clipă la îndoială faptul că fetiţa o vă-' zuse pe vizitatoarea noastră aşa cum o vedeam eu pe doamna Grose şi dorise să mă convingă că nu observase nimic, dar în acelaşi timp să ghicească, fără a-mi trezi vreo bănuială, dacă eu îmi dădusem sau nu seama de ceva. Din păcate, trebuia să descriu, iar şi iar, uimitoarea strădanie prin care [1] căutase să-mi distragă atenţia — vioiciunea crescută a mişcărilor, ritmul intensificat al jocu-

¥4 J

lui, pîntatul, înşiruirea de mici fleacuri .prosteşti,
invitaţia s-o zbughim împreună. ' ■

Şi totuşi, dacă n-aş fi acceptat să repet toată această enumerare, sţrăduindu-rnă să găsesc dovada că de fapt nu ascunde nimic, mi-ar fi scăpat mie însămi două sau trei din acele nelămurite elemente de consolare care îmi mai rămăseseră, şi anume n-aş fi avut posibilitatea de a susţine cu tărie, în faţa prietenei mele, convingerea că *eu,* cel pul,in, nu mă trădasem prin nimic, ceea ce era un lucru bun. N-aş fi fost împinsă de forţa necesităţii, de impulsul disperării — nu ştiu singură cum să-l numesc — să provoc acel plus de informaţii obţinut cu sila atunci cînd mi-am încolţit co-lega.j Ţinînd-o sub presiune, am smuls de la ea, crîmpei cu crîmpei, o mulţime de lucruri noi ; totuşi, exista încă o părticică putredă, care nu-mi da astîmpăr şi pe care o simţeam uneori înfiorîn-du-mi fruntea asemenea atingerii unei aripi de liliac în noapte ; îşi îmi amintesc cum am folosit acest prilej potrivit — casa adormită în care numai noi două vegheam sub concentrarea primejdiei mereu treze — pentru a da la o parte şi ultimul fald de perdea.

—■ Nu pot să cred ceva atît de odios, draga mea, îmi aduc aminte că i-am spus, nu, să fie limpede că nu cred. Dar dacă aş crede, ştii, există un singur lucru pe care ţi-aş cere să mi-l

.spui acum, şi nu te-aş cruţa o secundă pînă nu l-ai divulga. La ce te-ai gîndit atunci, înainte de întoarcerea lui Miles, cînd, în amărăciunea pe care ne-o provocase scrisoarea de la şcoala lui, mi-ai iruirturisit, la stăruinţele mele, că nu pretinzi să nu-l fi văzut *niciodată* făcînd ceva rău ? în toate aceste săptămîni de cînd sînt alături de el şi—l ţin sub continuă supraveghere, nu a făcut realmente
286
-
niciodată nimic rău ; a fost un mic şi netulburat miracol de admirabilă şi adorabilă cuminţenie. Aşadar, şi dumneata puteai pretinde că e un asemenea copil dacă nu ai fi fost martora unei abateri de la această purtare. Care a fost abaterea, şi la ce perioadă anume din observaţia dumitale personală te-ai referit ?
Era o anchetă foarte severă, dar un ton mai uşuratic nu ni s-ar fi potrivit şi, oricum, înainte ca ivirea unor zori cenuşii să ne fi avertizat că sosise momentul de a ne separa, obţinusem răspunsul dorit. Lucrul la care se gîndise colega mea părea să se lege enorm de toate celelalte. Se referea — nici mai mult, nici mai puţin — la faptul că, timp de cîteva luni, Quint şi băiatul fuseseră] mereu împre\mă. Adevărul era că, aşa cum se şi j cuvenea, prietena mea cutezase să se îndoiască de rostul acestei prietenii şi să facă aluzii la nepotrivirea unei atît de strînse legături, ba mersese chiar pînă la a-i vorbi deschis domnişoarei Jessel. Dar domnişoara Jessel îi ceruse, într-un fel foarte ciudat, să-şi vadă de treburile ei, şi atunci femeia asta cumsecade i se adresase direct micului Miles. Am insistat să-mi redea cele ce-i spusese. îi atrăsese atenţia că ei nu-i place să vadă că un tînăr *gentleman* îşi uită poziţia socială.
Auzind asta, am stăruit, fireşte mai mult.
—• î-ai atras atenţia că "Quint nu era decrt o....."
slugă josnică ?
—■ întocmai. Şi ce-am socotit eu rău a fost, pe de o parte, răspunsul lui.
— Şi pe de altă parte ? Am aşteptat. I-a repetat lui Quint vorbele dumitale ?
— Nu, nu asta. E un lucru pe care nu l-ar fi făcut! Doamna Grose avea încă forţa de a mă im-
287
presiona. în orice caz, sînt sigură că n-a făcut-o, adăugă. Dar a negat anumite împrejurări. ■—
Ce împrejurări ?
— Că legăturile lor erau ca de la elev la profesor, ca şi cum Quint ar fi fost învăţătorul lui — şi încă unul cu aere grozave —, iar domnişoara Jessel se ocupa numai de fetiţă. A negat că ieşea cu individul acela şi-şi petrecea ore întregi în tovărăşia lui.
'
— A ocolit răspunsul, a afirmat că n-a făcut-o ? Confirmarea ei m-a lămurit îndeajuns ca să pot
adăuga ! / — înţeleg. A minţit.
— Oh ! mormăi doamna Grose. Biata femeie încerca să-mi dea a înţelege că e un lucru lipsit de importanţă ; idee pe care o întări într-adevăr prin remarca următoare : Ştiţi, în fond, domnişoara Jessel nu avea nimic împotrivă. Ea nu-i interzicea.
Am rămas pe gînduri,
— Dar băiatul nu ţi-a servit această justificare ?
Se pierdu din nou cu firea.
— Nu, nici nu mi-a pomenit de asta.
— Nu a legat niciodată numele ei de al lui Quint ?
Roşi vădit, înţelegînd unde voiam să ajung.
— Nu... nu s-a dat cu nimic de gol. A negat, repetă, a negat.
Dumnezeule, ce-o mai chinuiam !
— Aşa încît **ţi-ai** putut da seama că ştia ce era între cei doi ticăloşi.
— Nu ştiu... nu ştiu ! gemu biata femeie.

— Ba ştii, draga mea, i-am răspuns'; dar nu ai îndrăzneala mea de a spune lucrurilor pe nume, şi îmi ascunzi, din timiditate, din modestie, din

delicateţe, îmi ascunzi pînă şi adevărul că în trecut, cînd a trebuit să te bălăceşti în mocirla asta fără ajutorul meu şi fără să scoţi un cuvînt, ai suferit amarnic. Dar eu am să scot la lumină tot ■ ce ascunzi dumneata ! Ceva din expresia băiatu- *l* lui, am continuat s-o forţez, te-a făcut să gîndeşti că acoperea_şi- ascundea ...relaţiile, dintre...ceJLdai. _..
— O, oricum, n-ar fi putut să împiedice...
— Ca dumneata să afli adevărul ? Cred şi eu ! Dar, Dumnezeule — m-a săgetat cu violenţă un gînd —, asta arată ce ajunseseră să facă din el !
— Nimic care să mai fie rău astăzi, pleda ea posomorit.
— Nu mă mir că ai făcut o mutră aşa de ciudată, am stăruit eu, cînd ţi-am pomenit de scrisoarea venită de la şcoală.
■—■ Mă îndoiesc că am făcut o mutră mai ciudată ca a dumneavoastră, mi-o întoarse de ia obraz. Şi dacă ar fi fost aşa de rău atunci, cum de-i un asemenea înger acuma ?
<:;
— Da, într-adevăr, şi dacă la şcoală era un **ade'-*** ■ vărat diavol ? Cum, cum, cum ? Ei bine, am spus chinuită, dumneata trebuie să-mi expui totul din nou, dar eu n-am să-ţi pot da un răspuns pînă-n cîteva zile. Numai să-mi istoriseşti totul de la început ! am strigat, într-un fel care o făcu pe prietena mea să se holbeze la mine. Sînt anumite direcţii în care deocamdată nu trebuie să mă
lansez !
M-am întors la primul ei exemplu, cel la care se referise înainte — posibilitatea ca băiatul să scape uneori cîte-o impertinenţă.
— Dacă atunci cînd l-ai dojenit, i l-ai prezentat pe Quint drept o slugă josnică, unul dintre lucrurile pe care ţi le-o fi răspuns băiatul — m-am

pomenit ghicind — trebuie să fi fost că nici dumneata nu erai altceva.
Din nou confirmarea ei îmi fu atît de suficientă, încît am continuat :
— Şi dumneata i-ai iertat una ca asta ?
— *Dumneavoastră,* în locul meu, n-aţi fi făcut la fel ?
— Ba da ! Şi am schimbat acolo, în tăcere, o exclamaţie de sinistru amuzament. Apoi am mers înainte : In orice caz, în tirnp ce Miles era cu bărbatul...
— Domnişoara Flora era cu femeia. Toate se potriveau de minune. /
Se potriveau şi cu ideile , mele, am simţit, ba chiar prea bine ; prin asta vreau să spun că se potriveau tocmai cu bănuiala monstruoasă pa care mă sileam să mi-o interzic. Izbutisem pănă-ntr-atît să resping această bănuială, încît nu vreau să arunc mai multă lumină asupra ei decît poate oferi răspunsul ultim pe care i l-am dat doamnei Grose :
— Trebuie să mărturisesc că minciuna şi impertinenţa lui sînt pilde mai puţin grăitoare decît speram eu să obţin de la dumneata, în legătură cu izbucnirea micului animal din el. Dar, am adăugat îngîndurată, probabil că totuşi sînt grăitoare, deoarece mă fac să simt mai mult decît ori-cînd că trebuie să-l ţin sub supraveghere.
O clipă mai tîrziu, am roşit văzînd pe faţa prietenei mele că generozitatea iertării ei fusese mult mai largă decît cea pe care, în urma celor auzite, mi-o îngăduia afecţiunea mea pentru băiat.
Lucrul acesta ieşi la iveală cînd se despărţi de mine, în uşa sălii de clasă.
— Nu-i aşa că nu-l acuzaţi pe *el* ?...

I
— Că a. avut o relaţie pe care o ascunde faţă de mine ? Te rog să ţii minte că, pînă la proba

contrarie, eu nu acuz pe nimeni. Apoi,; înainte de a fi apucat să cotească într-un coridor care ducea la camera ei, am încheiat : N-am altceva de făcut decît să aştept.

IX

Am aşteptat şi am tot aşteptat, iar zilele, în scurgerea lor, păreau să-mi şteargă cîte puţin din consternare. Ba chiar trecerea a numai cîteva zile, petrecute permanent în preajma elevilor mei şi fără să fi survenit vreun nou incident, a fost deajuns pentru a şterge cu buretele închipuirile amare şi chiar amintirile hidoase. Cultivam cu ardoare extraordinarul farmec al copiilor, care mă făcea să uit de orice, şi, firește, nici de astă dată nu am neglijat să apelez la această sursă, sorbind tot ce-mi putea ea dărui. Mai bizară decît orice îmi apărea propria-mi străduinţă de a lupta împotriva luminii noi sub care vedeam lucrurile şi dăcă~aceasfă""străduinţă n-ar fi fost adeseori încununată de succes, fără îndoială că tensiunea dintre mine şi copii s-ar fi făcut mult mai simţită. Mă minunam cum de elevii mei nu ghiceau că uneori gîndeam lucruri ciudate în legătură cu dînşii; şi faptul că aceste gînduri îi făceau să fie mult mai interesanţi nu era menit să-i facă şi mai neştiutori. Tremuram ca nu cumva să-şi dea seama j că deveniseră chiar *atît* de interesanţi. Dacă pri- \ veam partea cea mai rea a lucrurilor, cum mi se întîmpla adeseori în meditaţiile mele, orice umbră care le întuneca nevinovăţia — inocenţi şi supuşi

201

unei inexorabile fatalităţi cum erau aceşti copii — nu putea constitui pentru mine decît o raţiune în plus de a mă expune primejdiei. Erau clipe cînd, minată de un impuls irezistibil, mă pomeneam luîndu-i în braţe şi strîngîndu-i la inima mea. Dar de îndată ce-o făceam, îmi spuneam singură : „Ce-or să gîndească ? Oare nu mă trădez prea mult ?" Nu era greu să mă încîlcesc într-un trist şi întortocheat labirint de întrebări privitoare la cît de mult pot trăda ; dar adevărata explicaţie a ceasurilor de linişte pe care le mai gustam era că vraja nemijlocită a copiilor continua să rămînă o poartă deschisă spre evadare, umbrită însă de îndoiala că acest farmec al lor este deliberat. Căci-, aşa cum mi se năzărea uneori că aş putea stîrni bănuieli prin micile mele izbucniri de afecţiune, , mă întrebam, îmi amintesc, dacă nu cumva şi simţitoarea sporire a copilăreştilor manifestări de tandreţe nu constituia o dovadă suspectă.

în perioada aceea mă înconjurau cu o dragoste extravagantă şi nefirească ; ceea ce pînă ia urmă putea fi, îmi spuneam, doar răspunsul graţios al unor copii mereu copleşiţi de atenţii şi dezmierdări. Omagiul acesta, dăruit cu atîta generozitate, izbuti într-adevăr să-mi liniştească nervii, pot afirma, de parcă nici nu m-aş fi gîndit vreodată să surprind în purtarea lor o urmă de premeditare. Nicicînd, cred, nu doriseră să-i facă atîtea bucurii sărmanei lor protectoare ; adică, în afară de faptul că-şi învăţau tot mai bine lecţiile — ceea ce, firește, o încînta cel mai mult —, se străduiau s-o distreze, să alunge monotonia :

Daţi-mi voie să mai adaug ceva : acum, în tovărăşia lor — şi eram foarte grijulie să nu o părăsesc aproape niciodată —, nu-mi puteam împinge cercetările prea departe. Trăiam într-un miraj de

292

muzică, şi dragoste, şi elevaţii, şi spectacole actoriceşti. Simţul muzical era foarte dezvoltat la ambii copii, dar în special băiatul avea o admirabilă înclinaţie de a prinde o melodie şi a o reproduce. Din pianul aflat în sala de clasă izbucneau teribile fantezii ; şi cînd nu era muzică, aveau loc tăifăsuiri secrete prin colţuri, cu urmarea că unul dintre ei dispărea, plin de voioşie, şi „intra" sub chipul unui personaj nou. Avusesem şi eu fraţi, aşa încît nu era o noutate pentru mine că fetiţele pot idolatriza băieţii. Mă minuna însă că poate exista pe lume un băieţaş care să aibă atîta consideraţie pentru o făptură de alt sex, inferioară ca vîrstă şi inteligenţă. Formau o unitate desăvîrşită, şi a spune că niciodată nu se ciorovăiau sau nu se plîn-geau unul de celălalt ar fi să aduc o laudă grosolană acelei note de specifică seninătate. Uneori? cînd într-adevăr cădeam în grosolănie, observam poate urmele unei mici urzeli ce urmărea ca unul dintre ei să-mi ţină atenţia concentrată, în timp ce al doilea se făcea nevăzut. Presupun că

orice uneltire are şi o latură naivă ; dar dacă elevii mei mă duceau de nas, o făceau cu cea mai mare subtilitate. Lipsa de subtilitate a ţîşnit la suprafaţă în cu totul alt domeniu, după o perioadă de acalmie.

Constat că ezit, şi totuşi trebuie să plonjez. Reconstituind amintirea părţilor hidoase de la Bly, nu numai că sînt gata să stau împotriva unor credinţe foarte liberale — de aşa ceva, nici nu mă sinchisesc ; dar — şi asta e cu totul altceva — îriseanmă să retrăiesc toate suferinţele prin care ■ani-tiuuui, mul luuiewiiiii nuu uium[i"ţ)[lfimi[le ele,

pînă la capăt. Pe neaşteptate, a venit o anumită clipă, după care, acum, cînd privesc în urmă, am impresia că totul n-a mai fost decît suferinţă crudă ; dar, cel puţin, iată-mă pătrunzînd în mie-

293

Sul adînc al lucrurilor, şi drumul cel mai scurt ca să ies din nou la lumină este, fără îndoială, să merg tot înainte, într-o seară — fără ca nimic s-o fi provocat sau s-o fi pregătit — am simţit atingerea rece a senzaţiei care mă înfiorase în noaptea sosirii, pe atunci însă atît de uşoară, încît, aşa cum am mai arătat, nu mi s-ar fi întipărit în amintire dacă evenimentele ce i-au urmat n-ar fi fost atît de răscolitoare. Nu mă culcasem încă ; şedeam citind la lumina a două luminări. Se găsea la Bly o odaie plină de cărţi vechi — romane din literatura secolului trecut, unele dintre ele de faimă vădit îndoielnică, dar nu pînă la a fi socotite mostre de pierzanie — care se rătăciseră în această casă singuratică şi-mi aţîţau acum tăinuita curiozitate a tinereţii. îmi aduc aminte că eram cufundată în *Amelia* * de Fielding, şi îmi mai amintesc că eram complet trează. Retrăiesc şi impresia că era îngrozitor de tîrziu, dublată însă de lipsa voinţei de a mă uita la ceas. Şi în sfîrşit, îmi mai închipuiam că perdeaua albă, drapată după moda de atunci, de la căpătîiul pătucului Florei adăpostea, cum mă asigurasem la începutul serii, odihna îngerească a copilului. îmi aduc aminte că, deşi adîncită în lectură, m-am pomenit în clipa cînd tocmai întorceam o pagină, că incantaţia autorului se risipise brusc, iar privirile mele se desprinse-seră de pe carte şi se aţintiseră asupra uşii odăii. A urmat un moment cînd — pîndind cu auzul încordat — am reconstituit senzaţia vagă din prima *i* noapte că un zgomot nedefinit ar tulbura liniştea I casei, şi totodată am observat că adierea slabă care

* Roman publicat în 1751, în care cunoscutul romancier englez Henry Fielding (1707—1754) face o interesantă analiză a vieţii conjugale şi totodată o incursiune în lumea interlopă a Londrei.

294

G

se strecura pe fereastra deschisă scutura uşor storul, pe jumătate tras. Apoi, cu gesturile dictate de o hotărîre ce ar fi putut apărea magnifică dacă âr fi existat cineva s-o admire, mi-am lăsat jos cartea, m-am ridicat în picioare, am luat un sfeşnic, am ieşit din cameră şi, pătrunzînd în coridorul cufundat într-un întuneric dens, pe care flăcăruia luminării mele nu izbutea să-l străpungă, am închis şi am zăvorit fără zgomot uşa.

N-aş putea spune acum ce anume m-a împins sau m-a călăuzit, dar am străbătut vestibulul, ţinîndu-mi luminarea cît mai sus, pînă am ajuns în faţa ferestrei înalte care străjuia spirala mare a scării. Ajunsă în punctul acesta, mi-am dat seama simultan de trei lucruri. Percepţiile mele.au fost absolut concomitente, deşi au provocat reacţii succesive. Luminarea mi s-a stins cu o pîlpîire puternică, dar prin fereastra descoperită am văzut că lumina spălăcită a zorilor făcea să nu-mi mai fie necesară. în clipa următoare am văzut, chiar fără ajutorul luminării, că pe scară se afla cineva./ Acum, cînd scriu, prezint faptele în secvenţe, dar atunci nu s-a scurs vreo secundă pînă să mă pregătesc, rigidă, pentru o a treia întîlnire cu Quint. Apariţia ajunsese pe palierul de la mijlocul scării, şi se afla deci pe locul cel mai apropiat de fereastră, loc în care, dînd cu ochii de mine, se opri brusc şi mă fixă întocmai cum mă fixase din turn şi din grădină. Mă cunoştea la fel de bine cum îl I cunoşteam şi eu ; şi astfel, în mijirea slabă a lu-

aprinoeoo un M

inului înalt şi un altul jos, în luciul lemnului de stejar al scării, ne-am privit, cu aceeaşi intensitate, ochi în ochi.
Mi s-a arătat, cu acest prilej, sub chipul unei prezenţe absolut vii, dezgustătoare, primejdioase.
295
i fi
Dar nu apariţia lui a fost surpriza surprizelor ; această distincţie trebuie acordată altui factor : şi anume faptului că frica mă părăsise cu totul şi nu exista fibră în mine care să nu-l înfrunte şi să nu se măsoare cu el.
.De multe ori după acest moment culminant am mai fost muncită de îngrijorare, dar niciodată de groază. Şi el ştia că nu mi-e frică — mi-a trebuit doar o secundă pînă să mi se clarifice conştiinţa minunată a acestui lucru. Simţeam, cu o sălbatică îndîrjire, că rămînînd doar un minut neclintită pe poziţie îl voi face ca măcar de astă dată să nu se mai bizuie pe spaima mea ; şi în acest minut, apariţia a fost atît de omenească şi de monstruoasă, încît am avut senzaţia unei întrevederi reale : era monstruoasă tocmai pentru că *era* omenească, adică întocmai cum ar fi să întîlneşti, .aflîndu-te de unul singur, în toiul nopţii, într-o casă cufundată în somn, un duşman, sau un aventurier, sau un criminal. Doar muţenia împietrită a privirilor noastre, înfruntîndu-se de la o atît de mică depărtare, dădea o notă supranaturală întregii orori, oricît ar fi fost ea de cumplită. Dacă la ora aceea şi în locul acela aş fi întîlnit într-adevăr un ucigaş, cel puţin ne-am fi vorbit unul altuia. Sau, oricum, s-ar fi petrecut ceva ; sau măcar unul dintre noi ar fi mişcat. Momentul de încremenire îmi păru atît de nesfîrşit, încît n-a lipsit mult ca să mă îndoiesc dacă eu însămi sînt în viaţă. Ce a urmat n-ar putea fi redat în cuvinte altfel decît spunînd că însăşi tăcerea a devenit elementul în care am văzut apariţia mistuindu-se ; ceea ce realmente confirmă într-un fel rezistenţa mea— am văzut-o clar întorcîndu-se. din drum, ca la o poruncă, aşa cum s-ar fi întors josnica fiinţă ce vie-ţuise cîndva, şi, în timp ce ochii mei urmăreau
296
spatele oribil pe care nici o cocoaşă nu l-ar fi putut desfigura mai hîd, coborî scara şi se pierdu în bezna, care îi înghiţi orice altă mişcare.
x
Am mai rămas o bucată de vreme acolo, în capul scării, dar cu certitudinea că atunci cînd vizila-
întors în cameră. Cel dintîi lucru pe care l-am observat aici, în raza luminării ce ardea încă, a fost pătuţul gol al Florei. Am simţit că mi se taie răsuflarea şi că mă năpădeşte toată groaza pe care cu cinci minute în urmă fusesem în stare s-o înăbuş. M-am repezit la patul unde o lăsasem dormind şi în faţa căruia draperia albă fusese trasă în chip înşelător (pentru că plăpumioara de mătase şi cearşafurile erau în dezordine) ; în clipa aceea, spre imensa-mi uşurare, un zgomot răspunse paşilor mei ; am auzit o mişcare a storului, şi de sub el se ivi faţa trandafirie a copilului. Stătea înaintea mea, învăluită într-o atît de imensă candoare şi o atît de scurtă cămăşuţă de noapte, cu picio-ruşele-i roze desculţe şi cununa ei de bucle aurii ! Mă privea foarte grav şi niciodată n-am simţit atît de intens că pierd o poziţie cucerită (al cărei fior de triumf tocmai mă străbătuse) ca în clipa cînd am auzit-o că mi se adresează cu reproşul !
„Reao4.....Xlude ai fost?" In loc ca eu s-o mustru
pentru felul cum am găşiţ-o, m-am pomenit acuzată şi nevoită să dau lămuriri. In ce priveşte justificările ei, mi le oferi cu "cea-mai drăgălaşă şi [1] spontană simplitate. Simţise imediat, în somn, că ieşisem.din cameră şi sărise din pat, să vadă ce
22 297
s-a întîmplat cu mine. De fericire că am regăsit-o, m-am prăbuşit pe scaunul meu, şi în clipa aceea, dar numai în clipa aceea, am simţit cum mă cuprinde o uşoară slăbiciune ; lipăi în picioruşele goale pînă la mine, mi se caţără pe genunchi, lă-sîndu-mi-se în braţe, cu feţişoara

încă îmbujorată de somn, luminată din plin de flacăra luminării, îmi aduc aminte că am închis o clipă ochii, îăsîn-du-mă biruită, conştient, ca în faţa unej viziuni de o negrăită frumuseţe, care,ar fi seînteiat din senin.
— Şi te uitai pe fereastră după mine ? am întrebat. Te-ai gîndit că s-ar putea să mă plimb prin parc ?
■— Da, mi s-a părut că aud pe cineva... îmi spuse zîmbind, fără să-şi fi schimbat cîtuşi de puţin expresia.
Cum o mai priveam acum !
— Şi ai văzut pe cineva ?
— O, nuuu ! îmi răspunse înciudată, şi folosin-du-se din plin de privilegiul inconsecvenţelor copilăreşti tărăgăna dulce negaţia.
In clipa aceea şi în starea mea de acuitate nervoasă, eram absolut încredinţată că minte ; şi dacă am închis din nou ochii, am făcut-o ameţită de cele trei sau patru căi diferite în care puteam răspunde împrejurărilor. Una dintre ele mă ispiti pe moment cu asemenea tărie, îneît pentru a-i putea rezista am încleştat copilul într-o strînsoare spasmodică, pe care o suportă, ca prin minune, fără vreun strigăt sau alt semn de spaimă. De ce n-aş lămuri acum totul, şi cu asta să termin odată ? — să-i spun totul în faţă, în feţişoara ei drăgălaşă şi luminată de flacăra luminării ? „înţelegi, înţelegi, tu *ştii* ce ştii şi bănuieşti că eu îmi dau seama ; atunci, de ce să nu-mi mărturiseşti deschis

totul, ca să putem împărtăşi aceeaşi soartă, şi, în ciudăţenia care ne împresoară, să ştim măcar cum stăm şi ce înseamnă toate astea ?"
Dar impulsul dispăru, din păcate, la fel de spontan cum apăruse ; dacă m-aş fi lăsat în voia lui, atunci, pe loc, poate că mi-aş fi cruţat — veţi vedea ce anume. Dar în loc să cedez îndemnului de moment, am sărit în picioare, am privit spre patul fetiţei şi am apucat o neputincioasă cale de mijloc :
— De ce-ai tras draperia ca să mă faci să cred că eşti în pat ?
Flora, la fel de luminoasă, rămase o clipă pe gînduri; după care, îmi răspunse cu un zîmbet ceresc -•
— Pentru că nu voiam să te sperii !
— Dar dacă, aşa cum credeai tu, ieşisem în parc... ?
Refuza cu îndîrjire să pară încurcată ; îşi întoarse ochii spre luminare, de parcă întrebarea ar fi fost la fel de nesemnificativă sau, în orice caz, la fel de impersonală ca de pildă „Cît fac nouă ori nouă ?"
— Dar ştii, iubito, răspunse foarte logic, puteai să te întorci, şi chiar te-ai întors !
După scurt timp, cînd se urcă în pat, a trebuit să dovedesc, stînd multă vreme aplecată deasupră-i şi ţinîndu-i mîna, că recunosc justeţea afir-maţiei-cupf iv4se4a4ftteafe~~erea~~ me~~a.~~
Vă puteţi închipui ce-au fost nopţile mele de atunci încolo. Rămîneam adeseori trează pînă la nu ştiu ce ore ; uneori, în momente cînd eram încredinţată că tovarăşa mea de cameră doarme, mă furişam afară, mă învîrteam tiptil prin coridor, ba cîteodată înaintam chiar pînă în locul unde-l întîlnisem ultima oară pe Quint. Dar nu

l-am mai văzut niciodată acolo ; şi pot spune de pe acum că a fost singurul prilej cînd l-am întîlnit în interiorul casei. Pe de altă parte însă, am ratat o altă aventură pe scară. O dată, privind din creştetul scării, am recunoscut silueta unei femei aşezate cu spatele spre mine pe una din treptele de jos, ţinîndu-şi spinarea încovoiată şi capul în mîini, într-o atitudine de jale. In mai puţin de o clipă a pierit fără măcar să-şi fi întors faţa spre mine. Cu toate acestea, cunoşteam prea bine faţa înfiorătoare pe care ar fi putut-o întoarce ; şi mă întrebam dacă, în loc să fi fost sus m-aş fi aflat jos, aş fi putut face dovadă de aceeaşi tărie pe care i-o arătasem

lui Quint. Dar au mai urmat numeroase prilejuri de a-mi dovedi tăria. In cea de-a unsprezecea noapte după întîlnirea cu Quint ■— acum număram toate nopţile — m-am simţit *(* invadată de o alarmă primejdioasă, care, prin nota *I* ei cu totul neaşteptată, a marcat cel mai puternic dintre şocurile mele. Era tocmai în prima noapte cînd, ostenită de atîta veghe, simţisem că aş putea, fără a-mi slăbi încordarea, să mă întind puţin pe pat la ora mea obişnuită. Am adormit pe dată, pînă aproape de ora unu, cum aveam să constat mai tîrziu ; dar cînd m-am deşteptat, m-am ridicat în capul oaselor, complet trează, ca scuturată de o mînă nevăzută. Lăsasem o luminare aprinsă, care acum nu mai ardea, şi am avut certitudinea subită ■ , că o stinsese Flora. Gîndul ăsta m-a ridicat în picioare şi m-a împins, pe întuneric, la patul ei ; f era gol. O privire aruncată spre fereastră m-a : lămurit, iar flacăra unui chibrit aprins în grabă mi-a întregit tabloul.

Din nou fetiţa îşi părăsise patul — de astă dată j suflînd în luminare —, din nou îşi vîrîse căpşorul | pe sub stor, pentru a putea urmări sau răspunde la

300

ceva, şi acum stătea aşa, scrutînd noaptea. De astă dată, însă, izbutea să vadă — lucru care, eram încredinţată, nu se petrecuse data trecută ; bănuiala îmi fu confirmată de faptul că n-o tulbură nici brusca reaprindere a luminării, nici graba cu care mi-am îmbrăcat papucii şi halatul. Pitulată, adăpostită, absorbită, stătea, desigur rezemată de pervaz — fereastra se deschidea în afară — şi cu totul pierdută în ceea ce vedea. Viziunea îi apărea scăldată în clarul de lună, şi acesta îmi înteţi hotă-rîrea. Eram convinsă că se află faţă-n faţă^cu ana-riţta"!Tl[l]t!'ÎTHtîl"[l]TS*rîîaiul lacului şi cu care acum putea comunica. Iar eu mi-am pus în gînd ca, fără s-o tulbur cîtuşi de puţin, să ajung la o altă fereastră din coridor, de unde puteam avea exact aceeaşi privelişte. Am deschis uşa fără ca Flora să mă audă ; am ieşit, am închis uşa după mine şi am aşteptat să surprind vreun zgomot de partea cealaltă, în timp ce stăteam în coridor, îmi aţinteam privirea asupra uşii de la odaia lui Miles, aflată la o distanţă doar de zece paşi şi care, într-un chip ce nu poate fi tradus în cuvinte, îmi redeşteptă acel straniu îndemn pe care l-am înfăţişat mai înainte drept o ispită. Ce-ar fi să intru direct şi să privesc de pe fereastra *lui ?* Ce-ar fi să risc, spre I uimirea lui copilărească, să-mi dezvălui mobilul, şi astfel să prind şi restul misterului în latul curajului meu ?

Gîndul acesta mă susţinu pînă în pragul odăii lui, unde iarăşi m-am oprit. Am ascultat din răs-puteri ; am avut viziunea a tot ce putea fi mai rău ; m-am întrebat dacă' nu cumva şi patul lui e gol, dacă nu cumva şi el stă la pîndă în taină. A fost o clipă nemăsurat de lungă, mută, la capătul căreia îndemnul mă părăsi. Din camera băiatului nu răzbea nici un zgomot; poate că Miles era

301

nevinovat; riscul ar fi fost cumplit; m-am întors. Jos, în grădină, se; afla cineva — o siluetă care dădea tîrcoale casei, încercînd să surprindă ; era apariţia urmărită cu atîta concentrare de Flora ; dar, desigur, nu aceeaşi care-l căuta pe băiat. Am şovăit din nou, acum însă din alte pricini şi numai cîteva secunde ; apoi am luat hotarîrea. La Bly erau multe încăperi neocupate şi nu aveam deeît s-o aleg pe cea mai potrivită. Mi se păru că cea mai potrivită ar fi una aflată mai jos— deşi la o înălţime considerabilă faţă de grădină —, în acel colţ masiv al casei denumit turnul cel vechi. Era o odaie mare, pătrată, mobilată ca dormitor, ale cărei dimensiuni neobişnuite o făceau însă atî.t de incomodă, încît de ani de zile nu mai dormise nimeni în ea — deşi doamna Grose o ţinea îutr-o ordine desăvîrşită. O admirasem de multe ori şi nimeream chiar şi pe întuneric în ea ; nu-mi ră-mînea de-cît, după ce o clipă m-am cutremurat în faţa sumbrei glacialităţi a încăperii pustii, s-o străbat şi să deschid, în cea mai mare linişte cu pu-tinţă, înehizătoarea unuia dintre storuri. Am străbătut odaia, am ridicat fără nici un zgomot storul şi, lipindu-mi faţa de geam, m-am asigurat, afară fiind mult mai puţin întuneric decît înăuntru, ;că mă orientasem spre direcţia bună. Apoi am început să desluşesc mai bine. Clarul de lună dădea nopţii

fo nemaivăzută transparenţă şi-mi contura pe pajişte o siluetă, micşorată de distanţă, încremenită ' ca într-o stare de transă şi privind în sus spre locul unde mă găseam eu — privind însă nu la mine, ci la ceva de deasupra mea. Era limpede că o altă persoană se afla deasupra — o persoană care se ivise în turn ; dar silueta de pe pajişte nu era nici pe departe cea pe care mi-o închipuisem şi pe care mă grăbisem, plină de încredere, s-o
302
întîmpin. Silueta de pe pajişte — am simţit că-mi vine rău cînd mi-am dat seama — era micul Miles în persoană.

XI

Abia a doua zi, tîrziu, i-am putut vorbi doamnei Grose ; rigoarea cu care îmi supravegheam acum elevii făcea ca întîlnirile noastre particulare să aibă loc mai rar, cu atît mai mult cu cît amîndouă ne feream să stîrnim — servitorilor în aceeaşi măsură ca şi copiilor — vreo bănuială asupra unei agitaţii tăinuite sau a unor discuţii despre mistere, în această privinţă mă bizuiam în mare măsură pe înfăţişarea placidă a doamnei Grose. Nimic din chipul ei împăcat n-ar fi putut trăda altora oroarea destăinuirilor mele. Eram sigură însă că-mi acordă deplină crezare ; dacă nu m-ar fi crezut, nu ştiu ce s-ar fi ales de mine, pentru că singură n-aş fi putut face faţă. Dar doamna Grose era un adevărat monument al binecuvîntatei lipse de imaginaţie şi nu reuşea să vadă altceva la copii decît frumuseţea, bunăvoinţa, fericirea şi inteligenţa lor, tot aşa cum nu avea nici un fel de receptivitate pentru sursele tulburărilor mele. Dacă ar fi observat ceva care le-ar fi dăunat elevilor mei sau i-ar fi atacat în mod vizibil, ar fi devenit, descoperind pricina, la fel de năucă pe cît erau şi dînşii; dar aşa cum stăteau lucrurile, atunci cînd se uita la ei ţinîndu-şi braţele mari şi albe încrucişate pe piept şi cu întreaga-i seninătate aşternută pe chip, o simţeam mulţumindu-i Domnului că şi în caz cînd copiii ar fi fost într-adevăr ruinaţi,
303
vestigiile lor măcar tot arătau bine. în mintea eî, scînteile de fantezie dădeau loc unui foc potolit, de cămin, şi, pe măsură ce timpul trecea fără să fi avut loc vreun accident public, am începiit să observ cum i se dezvoltă convingerea că din moment ce copilaşii, la urma urmelor, îşi purtau singuri de grijă, întreaga ei solicitudine trebuia îndreptată spre cazul trist al institutoarei. Asta simplifica lucrurile pentru mine. Eu izbuteam să-mi stăpînesc în asemenea mod trăsăturile feţei, încît să nu trădeze absolut nimic celor din jur, dar dacă ar fi trebuit să ţin sub control şi faţa doamnei Grose, încordarea mea ar fi fost imens sporită.

La ceasul despre care vorbesc acum, venise, chemată de mine, să mă întîlnească pe terasă, sub soarele mîngîios al după-amiezîi unui sfîrşit de vară ; şedeam împreună, în timp ce în faţa noastră, la o depărtare de unde, la nevoie, îi puteam uşor striga, copiii hoinăreau în sus şi-n jos, foarte docili. Se plimbau cu mişcări domoale, la unison, pe pajiştea de sub terasa noastră, băiatul citind cu glas tare dintr-o carte de poveşti şi înconjurîn-du-şi surioara cu braţul, pentru a-i simţi apropierea. Doamna Grose îi urmărea cu o totală placiditate ; la un moment dat am surprins însă acel scîrţîit slab al intelectului ei, care o făcu să se întoarcă spre mine, voit, pentru a privi şi dosul tapiseriei. Am transformat-o pe biata femeie într-un receptacol de monstruozităţi,, dar în felul cum răbda chinul la care o supuneam era o implicită şi stranie recunoaştere a superiorităţii mele — a înfăptuirilor şi a misiunii ce-mi revenea. i îşi oferea mintea în faţa dezvăluirilor mele în Vchipul în care dacă aş fi fiert vreo licoare vrăjitorească, recomandîndu-i-o cu încredere, mi-ar fi
304
întins o oală mare ca să i-o torn. Atitudine pe care a păstrat-o pînă ce relatarea mea asupra întîmplărilor din noaptea trecută a ajuns la răspun-.-sul lui Miles, în clipa cînd, văzîndu-l la ora aceea imposibilă, chiar pe locul unde, întîmplător, se găsea şi acum, am coborît ca să-l aduc înăuntru f aceasta fusese calea pe care am ales-o atunci, în noapte, la fereastră, din dorinţa arzătoare de a nu alarma casa printr-o chemare mai sonoră. O făcusem şi pe biata femeie să se

îndoiască alături de mine, că voi fi în stare să redau, chiar şi în faţa realei ei înţelegeri, întreaga strălucire a inspiraţiei cu care băiatul, după ce l-am adus în casă* a răspuns la întrebarea categorică pusă de mine, cînd în sfîrşit am putut îngăima un cuvînt. De îndată ce mă ivisem pe terasă, în lumina lunii, venise direct la mine ; l-am luat de mînă, fără să scot o vorbă, şi l-am condus, pe întuneric, sus, pe scara unde bîntuise Quint tînjind să-l zărească, apoi de-a lungul coridorului unde zăbovisem eu, trăgînd cu urechea şi tremurînd, şi, în sfîrşit, în odaia lui, pe care o părăsise.

Pe tot acest parcurs nu schimbarăm o şoaptă între noi, şi eu mă întrebam — ah, *cum* mă mai întrebam ! — dacă îşi scormonea mintea în căutarea unei justificări plauzibile şi nu prea groteşti. Imaginaţia îi era pusă, fără îndoială, la grea încercare, şi de astă dată, văzîndu-l în încurcătură, simţeam un curios fior de triumf. Era o capcană j vicleană în care nepătrunsul se va jăsa pătruns,,' Nu mai putea juca în" continuare comedia nevinovăţiei ; şi atunci, cum naiba o să se descurce ? Dar o dată cu ritmul pătimaş al acestei întrebări pulsa în mine şi o altă nedumerire mută : cum naiba o să mă descurc *eu ?* Eram, în sfîrşit, pusă faţă-n faţă, ca niciodată pînă acum, cu întregul riso al

dezvăluirii propriei mele groaznice descoperiri. îmi aduc aminte cum în clipa cînd am intrat în odăiţa lui, cu aşternutul neatins şi cu clarul de lună care, năvălind pe fereastra descoperită, inunda totul într-o lumină ce făcea inutilă aprinderea unui chibrit, m-am năruit dintr-o dată, m-am lăsat moale pe marginea patului, copleşită de forţa ideii că băiatul e conştient de felul cum reuşise într-adevăr „să mă aibă la mînă". Putea face tot ce-i plăcea, ajutat de inteligenţa lui ascuţită, atîta timp cît eu eram încătuşată de tradiţionala vinovăţie criminală a acelor îngrijitoare de copii care se lasă pradă superstiţiilor şi spaimelor. Într-adevăr „mă avea la mînă", şi mă aflam într-un foarte greu impas ; cine oare mi-ar fi iertat vreodată, cine m-ar fi considerat altfel decît bună de spînzurat dacă eu aş fi fost aceea care, printr-o cît de imperceptibilă fisură, aş fi lăsat să se strecoare un elemen6 atît de sinistru în seninătatea relaţiilor dintre noi? Nu, nu ; era cu totul inutilă încercarea de a-i exprima acest lucru doamnei Grose, aproape la fel de inutilă ca şi încercarea de a sugera în aceste pagini admiraţia care de-a dreptul m-a uluit acolo, în întuneric, cînd a avut loc scurta şi rigida confruntare dintre mine şi Miles. în clipa aceea m-am simţit năpădită de blîndeţe şi de milă ; niciodată, niciodată încă, nu-mi lăsasem cu atîta afecţiune mîinile pe umerii lui ca atunci cînd, sprijinindu-mă d6 pat, l-am ţintit cu focul întrebării mele. Nu mai exista nici o alternativă.

— Acum trebuie să-mi spui totul — şi. întregul adevăr. De ce-ai ieşit afară ? Şi ce făceai acolo ?

Revăd parcă şi acum zîmbetul minunat, albul sclipitor al ochilor lui frumoşi, scînteierea dinţilor descoperiţi de surîs, în întuneric.

— Dacă îţi spun de ce, ai să înţelegi,?

Am simţit cum îmi sare inima în gîtlej. Oare o să-mi spună „de ce" ? Buzele îmi înţepeniră în muţenie, şi eram conştientă că nu pot să răspund decît printr-o mişcare nelămurită, spasmodică, a capului. Miles era drăgălăşenia întruchipată, şi în timp ce eu stăteam acolo bîţîind din cap părea mai mult decît oricînd un mic Făt-frumos din poveste. Strălucirea lui îmi dădu un răgaz de gîndire. Va fi oare chiar atît de bine dacă într-adevăr o să-mi spună totul ?

■— Ei iată, spuse în cele din urmă, am făcut-o anume pentru *asta.*

— Pentru ce ?

— Ca să mă socoteşti — măcar o dată, de dragul variaţiei — un *rău.*

N-am să uit vreodată blîndeţea şi voioşia cu care pronunţă cuvîntul şi nici felul cum, în timp ce-mi simţeam nervii zbîrnîind, se aplecă spre mine şi mă sărută. Era punctul final. I-am răspuns la sărut şi l-am strîns în braţe, căznindu-mă să nu plîng.

îmi dăduse întocmai explicaţia care-mi permitea cel mai puţin să scormonesc dedesubturile, şi numai prefăcîndu-mă că o accept am putut să privesc

306

— Şi nu te-ai dezbrăcat de loc ? Scînteie din nou în întuneric :
— De loc. Am stat treaz şi am citit. .
— Şi cînd ai coborît ?
— La miezul nopţii. Cînd sînt rău, *sînl* rău. 1
— înţeleg, înţeleg... e fermecător. Dar cum puteai fi sigur că eu o să-mi dau seama ?
;— O, am aranjat totul cu Flora. Cu ce spontaneitate veneau răspunsurile ! Ea trebuia să se dea jos din pat şi să privească.
307
— Exact cum a făcut î Deci eu am căzut în capcană.
— Aşa încît ţi-a tulburat somnul, şi ca să vezi la ce se uită ea, te-ai uitat şi dumneata... şi ai văzut.
— Şi în timpul ăsta ai fi putut răci de moarte în aerul umed al nopţii, am adăugat.
Se împăuna atîta cu isprava lui, încît îşi putu îngădui să consimtă radios :
— Cum altfel puteam fi cu adevărat rău ?
Apoi, după ce ne îmbrăţişarăm din nou, incidentul şi întrevederea noastră luară sfîrşit, eu fiind obligată să-i recunosc toate rezervele de cuminţenie pe care se putuse baza ca să pună la cale această farsă.
XII
Repet că atunci, la lumina zilei, aveam dovada că e cu neputinţă să-i reproduc doamnei Grose senzaţiile prin care trecusem, deşi pentru a-mi întări spusele i-am redat şi ultima observaţie făcută de Miles înainte de a ne despărţi.
— Doar cîteva cuvinte a rostit, i-am spus colegei mele, cuvinte care lămuresc însă totul.. Mi-a adresat următoarea remarcă : „Poftim, acuma ştii ce aş *putea,* să -fac". Mi-a trîntit-o ca să-mi arate cît de cuminte e de fapt. Dar e perfect conştient de oe-ar fi în stare. Şi pe cei de la şcoală i-a facuT să simtă gustul.
— Dumnezeule, ce repede vă mai schimbaţi părerile ! strigă Drietera mea.
— Nu-mi schimb părerile ; le concretizez numai. Cei patru se întîlnesc întrona, fii sigură.
308
Dacă ai fi stat în oricare dintre nopţile astea cu unul dintre copii, ţi-ai fi dat seama limpede. Cu cît am vegheat şi am aşteptat mai mult, cu atît mai clar am simţit că şi în lipsa oricărei alte dovezi, însăşi tăcerea lor sistematică e un argument convingător. *Niciodată* n-au scăpat o vorbă, n-au, făcut cea mai vagă aluzie la vechii lor prieteni,/ Lot aşa cum Miles n-a făcut vreo aluzie la elimi-J narea din şcoală. Da, da, noi două stăm aici şi-i privim, iar ei se lasă priviţi din plin ; dar chiar acum, cînd se prefac a fi furaţi de lectura basmului, sînt adînciţi de fapt în viziunea nălucilor reînviate. Miles nu-i citeşte, acum discută despre *ei* — discută lucruri înfiorătoare ! Ştiu, îţi vorbesc de parcă mi-aş fi pierdut minţile ; şi într-adevăr e de mirare că n-am înnebunit. Dacă vedeai *dumneata* ce-am văzut eu, înnebuneai ; dar mie mi-a dat numai un plus de luciditate, mi-a dat putinţa să sesizez şi alte aspecte.
Luciditatea mea apărea poate înfricoşătoare, dar cole două micuţe victime ale ei, plimbîndu-se în sus şi-n jos, tandru înlănţuite, îi ofereau colegei mele un suport moral ; şi mi-am dat seama cum se agăţa de acest suport văzînd-o că nu-şi mai ia ochii de la copii şi rămîne neclintită sub tumultul pasiunii mele.
— Şi ce altceva aţi mai observat ?
— înseşi elementele care m-au vrăjit, m-au fascinat şi care — de fapt abia acum îmi dau seama, î^-~~chiy oti'saiu~~ ' ' ~~11 «rffeut aw~~Ltfaă'^~~Illă'~~îmîuTT"" în eroare şi să-mi tulbure minţile. însăşi frumu-ſsetea lor nepăînînteascăxaimiiiţcnia--ada.a_lor cu totul nefirească. E un fals, am continuat, o uneltire şi o înşelătorie !
— Din partea celor doi puişori... ?

...–

1

— Gare nu-s decît doi bebeluşi adorabili ? Da, oricît de nebunească ţi s-ar părea ideea 1 Simplul fapt de a fi dat grai acestui gînd mi-a ajutat să-i urmăresc filonul, să-l întregesc şi să pun toate observaţiile mele cap la cap.

— N-au fost cuminţi — au fost doar absenţi. ţŞi e atît de uşor să trăieşti alături de dînşii pen- / Ura că, pur şi simplu, ei duc o altă viaţă, o viaţă /′{{ a lor proprie. Nu sînt ai mei — nu sînt ai noştri, ' Sînt ai lui şi ai ei.

■— Ai lui Quint şi ai femeii aceleia ?

— Ai lui Quint şi ai femeii aceleia. Vor să ajungă la ei I

Oh, cu ce ochi îi cercetă doamna Grose la auzul acestor cuvinte !

— Dar de ce ?

■— De dragul tuturor ticăloşiilor pe care perechea aceea le-a sădit într-înşii în zilele blestemate petrecute împreună. Şi pentru a-şi menţine trează influenţa nefastă asupra lor, pentru a-şi continua jocul diabolic, de asta cei doi revin mereu.

— Fir-ar să fie ! exclamă în şoaptă prietena mea.

Exclamaţia era lipsită de eleganţă, dar exprima o acceptare a dovezilor mele în legătură cu ce s-a putut întîmpla în acel răstimp nenorocit" — căci existase cîndva un răstimp şi mai nenorocit decît acesta de acum ! Bănuielile mele nu puteau avea un temei mai sigur decît simpla confirmare tevo-rîtă din experienţa ei în ce privea adîncurile depravării de care-i socoteam capabili pe cei doi netrebnici. Cuvintele pe care doamna Grose Io rosti o clipă mai tîrziu purtau, vădit, amprenta unor amintiri :

— Ori că erau nişte ticăloşi! Dar ce mai pot face acum ? continuă ea.

310

-— Ce mai pot face ? am repetat atît de tarp, Sncît Milos şi Flora se opriră o clipă din mers şi priviră spre noi, de la depărtarea unde se aflau. Nu fac destul ? am întrebat pe un ton mai scăzut, in timp ce copiii, zîmbindu-ne, făcînd semne-eu capul, şi trimiţîndu-ne bezele din vîrful degetelor, îşi reluară plimbarea. Am pierdut cîteva clipe ru arest spectacol ; apoi am răspuns : Ii pot distruge ! //

La aceste cuvinte, doamna Grose se întoarse' spre mine, cu o întrebare mută, care mă determină să fiu mai explicită :

— încă nici ei nu ştiu cum, dar încearcă din răsputeri. Deocamdată nu se arată direct, ci de la depărtare — cum s-ar spune, de cealaltă parte —, ni locuri singuratice şi înalte, în turnuri, pe acoperişul caselor, dincolo de ferestre, pe malul celalalt al lacului; dar de amîndouă părţile sînt semne că se urmăreşte micşorarea distanţei şi depăşirea obstacolelor ; iar victoria celor doi demoni îmbietori nu e decît o chestiune de timp. N-au de făcut altceva decît să menţină sugestia d.e primejdie.

— CsTsă-i facă pe copii să vină ?

— Şi să piară în această încercare ! Doamna Grose se ridică încet de pe scaun, iar eu am adăugat, cu scrupulozitate : Numai, desigur, dacă n-o să-i împiedicăm noi !,

Stînd în picioare, în faţa mea, în timp ce eu continuam să şed, chibzuia, evident, asupra celor aflate.

— Unchiul lor e cel care trebuie să-i împiedice. El trebuie să-i ia de aici.

— Şi cine o să-] convingă ?

O clipă scrută zarea, dar apoi îşi întoarse spre mine tot plinul feţei.

— Dumneavoastră, domnişoara.

■.....™~~--------■----------■----------—----------~---------313—

— Scriindu-i că această casă e otrăvită şi cil nepoţeii lui sînt nebuni ?

— Dar din moment ce aşa sînt, domnişoară ?... ■— Sau din moment ce aşa sînt eu, asta vrei

să
spui ? Aşa ar trebui să sune veştile minunate trimise de o institutoare a cărei prima sarcină era să-l scutească pe el de orice grijă.
Doamna Grose rămase îngîndurată, cu privirile din nou la copii.
— Da, nu poate suferi să aibă vreo grijă. Asta a fost pricina...
i — Pentru care păcătoşii aceia doi Ir-au tras atîta timp pe sfoară ? Fără îndoială, cu toate că nepăsarea lui trebuie să fi fost îngrozitoare. Oricum, eu nu sînt o păcătoasă şi n-am să-l trag pe sfoară. Drept răspuns, tovarăşa mea se aşează din nou jos, după o clipă, şi mă prinse de braţ.
— în orice caz, făceţi-l să vină la dumneavoastră.
Am deschis ochii mari.
— La *mine ?* M-am speriat deodată, gîndin-du-mă la ce-ar putea ea să facă. Dînsul ?
— Ar trebui să se afle *aici...* ar trebui să ne ajute.
M~am ridicat în grabă şi cred că aveam o expresie mai ciudată decît observase vreodată doamna Grose la mine.
— Mă poţi vedea pe mine chemîndu-l aici, în vizită ?
Nu, din felul cum îşi ţinea ochii pironiţi pe faţa mea, era limpede că nu putea. Ba chiar — dat fiind că o femeie poate citi în inima alteia — izbutea să vadă ceea ce vedeam şi eu : ironiile lui, amuzamentul, dispreţul pentru înfrîngerea hotă-rîrii mele de a mă resemna cu singurătatea şi pentru întreaga maşinaţie pe care o pusesem la cale

ca să-i atrag atenţia asupra firavelor mele farmece. Doamna Grose nu ştia — nimeni nu ştia — cit eram eu de mîndră că-i puteam fi de folos şi că ■ j mă dovedeam în stare să respect condiţiile angajamentului ; în schimb pătrunse pe deplin seriozitatea avertismentului pe care aveam să i-l dau în clipa aceea :
— Dacă dumneata ai să-ţi pierzi pînă-ntr-atît capul încît să-l chemi în numele meu...
Părea într-adevăr speriată.
— Da, domnişoară ?
— Vă părăsesc imediat — şi pe dumneata, şi pe dînsul.
XIII
Toate mergeau de minune cînd eram împreună cu copiii, dar a discuta deschis cu ei se dovedea a fi o strădanie peste puterile mele ; ba chiar, privită îndeaproape, dificultatea mi se părea la fel de invincibilă ca şi înainte. Situaţia a continuat în acest fel timp de o lună, cu unele agravări şi cu anumite/i nuanţe deosebite ; în primul rînd, nota din ce în ■*A* ce mai accentuată a unei subtile ironizări din par-l tea elevilor mei. Constatarea asta nu era un rod' al fanteziei mele infernale, sînt sigură, — acun>— ca şi atunci. Copiii erau, în mod vizibil, conştienţi de impasul în care mă aflam, şi aceste relaţii ciudate dintre noi au alcătuit, o bună bucată de vreme, atmosfera pe care o respiram. Nu vreau să spun că-mi vorbeau obraznic sau că făceau vreun gest vulgar •— cu ei nu riscai asemenea pericol j ce încerc să sugerez este că elementul acela inex-»

primabil şi intangibil devenise între noi mai apăsător ca orieînd şi nu s-ar fi putut realiza o atît de perfectă ocolire a lui fără să fi existat numeroase aranjamente prealabile, tacite. S-ar fi spus (că permanent ne ciocneam de subiecte în faţa că-(rora trebuia să ne oprim brusc ; că făceam pe 'neaşteptate cale-ntoarsă de pe cărări ce se dovedi-Jseră a fi de fapt fundături ţ că trînteam cu o bufnitură care ne silea să ne privim unii pe alţii '■— pentru că, asemenea oricărei bufnituri, era mai puternică decît ne aşteptasem — uşi deschise din indiscreţie. Toate drumurile duc la Roma, şi erau zile cînd, spre uimirea noastră, aproape fiecare dintre disciplinele de studiu sau subiectele de conversaţie încălcau hotarele ţinutului oprit. ŢireateH oprit er,% în genere, cel al discuţiilor dc-spje'reve" mrea morţilor "si. în special, cel despre

supravieţui^ rea', in memoria copiilor, a amintirii unor prieteni pierduţi, krau zile cînq aş ti" putut jura că unuT dintre ei îi transmitea celuilalt, printr-o invizibilă lovitură de cot : „Crede că de data asta o s-o facă -— dar n-o să-i meargă 1" „A o face" ar fi însemnat, de pildă, să încerc o aluzie directă — ca din întîmplare — îa doamna care se ocupase de educaţia lor înaintea mea. Le plăceaja-nebunje. să asculte întîmplări din ,ţi'ecyjui_iiifiu. cu care ii delectasem în repetate rînduri ; cunoşteau perfect tot ce mi se întîmplase vreodată în viaţă, aflaseră în amănunţime istojia celoxjnaijMrjLin]p_ax§rituri trăite de~mîrîe"sau"de fraţii şi surorile mele, de . pisica şi dinele nostru de acasă ; erau familiarizaţi ; cu multe trăsături proprii firii excentrice a tatălui \ i meu, cu mobilierul şi rînduielile din casa noastră, \: cu palavrele bătrînelor din satul unde mă născusem. Una peste alta, existau destule subiecte de flecăreală, dacă treceai iute de la unul la celalalt si

314

dacă ştiai din instinct cînd trebuie să ocoleşti. Mî-nuiau cu mare meşteşug sforile fanteziei şi memo- | riei mele ; şi cînd, mai tîrziu, am retrăit discuţiile ' noastre, mi-am dat seama că elementul ăsta, mai mult decît oricare altul, mi-a trezit bănuiala că mă pîndeau pe ascuns. în orice caz, puteam vorbi pe îndelete numai despre viaţa *mea,* trecutul *meu,* prietenii *mei* — o stare de lucruri care-i împingea uneori, fără prea multe justificări, la izbucniri de sociabilitate. Eram poftită — fără vreo legătură aparentă ■— să le repet pentru a nu ştiu cita oară faimoasa vorbă de duh a lui Goody Gosling sau să le înşir dovezile de isteţime —■ de nenumărate ori pînă acum înşirate — ale poneiului de la vica-

H»

şi în parte altora cu totul diferite, pe măsură ce se desfăşurau evenimentele impasul meu — cum l-am numit — a devenit din ce în ce mai apăsător. Faptul că zilele se scurgeau fără să fi avut loc o nouă întîlnire părea de natură să-mi potolească nervii. Din noaptea aceea, cînd aflîndu-mă pe palierul de sus al scării am avut fugitiva vedenie a femeii aşezate pe treptele de jos, nu mai văzusem, în afara sau înăuntrul casei, nimic din ceea ce e mai bine să nu vezi. Existau multe unghere tainice unde mă aşteptam să dau peste Quint şi' multe situaţii care, într-o împrejurare ceva mai; sinistră, ar fi favorizat apariţia domnişoarei Jessel.' Vara se istovise ; vara îşi dăduse duhul; toamna. suflase peste Bly, stingîndu-i jumătate din lumini.*. Parcul, cu cerul lui plumburiu, cu boschetele veş-f tede, cu pajiştile-i pleşuve şi frunzişul mort împrăştiat pe alei, era ca o sală de teatru după" spectacol — cu podeaua plină de programe făcute ghe-«. motoc. Adeseori, percepeam întocmai aceleaşi vi-, braţii ale aerului, aceleaşi reverberaţii ale suner-

315

tului şl ale tăcerii, aceleaşi impresii inefabile ale momentului materializării, care-mi reconstituiau — îndeajuns de durabil ca să-l fi putut sesiza — mediul senzorial al primei mele viziuni a lui Quint, atunci afară, în după-amiaza de iunie, şi al momentelor cînd, după ce l-am zărit pe fereastră, am ieşit căutîndu-l în gol, printre tufişuri. Recunoşteam semnele, prevestirile, recunoşteam clipa, locul. Dar toate acestea rămîneau pustii, neînsoţite de apariţii, iar eu îmi vedeam de drum, nehărţuită; dacă se poate socoti nehărţuită o fată tînără a cărei sensibilitate nu se tocise, ci, dimpotrivă, se ascuţise din cale-afară. în discuţia purtată cu doamna Grose, după oribila scenă petrecută alături de Flora pe malul lacului, îi afirmasem — şi spusele mele o uimiseră — că începînd din clipa aceea m-ar fi chinuit mai cumplit pierderea_facul-tăţilor de a vedea decît însăşi continuarea viziu-; nilor. îi spusesem atunci tot ce-mi frămînta gîn-. durile : şi anume, fie că elevii mei puteau vedea I sau" jnj — pentru că în momentul acela nu aveam încă dovezi definitive —, preferam să-mi expun din plin propria mea persoană pentru a-i adăposti pe ei. Eram pregătită să cunosc tot ce putea fi mai rău. Ceea ce mă înspăimînta, însă, era presimţirea neagră că la un moment dat ochii mei ar putea fi pecetluiţi, în timp ce ai lor ar rămîne foarte deschişi. Ei bine, acum ochii mei *erau* pecetluiţi, jaşa se părea,4ar dacă pentru o aseţnenea binecuvLatabeu nu i-ai fi mulţumit cerului, at fi

însemnat să hu-
leşti. Dar mie, din nefericire, crea greutăţi : aş fi mulţumit rului dacă nu m-ar fi măcinat cunoaşterea celor ce elevii me aş putea reface astăzi, pas cu
binecuvântarea îmi din tot sufletul ce-
ai obsesiei ? Erau zile cînd, af: indu-mă alături de
918
cu aceeaşi putere, îmi tăinuiau. Cum as, drumul straniu
copii, aş fi fost gata să jur că acolo, în prezenţa mea, dar în faţa simţurilor mele devenite opace, primeau oaspeţi bine cunoscuţi şi bineveniţi pentru ei. Exaltarea mea ar fi făcut erupţie pe loc dacă nu m-aş fi strunit la gîndul că în felul ăsta aş provoca o nenorocire mai mare decît cea pe care voiam s-o întîmpin. Aş fi vrut să le strig : „Au venit, se află aici, nu mai puteţi nega, păcătoşi mici ce sînteţi !" Dar păcătoşii mici mi-o negau printr-o sporită comunicativitate şi tandreţe, în ale căror adîncuri cristaline scînteiau — ca săgetări argintii de peştişori spintecînd valul — scăpărările ironice ale superiorităţii ce-o aveau asupra mea. Mă zguduise mai puternic deeît aş fi crezut şocul din noaptea aceea cînd, privind afară pentru a-i vedea pe Quint sau pe domnişoara Jessel, rătăcind sub lumina stelelor, l-am zărit pe copilul care mi-a dăruit sau, mai bine zis, a coborît pe loc către mine, privirea minunată, înălţată pînă atunci către hidoasa fantomă a lui Quint, ivită printre , crenelurile de deasupra mea. Dacă nu era vorba ' decît de spaimă, pesemne că descoperirea de atunci mă îngrozise mai mult decît toate celelalte, şi asta era starea de spirit în care recurgeam la actualele mele metode de inducţie. Mă simţeam atît de răscolită, încît uneori, în momente cu totul nepotrivite, mă încuiam cu zgomot în odaie ca să fac b repetiţie — încercînd o fantastică uşurare şi în ~~ă dCEnădcide "■ a felului in~~?~~"~~-l-
' ~~acelaşi~~' ~~timp e> reia~~ care aveam să iau cu asalt chestiunea. O atacam dintr-o latură sau alta*, în. timp ce mă zvîrcoleam în cameră, dar simţeam, euia mă nărui toată în clipa cînd trebuia să pronunţ monstruoasele nume. Cînd silabele îmi măreau pe buze, îmi spuneam că i-aş sili pe copii să-şi reprezinte într-adevăr ceva infam, dacă prin simpla rostire a numelor aş viola
317
\
cea mai neobişnuită ţesătură de instinctivă delicateţe care s-a urzit vreodată între pereţii unei săli de clasă. Cînd îmi spuneam : *„Ei* au eleganţa să tacă, şi tu, în care s-a investit atîta încredere, tu ai josnicia să vorbeşti !" îmi simţeam obrajii îm-purpurîndu-mi-se şi-mi ascundeam faţa în mîini. După asemenea scene, petrecute în taină, deveneam mai vorbăreaţă ca oricînd şi-mi menţineam volubilitatea pînă ce din nou se aşternea peste noi una dintre acele miraculoase, palpabile amuţiri — nu văd cum le-aş putea numi altfel •—, acea stranie suspensie sau plutir.e (caut cuvîntul potrivii.) într-un vid îngheţat, într-o amorţire a tot ce era suflare, dar neavînd nimic a face cu zgomotele mai slabe sau mai răsunătoare ale activităţii în care eram angajaţi în acea clipă dată ; simţeam amuţirea răzbind prin intensificarea veseliei de moment, prin accelerarea ritmului unei recitări, prin zdrăngănitul mai puternic al pianului. Asta însemna că ceilalţi, cei de dincolo, se iviseră aici. Deşi nu erau îngeri, pluteau totuşi, fărindu-mă, cit «"stăteau acolo, să tremur de teama ca nu cumva să \ adreseze micuţelor victime vreun mesaj mai dia-i bolic sau vreo imagine mai înfiorătoare decît so-j cotiseră că e necesar pentru mine. 1. Lucrul care nu-mi da cu nici un chip astîmpăr Iera ideea îngrozitoare că, orice-aş fi văzut eu, Mt~ . Ies şi^iora vede^u_i2ioi-m.uiLcr__viziuni teribile şi j cu neputinţă de ghicit, legate de anumite perioade \ obscure din trecutul lor. Fireşte, asemenea întîl-niri lăsau pentru moment în aer o dîră rece, pe care cu toţii negam zgomotos că am simţit-o ; şi, datorită rutinei, toţi trei căpătasem un antrenament desăvîrşit de a marca,.-^pjx)a£e_auţomat, încheierea incidentului prin Te^peţareaae^şctă «--aceloraşi gesturi. Oricum, din partea copiilor ora ului-
318 -

toare deprinderea mecanică de a se repezi, cu o sălbatică incoerenţă, să mă sărute şi de a-mi adresa nelipsita întrebare pusă cînd de unul, cînd de celălalt — întrebarea preţioasă care ne ajutase de multe ori să depăşim pericolul :
— Cînd crezi că o să vină *dînsul ?* Nu crezi că / *arjjrebui* să-i scriem ?
Experienţa ne învăţase că asta era întrebarea cu efectul cel mai nimerit pentru a spulbera orice urmă de stingherealã. „Dînsul" era desigur unchiule din Ilarley Street; şi făceam mare caz de presupunerea că s-ar putea să pice în orice moment şi să se amestece în cercul nostru. Nu cred că vreo doctrină s-ar putea întemeia pe o mai şubredă bază decît cea oferită de „dînsul", dar dacă nu ne-am fi putut agăţa de doctrina asta ne-am fi lipsit unii pe ceilalţi de unele dintre cele mai reuşite exioi— biţii jjle noastre. Unchiul nu le scrisese niciodată —"se poate să fi 'fost o dovadă de egoism, dar în acelaşi timp era şi o dovadă a măgulitoarei sale încrederi în mine ; căci calea pe care un bărbat poate plăti cel mai înalt tribut unei femei poate fi şi aceea de a o lăsa să-i celebreze, cu mare solemnitate, una dintre legile sacre ale bunei sale stări ; iar eu eram convinsă că respect întocmai spiritul angajamentului luat faţă de el atunci cînd le dădeam a înţelege copiilor că scrisorile adresate unchiului nu erau decît nişte încîntătoare exerciţii epistolare. Erau prea frumoase pentru a fi expediate prin poştă ; le păstram eu ; le mai am şi acum. întrebarea aceea repetată era într-adevăr o rutină care nu făcea decît să îngroaşe ironia faptului că pe mine într-adevăr mă copleşea eventualitatea sosirii lui în orice moment. Era ca şi cum elevii mei ştiau că asemenea eveniment m-ar fi stînjen|t ma,i mult decît toate celelalte la un loc.
319
l *1*
u/t
Oricum însă, în această imagine retrospectiva nimic nu-mi apare mai extraordinar decît faptul simplu că, în ciuda tensiunii mele şi a triumfului lor, niciodată nu mi-am pierdut faţă de ei răbdarea. Acum îmi dau seama cît de dulci trebuie să fi fost într-adevăr aceşti doi copii dacă în zilele acelea nu ajunsesem să-i urăsc. Oare dacă destinderea ar mai fi întîrziat mult să vină mi-aş fi trădat pînă la urmă exasperarea ? Nu are prea multă importanţă, pentru că destinderea a venit. O numesc destindere, deşi a fost doar pocnetul cu care ; plesneşte o coardă preajrjiiiisă-«»>iaibuitul tune-! telor după o zTaje^îâpuşeală înăbuşitoare. Dar cel puţin a adus o schimbare şi a venit năvalnic.
XIV
într-o anumită dimineaţă de duminică ne îndreptam spre biserică, avîndu-l într-o parte pe micul Miles, în timp ce surioara lui mergea în faţă, alături de doamna Grose. Atmosfera era proaspătă şi străvezie, prima zi senină de cîtva timp încoace ; peste noapte se lăsase o brumă de îngheţ, iar acum, în tăria şi sclipirea văzduhului de toamnă, dangătul clopotelor de la biserică răsuna aproape cu voioşie. Printr-o curioasă întorsătură de gînd, tocmai în momentele acelea mă minunam, plină de recunoştinţă, de supunerea totală a micilor mei elevi. Cum de nu-i agasa tovărăşia mea permanentă, inevitabilă? Mi-am dat seama, într-un chip sau altul, că-l ţintuisem pe băiat de poala mea, Iar din felul cum îi rînduisem în faţă pe ceilalţi doi tovarăşi ai noştri s-ar fi părut că
320
încerc să previn primejdia unei răzvrătiri. Eram asemenea unui temnicer cu ochiul mereu treaz la orice surpriză sau posibilitate de evadare. Dar toate îşi aveau izvorul — mă refer la această deplină supunere-ariDT — în aceeaşi împletire de fapte insondabile. Arborînd, cu prilejul sărbătorii, hainele cusute de croitorul unchiului său, care avea mînă liberă şi mult gust *la* îmbrăcăminte, precum şi micul lui aer princiar, Miles purta întipărite în persoana lui dreptul la independenţă, privilegiile bărbăţiei şi ale situaţiei sociale, şi dacă s-ar fi răzvrătit pe loc, revendicîndu-şi libertatea, n-aş fi putut spune o vorbă. Prin cea mai bizară dintre coincidenţe, tocmai atunci mă întrebam cum voi reacţiona în momentul inevitabil al revoltei. O numesc

revoltă deoarece abia acum îmi dau seama că cglgjsguse. de el au ridicat cortina asupra ultimului act al siruitreTTneIe~3râme şi"âu jSrecipîSt catastfofa;—~-------~~ -----
—- Spune-mi, draga mea, mi se adresă el pe un ton plin de farmec, aş vrea să ştiu cînd, pentru numele lui Dumnezeu, mă întorc la şcoală ?
Aşa cum apar transcrise aici, cuvintele lui suna destul de nevinovat, rostite mai ales cu glăsciorul acela dulce, suav, nepăsător, care-şi oferea modulaţiile ca pe nişte roze aruncate interlocutorului, mai cu seamă cînd acesta se nimerea să fie eterna lui institutoare. Exista întotdeauna în cuvintele lui ceva care te „prindea în mreje", iar eu, în orice caz, m-am lăsat atît de prinsă, încît m-am oprit din drum-cavşi cum-g-air-f4-prăvărit un oopac din parc; ■ blocîndu-mi calea. între noi doi intervenise brusc un element nou, şi Miles era conştient că-mi dau seama, deşi pentru a ajunge la acest rezultat nti trebuise să-şî altereze cîtuşi de puţin candoarea şi farmecul obişnuit. Simţeam că sesizase avanta-
821
jul dobîndit asupra mea din simplul fapt că la început nu găsisem nici un cuvînt de răspuns. Reacţia mi-a fost atît de lentă, încît băiatul avu răgaz să continue după un minut, cu acelaşi surîs insinuant, dar nedefinit \
— Ştii, draga mea, că pentru un băiat, să se afle *în permanenţă* în compania unei doamne...
Acest „draga mea" era formula lui constantă de a mi se adresa, şi tandra familiaritate implicată exprima cel mai bine nuanţa exactă a sentimentului pe care aş fi dorit să-l inspir elevilor mei. Conţinea respect, dar un respect degajat.
Doamne, ce greu îmi venea acum să-mi aleg cuvintele !
îmi aduc aminte că, pentru a cîştiga timp, am încercat să rîd, dar mi s-a părut că în faţa frumoasă care mă iscodea, rîsul meu se oglindea urît şi strîmb.
— Mai ales, să se afle în permanenţă în compania aceleiaşi doamne ? am răspuns.
Nu a tresărit, nu s-a clintit. Virtual, dădusem cărţile pe faţă.
— Ah, desigur, în cazul de faţă doamna e admirabilă, e desăvîrşită ; dar, la urma urmelor, eu sînt băiat, înţelegi ? Şi asta-i ceva ce... mă rog, evoluează.
Am rămas locului o clipă, alături de Mil.es, care continua să fie atît de suav.
— Da, desigur, evoluezi.
Vai, cît de neputincioasă mă simţeam !
Mă urmăreşte încă şi azi gîndul sfredelitor că el părea să-şi dea seama de acest lucru şi profita.
-— Şi nu poţi pretinde că n-am fost tot timpul extrem de cuminte, nu-i aşa ?

Mi-am lăsat mîna pe umărul lui; simţeam că ar fi fost mult mai bine să ne fi continuat drumul, dar mă părăsiseră puterile.
— Nu, Miles, n-aş putea pretinde una ca asta.
— Cu excepţia nopţii aceleia, ştii...
— Nopţii aceleia ?
Nu izbuteam să par la fel de naturală ca şi el.
— Cum, atunci cînd am coborît ■— cînd am ieşit afară... ?
— A, da. Numai că am uitat de ce-ai făcut-o.
— Ai uitat ? — vorbea cu dulcea extravaganţă a reproşurilor copilăreşti. Am făcut-o ca să-ţi arăt că aş putea fi rău.
— O, da, ai putea.
— Şi pot şi acum !
Mi-am spus că, în fond, aş izbuti poate să nu mă pierd cu firea.
— Sigur că poţi. Dar n-ai s-o faci !
— Nu, n-am să fac *acelaşi* lucru. Ala a fost un { fleac.
— A fost un fleac, am răspuns. Dar hai să mer* gem !
Ne-am reluat drumul, şi Miles îşi strecură mîna pe sub braţul meu.

-— Atunci, cînd plec înapoi ?
M-am întors spre el cu un aer plin de răspundere :
— Ai fost fericit la şcoală ? Rămase o secundă pe gînduri.
— O, eu sînt pretutindeni fericit !
—■ Bine, am bolborosit ; atunci, dacă te simţi la fel de fericit şi aici...
— Ei, dar asta nu poate fi totul! Desigur, dumneata cunoşti o sumedenie de lucruri...
822
323
'— Dar vrei să spui că tu cunoşti aproape tot atîtea ? am riscat să-i răspund cînd îşi curmă vorba.
— Nici jumătate din cîte aş dori să cunosc ! mărturisi Miles cu sinceritate. Dar nu e numai asta.
■— Atunci, ce mai e ?
— Cum să spun... aş vrea să cunosc mai mult din viaţă.
— înţeleg, înţeleg.
Ajunsesem în dreptul bisericii şi în văzul mai multor oameni, printre care şi unii membri ai personalului de la Bly, îngrămădiţi lîngă uşă ca să ne privească intrând. Am grăbit pasul; voiam să ajungem înainte ca dilema ivită între noi să se adîncească mai mult; mă gîndearn cu jind că se aşterne înaintea noastră mai bine de o oră în care va trebui să păstrăm tăcerea ; tânjeam cu nesaţ după semiîntunericul stranei, după ajutorul a-praape spiritual al perniţei pe care îngenuncheam. Aveam senzaţia că particip literalmente la o cursă de alergare şi că sânt pe punctul de a fi lăsată în urmă, dar am simţit că trebuie să mă dau bătută, cînd, înainte de a fi păşit în curtea bisericii, îmi" trînti :
| •— Vreau să mă aflu printre cei de felul meu. ' Pur şi simplu m-am frânt.
■— Nu există mulţi de felul tău, Miles, am răspuns rîzînd. Poate cu excepţia micuţei Flora,
■— Cum, mă compari cu un ţine de fată ?
Mă doborî o neobişnuită slăbiciune.
—- Atunci, n-o *iubeşti* pe drăguţa noastră Flora ?
— Dacă n-aş iubi-o — şi dacă n-ai iubî-o, şi dumneata ; dacă n-aş iubi-o... repetă, de parcă s-ar fi retras cu un pas îndărăt mai înainte de a-şi lua avînt să sară, şi totuşi îşi lăsă gîndul atât de neter-«
324
minat, încît ajunşi în poartă deveni inevitabilă o nouă oprire, impusă acum de el printr-o apăsare a mîinii pe braţul meu.
Doamna Grose şi Flora intraseră în biserică, ceilalţi credincioşi le urmaseră, aşa că în minutul acela ne aflam singuri printre mormintele vechi, din piatră groasă. Ne oprisem, pe cărarea de la intrare, în dreptul unei lespezi joase, dreptunghiulare, ca o tăblie de masă.
— Ce-ar fi dacă n-ai iubi-o ?
în timp ce-i aşteptam răspunsul, îşi plimbă privirea peste morminte.
— Ştii dumneata ce !
Nu se mişcă din loc, şi după o clipă spuse ceva care mă făcu să mă las pe lespedea de piatră, ca şi
cum aş fi simţit brusc nevoia de a mă odihni i A
dura- j
Şi unchiul meu gîndeşte ce gîndeşti *neata ?*
Acum chiar că nu mă mai puteam ridica. ■— De unde ştii ce gândesc eu ?
— A, bineînţeles, nu ştiu ; doar îmi dau seama că nu mi-ai spus niciodată. Dar mă interesează dacă *dînsul* ştie.
— Ce^şă ştie, Miles ? .....u , ,,,,,,,,,,.....,.,_.....ir ir-m-nţn

~*~^"Uum ce *i* "Daca ştie ce se întâmplă "cu mineT]
Numaidecât mi-am dat seama că nu-i pot răspunde la această întrebare fără să aduc prejudicii, într-un fel sau altul, patronului meu. Totuşi, mi-am spus că, oricum, sîntem destul de sacrificaţi cu toţii la Bly pentru ca lucrul acesta să-mi poată fi iertat.
— Nu cred că unchiul tău se sinchiseşte prea mult. _ *t*
" ,
La auzul acestor cuvinte, Miles mă privi.
— Şi nu crezi că ar putea fi făcut să se sinchî- ţ sească ? „„
\
■ ■ : .. ' ' **32JJ/**
în ce fel?
Cerîndu-i-se să vina aicî.
Şi cine o să-i ceară să vină aici ?
Eu ! răspunse băiatul, plin de strălucire şi
îmi mai aruncă o privire încărcată de acelaşi subînţeles şi apoi o porni singur, înainte, spre biserică.
XV
Situaţia a fost practic pecetluită din momentul în care eu nu l-am urmat în biserică. Mă lăsam, jalnic, pradă tulburării, dar faptul că eram conştientă de lucrul ăsta nu mă ajuta să-mi revin. Şedeam acolo, pe piatra de mormînt, şi încercam să desluşesc în întregime tîlcul celor spuse de micul meu prieten ; în clipa cînd am izbutit să înţeleg totul, găsisem şi scuza pentru absenţa mea de la slujbă, şi anume că ar fi fost ruşinos să ofer asemenea pildă de întîrziere elevilor mei şi celorlalţi credincioşi. Ce mă rodea mai mult era faptul că Miles reuşise să scoată ceva de la mine, şi dovada cea mai bună i-o oferise tocmai această penibilă prăbuşire a mea. Reuşise să afle de la mine că există ceva de care mi-e foarte frică şi că va putea, probabil, să se folosească de această frică, pentru a dobîndi cît mai multă libertate. Mi-era într-adevăr frică, imă temeam să descurc, misterul de neîndurat ai \motivelor pentru care fusese eliminat din şcoală, /deoarece îndărătul acestui mister se adunaseră toate I celelalte orori. Sosirea unchiului său pentru a elu-j cida alături de mine toate aceste enigme era o solu-B26 .
ţie pe care, la drept vorbind, ar fi trebuit s-o doresc ; dar mă simţeam atît de puţin în stare să fac faţă grozăviei şi torturii unei astfel de elucidări, încît pur şi simplu preferam s-o tărăgănez şi să
~~cit tui-~~
-ST
~~udîma unu mii~~

băiatul era perfect îndreptăţit să-mi spună : „Ori lămureşti cu tutorele meu misterul întreruperii stu-/ diilor, ori încetezi de a mă mai sili să duc alături da dumneata o viaţă atît de nefirească pentru un băiat". Dar lucrul cel mai nefiresc la acest băiat în speţă era subita dezvăluire a unei premeditări şi a unui plan.
Aceasta era descoperirea care într-adevăr mă zdrobise şi mă împiedicase să intru în biserică. Am dat tîrcoale clădirii, şovăind, hărţuită de îndoieli; îmi spuneam că ciocnirea cu băiatul era ireparabilă. Aşadar, nu mai puteam ticlui vreun pretext oarecare ca să intru, şi apoi ar fi însemnat un efort prea dureros să mă fi înghesuit lîngă el în strană ; fără îndoială că şi-ar fi strecurat braţul pe sub al meu şi m-ar fi silit să stau acolo un ceas, în contact nemijlocit cu comentariul lui mut asupra discuţiei i dintre noi. Pentru prima oară de cînd sosise Miles, I simţeam nevoia să fug de el. Cînd m-am oprit ' sub fereastra înaltă dinspre răsărit şi am ascultat ecoul imnului, am simţit un imbold care m-ar fi putut lesne birui dacă l-aş fi încurajat cîtuşi de puţin. Puteam foarte uşor pune capăt întregului meu infern, plecînd definitiv. Aveam

cel mai bun prilej ; nu era nimeni de faţă ca să mă oprească ; aş fi putut lăsa totul baltă — aş fi putut să întorc spatele şi să bat în retragere. N-ar fi trebuit decît să mă grăbesc puţin, să dau zor cu cele cîteva pregătiri care trebuiau făcute acasă, unde, atîţia dintre" servitori aflîndu-se la biserică, puteam fi sigură că nu am să întîlnesc ţipenie de om. Nimeni nu
327
m-ar fi putut condamna dacă fugeam cu disperare de acolo. Sa fi dispărut doar pînă la prînz, n-ar fi însemnat să scap. Prînzul urma să aibă loc peste vreo două ore, la sfîrşitul cărora — prevedeam cu claritate — copilaşii ar fi jucat comedia inocentei mirări provocate de absenţa mea din suita lor obişnuită. „Unde-ai fost, obrăznicătură, reao ce eşti ? De ce ne-ai necăjit aşa de rău — ne-ai făcut să nici nu mai putem fi atenţi, ştii ? Se poate să ne părăseşti chiar aşa, la uşă ?"
Nu mai puteam suporta asemenea Jntrebări^si^ nîcî privirile lor fals drăgălaşe în timp ce m-âf" fi supus la interogatoriu ; totuşi, această desfăşurare a lucrurilor era atît de inevitabilă, încît, atunci cînd perspectiva ei deveni mai vie, m-am lăsat, în cele din urmă, în voia imboldului. Prima etapă a fost plecarea din preajma bisericii ; am ieşit din cimitir şi, reflectînd intens, ..m-am înapoiat prin parc. Cînd am ajuns acasă mi se părea că sînt ho-tărîtă să fug. Liniştea duminicală ce domnea afară şi înăuntru şi faptul că nu întîlnisem suflet de om îmi dădeau senzaţia prilejului unic, cel care nu trebuie scăpat. Dacă aveam să isprăvesc repede cu toate aş fi reuşit să piec fără scene, fără vorbe. Trebuia să mă grăbesc însă foarte tare, şi problema cea mai grea de rezolvat era aceea a unui vehicul. Stăteam în hol, şi-mi aduc aminte că, vlăguită de atîtea greutăţi şi obstacole, m-am lăsat jos, pe scară; m-am prăbuşit, cocîrjată, pe prima treaptă, dar, cu o tresărire, mi-am dat seama că e exact locul unde, cu ceva mai mult de o lună în urmă, văzusem, în puterea nopţii, spectrul celei mai înfiorătoare dintre femei, cu spinarea la fel de încovoiată sub povara răului. Această aducere-aminte m-a ridicat în picioare ; am urcat scara ; m-am îndreptat, ca în transă, spre sala de clasă, unde se aflau cîteva obiecte ce-mi aparţineau şi pe care trebuia să le adun. Dar cînd am deschis uşa am văzut, într-o străfulgerare, că ceaţa care-mi orbise ochii se risipise din nou. Faţă-n faţă cu ceea ce mi-a fost dat să văd, m-am clătinat şi, făcînd un pas îndărăt, mi-am regăsit puterea de rezistenţă. în lumina clară a zilei, am văzut, aşezată la masa mea de lucru, o persoană pe care, dacă n-aş fi trecut prin experienţele precedente, aş fi luat-o la prima vedere drept o slujnică rămasă acasă pen-tru curăţenie şi care, nesupravegheată, găsindu-s *Haga m[l]3[l]s[l]a[lll]7Te" scTfs[l]'"[1]'cu'TocuT"îe7cerneala^î[i]'"rî[l]rrTîa7 se apucase să compună, cu mare efort, o epistolă către drăguţul ei. Felul cum stătea — cu coatele rezemate de masă şi capul lăsat în palmele ce i-l susţineau cu osteneală — sugera efort; dar în însăşi clipa cînd mi s-au înfăţişat toate acestea mi-am şi dat seama că, deşi intrasem, persista în mod bizar în aceeaşi atitudine. Apoi, printr-o schimbare de postură, identitatea ei mi se revelă de la sine, fulgerător. Femeia se ridică în picioare, nu pentru că mă auzise, ci cu acea imensă şi de nedescris melancolie a indiferenţei şi a totalei detaşări, şi rămase pe loc, la vreo zece metri depărtare, sub chipul diabolicei mele predecesoare. Tragică şi dezonorată, stătea acolo, în faţa mea; dar, chiar în timp ce o priveam cu ochi împietriţi şi încercam să mi-o întipăresc în memorie, înfricoşătoarea imagine se mistui. întunecată ca miezul de noapte, în rochia aceea neagră, cu frumuseţea ei lividă şi cu blestemul de nerostit, mă privise îndeajuns pentru a-mi fi comunicat, pare-se, că dreptul ei de a sta la masa mea e acelaşi cu dreptul meu de a st'a la masa ei. în aceste clipe mă străbătuse într-adevăr fiorul cumplit de rece al simţămîntului că intrusa eram eu. Protestul sălbatic împotriva
328
329
i ***/,***
acestei impresii mă făcu să-i adresez efectiv cuvintele i „Tu, femeie îngrozitoare, nefericită..." Mi-am auzit cuvintele curmîndu-se într-un vaiet care, răzbind pe uşa deschisă, răsună prin

coridorul lung şi prin casa pustie. Mă privi ca şi cum m-ar fi auzit, dar eu îmi revenisem, şi atmosfera se limpezise. O clipă mai tîrziu, în sala de clasă nu mai era decît
ţ lumina poleită a soarelui şi senzaţia mea că am da-
\ toria să rămîn.
KVI
Fusesem atît de convinsă că întoarcerea copiilor va fi însoţită de o întreagă demonstraţie, încît m-am simţit iarăşi descumpănită cînd am văzut că absenţa mea e trecută sub totală tăcere. In loc să mă judece, plini de voie bună, şi să mă dezmierde, nu făcură nici o aluzie la dezertarea mea, şi obser-vînd că nici*doamna Grose nu scoate o vorbă am început să-i iscodesc faţa. Arh făcut-o înadins pentru a mă încredinţa că, într-un fel, o momiseră şi pe ea să tacă ; tăcere pe care oricum aveam s-o sparg cu ivirea primului prilej potrivit. Iar prilejul a apărut înainte de ceai ; mi-am asigurat cinci minute de singurătate în odaia ei, scăldată în penumbra amurgului şi într-o aromă de pîine proaspăt coaptă ; o încăpere strălucind de curăţenie şi -frumos rînduită, în care am găsit-o aşezată, cu o dureroasă placiditate, în faţa focului. Aşa o văd şi acum, aşa o văd parcă cel mai bine, privind flăcările, instalată pe scaunul cu speteaza dreaptă, în semiîntunericul irizat ce învăluia odaia, o masivă întruchipare a ceea ce „se pune deoparte" — a
330

sertarelor închise şi ferecate şi a amorţelii fără de leac.
— Da, mi-au cerut să nu vă spun nimic ; şi ca să le fiu pe plac, cît erau ei de faţă — desigur, le-am făgăduit. Dar ce-aţi păţit ?
— Am ieşit doar să fac o plimbare. Pe urmă a trebuit să mă întorc pentru a mă întîlni cu o prietenă.
Se arătă surprinsă.
-— O prietenă — *dumneavoastră ?*
— Da, am şi eu vreo două prietene, am răspuns j îzînd. Dar copiii ţi-au indicat vreun motiv ?
■— Ca să nu pomenesc de plecarea dumneavoastră ? Da; mi-au spus că aşa o să vă facă mai multă plăcere. Vă face mai multă plăcere ?
Expresia feţei mele o pusese pe gînduri.
-— Nu. îmi face mai multă neplăcere. După un moment, am adăugat însă : Ţi-au explicat şi de ce o să-mi facă mai multă plăcere ?
— Nu ; domnişorul Miles mi-a spus doar atît : „Nu trebuie să facem nimic ce nu-i place ei *i"*
— Bine-ar mai fi fost să fie într-adevăr aşa ! Şi Flora ce-a spus ?
— Domnişoara Flora a fost aşa de dulce ! A spus: „Sigur că da, sigur că da!"... iar eu am spus la fel.
Am cugetat o clipă.
— Şi dumneata ai fost aşa de dulce !... Parcă vă aud pe toţi ! în orice caz, între mine şi Miles totul
■ a fost-dat pe faţEE----------!----------"
— Dat pe faţă ? Tovarăşa mea făcu ochii mari. Dar ce anume, domnişoară ?
— Totul. Nu are importanţă. M-am hotărît. Află, draga' mea, că m-am întors acasă pentru a avea o discuţie cu domnişoara Jessel.
331
■#
Mă deprinsesem ca înainte de **a** rosti vorbe de felul ăsta s-o ţin literalmente bine în mînă po doamna Grose ; astfel încît şi de data asta, deşi pleoapele îi tremurară la auzul numelui, am reuşi t s-o menţin relativ fermă.
— O discuţie ? Vreţi să spuneţi că a vorbit ?
— Asta a fost. Cînd m-am întors, am găsit-o aici, în clasă.

— Şi ce-a spus ?
îmi răsună parcă şi acum în urechi glasul acestei femei cumsecade şi candoarea uimirii ei.
— Că se chinuieşte...
Cuvintele acestea ţineau de un adevăr care-i tăia răsuflarea, în timp ce încerca să completeze relatarea mea !
— Vreţi să spuneţi, bîigui, că din pricina cehii pierdut ?
— A celui pierdut. A celui blestemat. Şi de asta, >ca să-şi mai potolească durerea...
Am simţit, la rîndul meu, cum mă părăsesc puterile în faţa grozăviei căreia voiam să-i dau glas.
Dar tovarăşa mea, cu lipsa ei de imaginaţie, mă îmboldi s
— Ei, şi ca să-şi mai potolească durerea... ?
— O vrea pe Flora.
■ Aşa cum am presupus, doamna Grose ar fi picai acolo pe loc dacă nu aş fi fost pregătită. Ca dovadă că eram pregătită, am izbutit s-o ţin locului.
— Aşa cum ţi-am spus însă, lucrul n-are nici *o* importanţă.
— Pentru că v-aţi hotărît! **Dar** la ce v-aţi ho-tărît?
— La orice.
— Şi ce numiţi „orice" ?
■— Să-l chem pe unchiul lor.
****
— Oh, domnişoară, vă implor s-o faceţi ! izbucni prietena mea.
— Am " " fVri """7 *t-n fnz* •' Văd că-i singura cale. Lucrul „dat *rjl* fiiţn" înfrr mine şi Miles, aşa
cum ţi-am spus, este convingerea lui că eu mă ternj să-i chem unchiul aici — şi Miles are anumite pla- j nuri cum să profite de slăbiciunea mea —, dar o' să vadă că s-a înşelat. Da, da ; unchiul său va afla aici, pe loc, de la mine (şi chiar în faţa băiatului, clacă e nevoie) că pricina pentru care m-am făcut vinovată de a nu fi întreprins nimic în privinţa şcolii...
— Da, domnişoară, mă îndemnă tovarăşa mea.
— A fost grozăvia aceea...
Interveniseră atîtea grozăvii pentru biata mea colegă, încît nedumerirea ei era explicabilă.
— Dar... care dintre ele ?
— Cum asa ? Scrisoarea de la scoală.
***B32**
—"ty"™sa""î-o' arătaţi.....stăpînului ?
— Ar fi trebuit să fac asta de la bun început. ■— O, nu, spuse doamna Grose cu hotărîre.
— Am să-i spun limpede, am continuat fără i cruţare, că nu-mi pot asuma răspunderea alegerii unei şcoli pentru un copil eliminat...
— Dintr-o cauză de care habar n-avem, declară doamna Grose.
— Pentru o ticăloşie. Pentru ce altceva, cînd e i atît de inteligent şi de frumos şi de desăvîrşit ? 1 E cumva greu de cap ? E dezordonat ? E schilod ?
E bicisnic ? E un copil minunat... aşa încît nu poate *ii* vorba decât de *esta;* şi asta va deschide întreaga chestiune. In fond, am adăugat, e vina unchiului lor. Dacă i-a lăsat pe mîna unor astfel de oameni... !
■— Stăpînuî nu i-a cunoscut nici cît negru sxtb Unghie. Vina e a mea.

I
Se făcuse albă ca varul.
— Dumitale nu ţi se poate reproşa nimic !
■— Copiilor nu li se poate reproşa nimic! îmi
răspunse solemn.

O bucată de vreme am rămas tăcută ; ne priveam una pe cealaltă.
— Atunci, ce să-i spun ?
— Dumneavoastră nu trebuie să-i spuneţi nimic. *Eu* o să-i spun.
L-am cîntărit cuvintele.
— Vrei să spui că ai să-i scrii...? Apoi, amin-tindu-mi că nu ştie carte, mi-am reţinut vorba.
Cum comunici cu dînsul ?
— Am să-i spun vechilului. *El* scrie.
— Şi ai de gînd să-i ceri să scrie toată povestea noastră ?
întrebarea avea o notă mai ascuţit sarcastică de-cît aş fi dorit şi o făcu, după o clipă, să cedeze, re-nunţînd să se menţină consecventă. Ochii îi erau din nou plini de lacrimi.
— Ah, domnişoară, dumneavoastră o să-i scrieţi ! —- Bine — diseară, am răspuns în cele din urmă. Şi cu asta ne-am despărţit.

XVII

în seara aceea am mers atît de departe, îneît am făcut un început de scrisoare. Vremea se înăs.-prise din nou, se stîrnise vîntoasă, şi, aşezată în odaia mea, la lumina lămpii, în timp ce Flora dormea liniştit în patul alăturat, am stat îndelung în faţa unei foi albe de hîrtie, ascultînd răpăiala ploii şi mugetul rafalelor de vînt. In cele din urmă, am

luat o luminare şi am ieşit din cameră. Am străbătut coridorul şi am ascultat la uşa lui Miles. Obsesia mea fără margini îmi dădea ghes să caut a surprinde vreun semn care l-ar fi trădat că nu doarme, şi într-adevăr, am auzit un zgomot, dar nu cel aşteptat. Am auzit pur şi simplu clinchetul vocii iui.
— Hei, care eşti acolo — vino înăuntru ! O rază de bucurie în beznă !
Am intrat, cu luminarea în mînă, şi l-am găsit în pat, complet treaz, dar foarte dezinvolt.
— Ce ţi-ai pus în gînd ? mă întrebă cu voie bună atît de prietenoasă, îneît rni-am spus că de-ar fi fost prezentă doamna Grose ar fi putut căuta mult şi bine vreo dovadă a ceva ce fusese „dat pe faţă" între noi.
M-am apleqat asupră-i, luminîndu-l cu flacăra luminării. -— Cum de-ai ştiut că mă aflam la uşă ?
— Te-am auzit, bineînţeles. îţi închipui că nu faci zgomot ? Tropăi ca un regiment de cavalerie ! răspunse cu un rîs strălucitor.
— Deci nu dormeai ?
— Nu prea ! Stau treaz şi mă gîndesc. Pusesem intenţionat luminarea puţin mai la o parte, şi apoi, cum îmi întindea mîna, în felul lui prietenos de altădată, m-am aşezat pe marginea patului. ,
—- Şi la ce te gîndeşti ? l-am întrebat,
— Draga mea, la ce altceva din lume m-aş putea
gîndf^ctacă
-^"Sri, mindrîâ" p&" e[1]ai[l]e"'*mT-o inspiră" aprecierea ta nu merită asemenea sacrificiu. Aş fi preferat să dormi.
— Da, dar ştii, mă mai gîndesc la istoria asta a noastră, atît de sudată.

| Âm simţit răceala mîinii lui mici şi puternice, [1] ■— La ce istorie ciudată, Miles ?
— La felul în care te ocupi de mine. Şi la tot restul.
Mi-am ţinut o clipă răsuflarea; flacăra luminării răspîndea destulă lumină ca să-l pot vedea cum îmi zîmbeşte de pe pernă.
— Ce înţelegi prin „tot restul" ?
— Lasă, că ştii dumneata, ştii dumneata ! Timp de un minut nu am putut scoate un sunet;, deşi simţeam, «şa cum stana ţinîndu-i mîna şi prî-vindu-ne ochi în ochi, că tăcerea mea are semnificaţia unei depline recunoaşteri a învinuirii pe care mi-o aducea şi eă nimic din lumea

reală nu putea fi în clipa aceea mai ireal decît postura noastră.
— Desigur că ai să te întorci la şcoală, i-am spus, din moment ce asta te frămîntă. Dar nu la şcoala unde ai fost pînă acum — trebuie să găsim o alta, una mai bună. Cum puteam şti că te preocupă lucrul ăsta, din moment ce nu mi-ai spus niciodată ? — o dată nu mi-ai pomenit măcar un cuvînt !
Faţa lui, iluminată, atentă, încadrată de albul mat al pernei, îl făcu o clipă să pară la fel de neajutorat ca un micuţ bolnav abătut întf-un spital de copii; şi cînd mi se năzări această asemănare, aş fi dat tot ce aveam pe lume să fi fost într-adevăr infirmiera sau sora de caritate care l-ar fi putui ajuta să se tămăduiască. Ei bine, poate că şi aşa cum stătea*! lucrurile reuşeam încă să-i mai iiu de folos!
— Ştii că nu mi-ai povestiţniciodată despre i' şcoala ta — despre~"eea vecIT~
i vreddciUi vui'bm JL'MJXc ca?
936
.
Păru să se mire j zîmbi cu aceeaşi drăgălăşenie. Dar, evident, căuta să câştige timp; aştepta, solicita o îndrumare.
— Ză̆u, nu ţi-am vorbit ?
Dar nu *eu* eram cea solicitată să-l îndrum, ci fantoma de care mă ciocnisem. . -•-
Şi în timp ce înţelegeam asta, ceva din tonul şi din expresia feţei lui făcu să mi se strîngă inima de o durere necunoscută pînă atunci ; era atît de mişcător să vezi cum creierul ăsta mic şi buimăcit ■i resursele lui copilăreşti erau forţate, sub vraja în puterea căreia se aflau, să joace rolul inocenţei şi al consecvenţei logice !
— Nu, niciodată din clipa în care te-ai întors. Nu mi-ai pomenit niciodată de vreun profesor, de vreun coleg sau de cea mai măruntă întîmplare de Ja şcoală. Niciodată, micuţule Miles, nu, niciodată ;JU mi-ai oferit cea mai vagă idee despre *ce-ar fi*
J
1 1 *Ă* *JJ* CJ-
că eu nu ştiu absolut nimic. Cu excepţia izbucnirii tale de azi-dimineaţă, niciodată, din primul ceas cînd te-am cunoscut, nu ai făcut vreo aluzie la ceva din ce ţi s-a întîmplat pînă acum. Păreai să accepţi atît de total prezentul!
Era extraordinar cum convingerea' mea absolută cu privire la secreta lui precocitate (sau oricum altfel putea fi definită otrava unei influenţe al ărei nume nici nu cutezam să-l .formulez pe <!e-antregul) îl făcea să-mi apară — în ciuda suflu-îui vag al tulburării sale lăuntrice — la fel de accesibil ca şi o persoană matură, mi-l impunea aproape ca pe-iun intelect egaL
— Credeam că vrei ca lucrurile să continue aşa cum sînt, am adăugat.
337
I
M-a frapat roşeaţa uşoară care-l coloră obrajii la-auzul cuvintelor mele. Clătină slab din cap, ca un convalescent uşor obosit.
— Nu vreau... nu vreau. Vreau să plec.
— Te-ai plictisit de Bly ?
— O, nu, îmi place la Bly.
— Atunci... ?
—- Of, *dumneata* ştii de ce are nevoie un băiat. Simţeam că nu ştiu chiar atît de bine ca Miles şi am căutat un refugiu vremelnic :
— Vrei să pleci la unchiul tău ?
îşi agită din nou, pe pernă, drăgălaşa lui faţă ironică.
— Ah, să nu crezi că scapi doar cu atît ! ■ Am rămas tăcută o clipă şi cred că de astă dată eu am fost cea care a roşit.

— Dragul meu, nu vreau să scap !
— Nu poţi scăpa, chiar dacă vrei. Nu poţi, nu poţi !... Zăcea întins, privindu-mă fix,cu ochii lui frumoşi. Unchiul meu trebuie să vină aici şi trebuie să clarifici lucrurile cu el.
— Dacă o să le clarificăm, am răspuns cu oarecare inspiraţie, poţi fi sigur că rezultatul va fi plecarea ta d.e la Bly.
—■ Bine, dar nu înţelegi că asta-i exact ceea ce urmăresc ? Va trebui să-i explici... cum de-ai lăsat totul baltă, va trebui să-i explici o sumedenie de lucruri !
Euforia cu care rosti toate acestea mă ajută, într-un fel, să-l înfrunt în continuare.
-— Şi cîte va trebui să-i explici *tu,* Miles ? Sînt unele lucruri pe care va trebui să"~rte explici tu.
Cumpăni o clipă.
— Probabil. Dar ce lucruri ?
338
— Cele despre care nu mi-ai vorbit niciodată mie. Ca să poată hotărî cum să procedeze cu tine. Nu te poate trimite înapoi...
— O, nici nu vreau să mă duc înapoi ! îmi curmă vorba. Vreau un orizont nou.
O spuse cu o admirabilă seninătate, cu o reală şi ireproşabilă bucurie ; fără îndoială că tocmai v această notă m-a făcut să mă gîndescja durerea-atroce_, la nefireasca tragedie copilărească prin care ar trece dacă ar reapărea la şcoală, la sîîrşîtul aces-lor trei luni, cu toată bravada lui şi cu întreaga-i dezonoare. M-a cotropit gîndul că niciodată nu voi li în stare să rabd asemenea durere şi m-am lăsat, ni voia sentimentelor. iYl-am avîntat şi l-am strîns in braţe, cuprinsă de milă şi duioşie.
— Micuţul meu Miles, dragul, micuţul, scumpul meu Miles !...
Mi-am lipit faţa de obrazul lui şi îmi îngădui să-l sărut, tratîndu-mă cu o amuzată indulgenţă :
— Ei, ce s-a întîmplat, bătrînă doamnă ?
— Nu există nimic... absolut nimic ce-ai dori să-mi spui ?
Se răsuci puţin cu faţa spre perete şi îşi ridică o mînă, privindu-şi-o, aşa cum fac adesea copiii bolnavi.
— Ţi-am spus... ţi-am spus azi-dimineaţă. Doamne, cită milă îmi inspira !
— Că vrei să nu te mai sîcîi ? îşi tn-~~toarac acu~~m-oc~~hii~~ sp~~pe~~"
p
tere a faptului că-l înţelegeam ; apoi răspunse cu aceeaşi blîndeţe :
— Că vreau să mă laşi în pace.
Vorbele lui erau pătrunse de o ciudată demnitate, ceva care mă făcu să-l eliberez din strînsoarea braţelor şi totuşi, după ce m-am ridicat în picioare, să rămîn lîngă pat. Dumnezeu mi-e martor
.. 339
"■
că nu voiam să-l plictisesc, dar simţeam că întor-cîndu-i pur şi simplu spatele. ar fi însemnat să-l abandonez sau, ca să mărturisesc sincer, să-l
pierd.
— Tocmai am început o scrisoare adresată unchiului tău, i-arn spus.
— Bine ; atunci, termin-Q. *l* Am aşteptat o clipă.
■— Ce s-a întîmplat înainte ? îşi ridică din nou privirile. <— înainte de ce ?
— înainte de întoarcerea ta. Şi înainte de plecarea ta.
Rămase un timp fără să scoată o vorbă, dar continuînd să mă privească în ochi.
— Ce s-a întîmplat ?
Tonul cuvintelor lui, în care mi se părea că j/T disting, pentru prima oară, un imperceptibil tre-V *Â* mur d.e conştientă acceptare,, mă făcu să cad în ge-
\ nunchi lîngă pat şi să mă agăţ din nou de şansa de

\.a-l redobîndi.
— Micuţul meu drag, micuţul meu drag, dac-ai putea şti cît vreau să te-ajut! Numai asta mă face să stărui, nimic decît această dorinţă, şi mi-aş da mai curînd viaţa decît să-ţi pricinuiesc vreo durere sau să-ţi fac vreun rău — mi-aş da mai curînd viaţa decît să ştiu că. s-a atins cineva de un fir de păr din capul tău Micul, dragul meu Mi-les — da, plnă la urmă am spus-o, chiar dacă ris-
».. cam să merg prea departe —, nu vreau decît să
\ mă ajuţi să te salvez !
Dar o clipă mai tîrziu am ştiut că mersesem prea
, departe. Răspunsul la implorarea mea a fost instantaneu,, dar a venit sub forma unui cumpfit suflu, rece» a rafală de aer îngheţat şi o zguduire atît de năprasnică, de parcă fereastra s-ar fi făcut
ţăndări sub răbufnirile vîntului sălbatic. Băiatul scoase un strigăt ascuţit, care, pierzîndu-se în vălmăşagul de bubuituri-şi zgîiţîieli, putea fi luat cu işurinţa, SeşT mă aflam atît de aproapeŢ drept o exclamaţie fie de triumf, fie de groază. Am sărit în picioare, conştientă de un întuneric compact. Am rămas nemişcată o clipă, privind în jur şi consta-tind că perdelele trase nu se clintiseră şi fereastra era bine închisă. Atunci am strigat :
— Dar cum s-a stins luminarea ?
— Eu am suflat în ea, dragă, mi-a răspuns .Miles.
.XVIII
A doua zi, după terminarea lecţiilor, doamna Grose pîndi un moment în care să-mi şoptească
}
— Aţi scris, domnişoară ?
•— Da, am scris.
Dar nu i-am adăugat deocamdată că scrisoarea, pecetluită şi cu adresa notată, se găsea încă în bu-tunarul meu. Era timp destul pînă cînd urma să/ se ducă în sat comisionarul nostru. Niciodată elevii mei nu-mi făcuseră parte de o mai strălucită, o mai exemplară dimineaţă de lecţii. Părea că-şi dăduseră amîndoi osteneala să seînteieze, punînd în umbră urmele oricărei recente fricţiuni. Efectuaseră cele mai ameţitoare tumbe aritmetice, avîntîndu-se chiar în afara spaţiului strimt al posibilităţilor *viele,* şi interpretaseră, mai bine dispuşi ca oricînd, farse geografice şi istorice. Era ostentativă mai ales la Miles dorinţa de a demonstra eu cîtă uşurinţă mă poate lăsa în urmă. In amin-
341

■
tifile mele, copilul acesta trăieşte într-adevăr într-o îmbinare de frumuseţe şi suferinţă imposibil de zugrăvit prin cuvinte j orice mişcare a lui era plină de o distincţie cu totul specifică » nicicînd un asemenea omuleţ, care unui ochi neiniţiat i-ar fi apărut drept o întrupare a onestităţii şi a spiritului de independenţă, nu putea fi un mai abil şi un mai extraordinar mic *gentleman.* Trebuia să mă păzesc în permanenţă de a cădea în admiraţia contemplativă spre care mă simţeam atrasă, deşi ochiul meu era iniţiat; trebuia într-uns să-mi strunesc privirea iscoditoare şi să-mi înăbuş suspinul descurajat cu cane, în mod constant, gîndu-rile mele atacau şi totodată respingeau enigma a ceea ce putuse săvîrşi un asemenea mic *gentleman* pentru a-şi fi atras o sancţiune. Să presupunem că, prin miracolul demonic pe care-l cunoşteam, i se descinseseră căile imaginaţiei către toato deprinderile mîrşave ; dar întregul meu simţ al dreptăţii ţipa după o dovadă că, într-adevăr, imaginaţia fusese concretizată în fapt.
In orice caz, niciodată nu s-a arătat mai mult a fi un mic *gentleman* decît în această zi oribilă, cînd, după masa luată foarte devreme, a venit la mine să mă întrebe dacă n-aş vrea să-mi cînte o jumătate de oră la pian. Cînd David i-a cîntat lui Saul[x] nu cred că a dat dovadă de o mai

subtilă alegere a momentului potrivit. Era într-adevăr o fermecătoare desfăşurare de tact, de mărinimie, era ca şi cînd mi-ar fi spus deschis : „^Adevăraţii cavaleri, despre care ne place să citim, nu împing niciodată jfcgs ţţfrparte un privilegiu cucerit Ştiu ce gîndeşti '.Aluzie la legenda biblică potrivit căreia tînărul David îi cînta din harpă regelui Saul pentru a-i alunga amărăciunea.

342

acum ; îţi spui că pentru a fi lăsată dumneata în pace şi a nu fi urmărită de mine vei înceta să mă supraveghezi şi să-mi spionezi mişcările, n-ai să mă mai ţii lipit de fusta dumitale, ai să mă laşi să plec şi să vin, după voie. Ei iată, după cum vezi, «vin», dar nu plec 1 Voi avea timp destul pentru asta. Tovărăşia dumitale îmi face o reală plăcere, şi am ţinut doar să-ţi arăt că am luptat pentru un principiu !"

E lesne de închipuit că n-am putut rezista unei asemenea chemări şi n-am întîrziat să-l însoţesc pe Miles, cu mîna în mîna lui, spre sala de clasă.

Se aşează la pianul vechi şi cîntă cum nu mai cîntase niciodată ; iar dacă există unii dintre dumneavoastră care gîndesc că mai bine ar fi bătut o minge de fotbal, nu pot decît să le răspund că au perfectă dreptate, pentru că, după un timp pe care, sub incantaţia muzicii, am uitat eă-l mai măsor, am tresărit cu senzaţia stranie că adormisem în post. Eram după masa de prînz, şedeam lîngă focul din sala de clasă, totuşi nu mă lăsasem nici o clipă realmente furată de somn | mă făcusem însă vinovată de ceva mult mai condamnabil t mă lăsasem furată de uitare. Unde a fost Flora în tot acest timp ? Cînd i-am pus lui Miles întrebarea, continuă un minut să mai cînte, înainte de a-mi răspunde :

—- Bine, draga mea, de unde vrei să ştiu *eu ?* şi apoi izbucni într-un rîs fericit, care se prelungi pe dată în cîntat incoerent, extravagant, de parcă s-ar îi acompaniat vocal._____.....__.....____

M-am dus direct în camera mea, dar fetiţa nu era acolo ; apoi, înainte de a coborî scările, am aruncat o privire prin diverse alte încăperi. Cum n-am găsit-o nicăieri, mi-am spus că o fi desigur cu doamna Grose, pe care m-am dus s-o caut, pentru a mă asigura că nu greşesc. Am găsit-o pe doamna

343

Grose instalată în acelaşi loc ca şi cu o seară înainte, dar la întrebarea mea repezită îmi răspunse printr-o totală şi speriată ignoranţă. îşi închipuise că după prînz luasem amîndoi copiii cu mine ; şi era în dreptul ei să-şi închipuie astfel, fiindcă nu mi se mai întîmplase pînă atunci să las fetiţa să se îndepărteze fără a-mi lua dinainte măsuri de precauţie. Desigur, se putea să fie împreună cu vreuna dintre slujnice, aşa încît primul lucru pe care-l aveam de făcut era s-o căutăm fără să ne arătăm alarmate. Stabilirăm iute între noi lucrul acesta ; dar cînd, la zece minute după aranjamentul nostru, ne întîlnirăm în hol, nu ne puturăm raporta una celeilalte decît că cercetările noastre camuflate dăduseră greş. Timp de un minut ramaserăm acolo, neobservate, schimbînd între noi spaime mute; simţeam acum interesul arzător cu care prietena mea răspundea tuturor destăinuirilor ce-i făcusem de la bun început,

■— O fi pe sus, spuse numaidecît, o fi printr-o cameră pe unde n-aţi căutat-o.

— Nu ; nu-i prin apropiere. Convingerea mea era formată. A ieşit afară.

Doamna Grose se zgîi la mine,

— Fără pălărie ?

.Fireşte că şi înfăţişarea mea era grăitoare. - ■— Femeia aceea nu umblă întotdeauna fără pă-; lărie ? * •— E cu *dînsa ?*

>— E cu dînsa ! am spus. Trebuie să le găsim ! îmi ţineam mîna pe braţul prietenei, dartn lata perspectivei pe care o căpăta situaţia, doamna Grose nu se grăbi să răspundă la strînsoa/ea mea. Dimpotrivă, lungea vorba, stînd locului, cu toata , stîngăcia ei. ...

N*— Şi unde-i domnişorul Miles ?

344

v
— O, el e cu Quint. în sala de clasă.
— Dumnezeule, domnişoară !
îmi dădeam seama că punctul meu de vedere — şi în consecinţă, presupun, şi tonul vorbelor — erau mai pătrunse ca oricînd de calmul certitudinii.
— Şiretlicul le-a reuşit, am continuat, şi-au înfăptuit cu succes uneltirea. A găsit mijlocul cel mai ceresc ca să-mi distragă atenţia, în timp ce Flora pleca.
— Ceresc ? repetă uluită doamna Grose.
—^ Drăcesc", atunci.! am răspuns aproape cu veselie. Şi în'acelaşi timp şi-a aranjat interesele lui. Vino odată !
Privi neputincioasă spre apartamentul de sus.
— Şi-l lăsaţi pe băiat...
— AMta timp cu Quint ? Da — acum nu mă mai interesează.
în asemenea momente, doamna Grose sfîrşea întotdeauna prin a-mi prinde mîna, şi astfel izbuti şi de data asta să mă reţină pe loc. Dar după ce-şi gîfîi mirarea provocată de subita mea resemnare, întrebă cu grabă :
— Din cauza scrisorii ?
Drept răspuns, mi-am pipăit repede buzunarul, căutînd scrisoarea, am scos-o afară, i-am arătat-o şi, eliberîndu-mă din strînsoarea ei, am pus-o pe masa mare din hol.
— 0 s-o ia Luke, am spus cînd m-am întors. Apoi m-am îndreptat spre uşa de la intrare şi am deschis-o ; mă şi aflam pe trepte.
Tevarăşa mea şovăia încă : furtuna care bîntuise ——■ ~~peste neapte~~ ~~şi~~ fe\ ~~geri~~ se ~~domolise,'dai~~* ~~după-ahtiţiza~~ era umedă şi cenuşie. Ajunsesem pe alee, cînd doamna Grose se ivi în prag.
— Plecaţi fără să puneţi nimic pe dumneavoastră ?

— Ce importanţă are, din moment ce aşa a plecat şi fetiţa ? N-am timp să mă îmbrac, am strigat, şi dacă dumneata nu poţi altfel, atunci nu te. mai aştept, încearcă, între timp, să vezi ce-i pe sus. ' — Cu *ei ?*
Oh, gonită de ideea asta, săcmana» 'femeie m-a ajuns din urmă într-o clipită.
XIX
Ne-am dus direct spre iac, cum i se spunea la Bly —■ şi cred că pe drept cuvînt —, deşi acum am impresia că e posibil să fi fost de fapt o fîşie de apă mult mai puţin însemnată decît apărea ochiului meu de om neumblat. Cunoştinţele mele în materie de lacuri erau foarte sărace şi, oricum, în rarele ocazii când cansimţisem, sub protecţia elevilor mei, să-i străbat suprafaţa vîslînd în băr-cuţa veche, cu fundul plat, care zăcea ancorată la ţărm pentru folosinţa noastră, eleşteul de la Bly mă impresionase atît prin întinderea, cît şi prin învolburarea apelor sale. Debarcaderul obişnuit se afla doar la o jumătate de milă distanţă, dar aveam convingerea intimă că, oriunde s-o fi găsind, Flora nu era prin apropierea casei. Nu de dragul unei aventuri mărunte mă trăsese ea pe sfoară, şi apoi, din ziua marii aventuri pe care o împărtăşisem cu ea la marginea lacului, observasem că în plimbările noastre mă atrăgea în-tr-una spre un anumit sector. De asta am împins-o acum pe doamna Grase într-o direcţie bine definită, şi de îndată ce-şi dădu seama încotro o duc

îmi opuse o rezistenţă care-mi dovedi că din nou nu se dumireşte :
— Mergeţi spre apă, domnişoară ?... Credeţi că / e *în ?...*
i
—■ S-ar putea să fie, deşi adîncimea lacului e pretutindeni mică, cred. Dar rni se pare mai probabil s-o găsim în locul de unde, în ziua aceea, am văzut amîndouă cele ce ţi-am povestit.
—■ Atunci cînd s-a făcut că nu vede... ?

—• Şi cu ce uimitoare stăpânire de sine ! De atunci, într-una am simţit că vrea să se întoarcă acolo, singură. Şi acum, fratele ei i-a creat posibilitatea.
Doamna Grose se opri locului.
•— Credeţi că într-adevăr copiii *discută* despre dânşii ?
Puteam să-i răspund cu toată siguranţa :
— îşi spun între ei lucruri care dacă le-am, auzi ar face să ni se încreţească pielea pe noi.
— Şi dacă fetiţa e acolo... ?
— Ei?
— Atunci, e şi domnişoara Jessel ?
— Fără îndoială. Ai să vezi.
—■ Oh, mulţumesc ! strigă prietena mea, prop-tindu-se atît de zdravăn pe picioare, încît, cînd mi-am dat seama, am pornit-o iar de una singură.
Totuşi, cînd am ajuns la eleşteu se afla din nou în urma mea şi am înţeles că, indiferent de ce-ar fi putut să se întîmple persoanei mele, i se părea mai puţin primejdios să-mi ţină tovărăşie decît să rămînă singură. Scoase un geamăt de uşurare cînd, ajunse în partea de unde aveam priveliştea întregului lac, nu zărirăm copilul. Nu se vedea nici urmă de Flora pe malul unde observasem uimitoarea ei comportare şi nici pe partea cealaltă, care cu excepţia unei fîşii golaşe, de vreo douăzeci
25*
347
•
de metri, era toată acoperită de o pădurice deasă, ce cobora pînă la apă. Eleşteul, de formă lunguiaţă, avea o lăţime atît de redusă în comparaţie cu lungimea, încît atunci cînd nu-i observai capetele îl puteai lua drept un rîuleţ. Am cuprins din ochi întinderea pustie şi am simţit gîndurile pe care privirile prietenei mele Încercau să mi le sugereze. Ştiam ce gîndeşte şi i-am răspuns clătinînd din cap :
— Nu, nu ; aşteaptă ! A luat barca. Tovarăşa mea îşi plimbă ochii spre debarcaderul gol şi apoi din nou pe suprafaţa lacului.
— Atunci, unde-i barca ?
— Faptul că n-o vedem e cea mai sigură dovadă. A folosit-o ca să traverseze, şi pe urmă a ascuns-o bine.
— Singură... un copil ca ăsta ?
— Nu e singură, şi apoi, în asemenea clipe nu e copil : e o femeie bătrînă, bătrînă.
Am scrutat mtre~âga~"pafţe~~tle ţărm care putea fi cuprinsă cu vederea, în timp ce doamna Grose se afunda din nou, fără să crîcnească, în hăul de ciudăţenii cu care o inundam : i-am atras atenţia că e foarte posibil ca barca să fi fost ascunsă în adăpostul format de o scobitură a ţărmului, o crestătură aflată de partea cealaltă şi mascată de un ieşind al malului şi de un mănunchi de copaci crescuţi chiar la marginea apei.
— Dar dacă barca-i acolo, unde poate fi *ea ?* întrebă colega mea, frămîntată de îngrijorare. -"-■■»•
— Tocmai asta trebuie să aflăm, am răspuns pornind mai departe.
— Cum să aflăm, încpnjurînd tot lacul ?
— Desigur, oricît de departe s-o fi găsind. N-o să ne ia mai mult de zece minute,, dar pesemne
348
că-i destul de departe dacă fetiţa a preferat să nu ocolească pe jos. A traversat de-a dreptul.
— Fir-ar să fie ! strigă din nou prietena mea.
De fiecare dată era depăşită de înlănţuirea deducţiilor mele logice. Se tîrî şi acum după mine, şi cînd ajunserăm pe la jumătatea drumului — un ocol întortocheat, obositor, printr-un teren desfundat şi pe o potecă năpădită de bălării — m-am oprit ca s-o las să-şi tragă sufletul. Plină

de recunoştinţă, am sprijinit-o cu braţul, asigurînd-o că mi-e de mare ajutor, apoi am pornit din nou la drum, şi cîteva minute mai tîrziu am ajuns într-un punct din care am descoperit barca zăcînd acolo unde bănuisem eu. In mod intenţionat, fusese cît / mai mult ascunsă vederii şi era legată de parul J unui zăplaz care în locul acela cobora pînă la apă şi ajutase, probabil, la debarcare. Privind cele două vîsle scurte şi groase, bine rezemate, am recunoscut că e într-adevăr o ispravă miraculoasă pentru, o fetiţă nevîrstnică ; dar ajunsesem să mă obişnuiesc cu miracolele şi mă minunasem în faţa prea multor înfăptuiri şi mai năstruşnice. Zăplazul avea o portiţă, pe unde intrarăm şi care, cît ai clipi, ne scoase în cîmp deschis. Apoi : „Uite-o !" exclamarăm amîndouă o dată.
în faţa noastră, la mică depărtare, Flora şedea în iarbă şi zîmbea, ca şi cum reprezentaţia ar fi fost acum completă. Primul lucru pe care-l făcu fu să se aplece şi să culeagă o frunză mare şi urîtă de ferigă uscată, ca şi cum special pentru asta venise nînă aici. Am si roti 1 impriiat
ră jtfe
curînd din pădurice. Ne aşteptă, fără să facă nici un pas în întîmpinarea noastră ; era conştientă de gravitatea cu care ne apropiam noi de ea. Zîmbea şi zâmbea într-una, pînă am ajuns faţă-n faţă ; Şi totul se înfăptuia într-o tăcere intensă, prevestitoare de" rele. Doamna Grose fu prima care rupse
\.
349
vraja : se aruncă în genunchi şi trăgînd fetiţa la piept îi strînse într-o lungă îmbrăţişare trupuşo-rul fragil, supus. în timpul acestui spasm mut, eu nu făceam decît să privesc — şi cu atît mai în eordat cu cît o vedeam pe Flora trăgînd cu ochiul spre mine, peste umărul tovarăşei noastre. Acum, totul era foarte grav — orice licărire de glumă se stinsese ; dar toate astea nu făceau decît să ascuta durerea cu care o invidiam în clipa aceea pe doamna Grose pentru simplitatea relaţiilor *ei.* In tot acest timp nu se mai petrecu nimic între noi în afară de faptul că Flora aruncă din nou pe jos feriga aceea stupidă. Ne comunicasem virtual, una celeilalte, că pretextele deveniseră acum inutile Cînd, în cele din urmă, doamna Grose se ridică în picioare, ţinea fetiţa de mînă, astfel îneît amîn-două se găseau în faţa mea • şi ciudata reţinere dintre noi fu şi mai accentuată de privirea deschisă pe care mi-o aruncă buna femeie, părînd să-mt spună : „Să fiu a naibii dacă deschid *eu* vorba !" Flora fu prima care rupse tăcerea, privinidu-mă cu o mirare candidă. Se minună văzîndu-ne fără paltoane, cu capetele descoperite !
— Dar unde v-aţi lăsat hainele ?
— Acolo unde le-ai lăsat tu pe ale tale, drăguţa mea, i-am replicat prompt,
îşi recăpătase veselia şi păru să considere răspunsul mulţumitor.
—- Şi unde e Miles ? continuă.
In mîea bravură a acestei întrebări era ceva care» mă uluicu totul: aceste patru cuvinte ale, ei au fost scânteierea fulgerătoare a săbiei trase din teacă, brînciul dat cupei pe care de săptămîni şi săptămîni mîna mea o ţinea în sus, plină ochi, şi pe care acum, cbiar înainte de a fi vorbit, o simţisem că se revarsă într-un potop :
350
— îţi spun dacă şi tu îmi spui *mie...* m-am ascultat rostind, şi apoi am auzit şi tremurul în care mi s-a spart vocea.
— Ce anume ?
Spaima de pe chipul doamnei Grose îmi orbea ochii, dar acum era prea tîrziu, aşa că am răspuns frumos de tot :
— Dacă-mi spui, comoara mea, unde e domnişoara Jessel.
XX
Ca şi atunci în cimitir, cînd discutasem cu Miîes, totul fusese dat în vileag. Oricît mă mîndrisem eu cu faptul că numele acesta nu fusese pronunţat nici măcar o dată între noi, expresia imediată, ca lovită de trăsnet, de pe faţa copilului îmi dovedi că ruperea tăcerii se

asemuia cu spargerea unui geam într-o mie de cioburi. Se întrepătrunse cu strigătul scos în aceeaşi clipă de doamna Grose, care încerca parcă să ţină piept violenţei mele — un ţipăt de fiinţă hăituită, sau mai curînd lovită ; după cîteva clipe însă, i se adăugă zbaterea mea spasmodică. îmi încleştai mîna pe braţul doamnei Grose.
— E acolo, e acolo !
în fata noastră, pe malul ppTălaTt stăt.pa domni-Şoara Jessel, întocmai cum stătuse şi data trecută. Şi îmi amintesc, în chip ciudat, cum prima mea reacţie a fost o senzaţie de triumf că în sfîrşit puteam aduce o dovadă. Se ivise acolo, deci eu nu eram nici sadică, nici nebună. Se ivise acolo pentru sărmana, înfrigg^adoamnă Grose, dar se ivise **^S5**
mai mult pentru Flora ; şi nici una dintre clipele ce au alcătuit infernalul răstimp petrecut de mine acolo n-a fost poate atît de extraordinară ca aceea în care i-am trimis conştient nălucii — cu senzaţia că, aşa cum era ea, demon livid şi nesăţios, va sesiza totuşi şi va înţelege — un nearticulat mesaj de recunoştinţă. Se înălţase, dreaptă, chiar pe locul de unde eu şi doamna Grose tocmai plecaserăm, emanînd întreaga intensitate a dorinţelor din care nu lipsea un dram din tot ce înseamnă ticăloşie. Şocul viziunii şi tulburarea mă zăpăciră doar cîteva clipe, în care privirea buimacă îndreptată de doamna Grose înspre locul indicat de degetul meu întins îmi apăru ca un semn neîndoielnic că în sfîrşit vede şi ea, în timp ce ochii mi se îndreptată precipitat spre copil. Revelaţia felului în care reacţiona Flora mă răscoli însă mult mai mult, fiindcă mă aşteptasem s-o văd agitată, dar nu consternată. Pregătită şi pusă în gardă de venirea noastră, eram sigură că nu se va trăda prin nimic ; de aceea, m-am simţit pe loc zguduită descoperind la ea singura reacţie la care nici nu mă gîndisem. Să-i văd feţişoara rozăpe care nu tresărise nici un muşchi, să văd că nici măcar nu se preface a privi în direcţia de unde se vestise un asemenea miracol, dar că în schimb întoarce asupra *mea o* privire aspră, de o gravitate mută, o expresie cu totul nouă, nemaiîntîlnită la ea pînă atunci, părînd să mă demaşte, să mă acuze, să mă judece — toate acestea au însemnat o lovitură care a prefăcut-o pe fetiţă în însăşi arătarea ce mă putea face să-mi pierd cumpătul. într-adevăr mi-<am pierdut cumpătul, deşi în clipa aceea eram mai sigură ca oricând că vede totul, limpede, şi în nevoia mea nemijlocită de a mă apăra am chemat-o, cu ardoare, martoră chiar pe ea i
852
— E acolo, micuţă nefericită ce eşti — acolo, acolo, *acolo* şi tu o vezi aşa cum mă vezi şi pe mine !
Cu puţin înainte, îi spusesem doamnei Grose că in astfel de momente Flora nu mai e o fetiţă, ci o femeie foarte bătrînă, şi această descriere nu putea fi mai uluitor confirmată decît de felul cum, drept răspuns, întoarse spre mine o faţă pe care se aşternuse, fără nici o concesie, fără nici o umbră de recunoaştere în priviri, expresia unei tot mai adînci şi brusc împietrite dezaprobări. în clipa aceea —■ dacă izbutesc cumva să reconstitui cele întîmplate —, în clipa aceea m-am simţit mai îngrozită de ceea ce numesc „reacţia" ei decît de orice altceva, deşi simultan mi-am dat seama că urma să am de furcă, şi încă serios, cu doamna Grose. După un moment, prietena mea mai vîrst-nică făcu să dispară totul de pe faţa pămîntului în afară de mutra ei roşie ca para focului şi de protestul indignat, strigat cu voce tare, o izbucnire de totală desolidarizare :
—• Ce sperietură m-aţi mai făcut să trag, zău aşa, domnişoară ! Unde vedeţi dumneavoastră ţipenie de om ?
N-am putut decît să-i strîng braţul şi mai vîr-tos, pentru că în chiar clipa cînd vorbea, hidoasa vedenie stătea acolo, clar conturată şi neclintită. Se afla acolo de un minut şi continua să se arate, în timp ce eu, înşfăcîndu-mi colega, aproape îm-pingînd-o înspre ea şi prezentîndu-i-o, stăruiam arătînd cu mîna :
— N-o vezi, aşa cum o vedem *noi ?* — vrei să spui că n-o vezi nici acum — *acum ?* E mare cît -vîlvătaia focului! Priveşte, femeie dragă, *priveşte !*
Privi, în timp ce priveam şi eu, şi, o dată cu un profund geamăt de negare, de repulsie, de

coţn-
353
pătimire — un geamăt în care se îmbina mila faţă de mine cu uşurarea izbăvirii ei —, îmi dădu o asigurare mută, dar mişcătoare pînă şi în clipele acelea, că de i-ar fi stat în puteri m-ar fi susţinut. Şi chiar aş fi avut nevoie de sprijin, deoarece în faţa cumplitei revelaţii că ochii ei sînt fără speranţă pecetluiţi, am simţit cum poziţia mi se năruie, **4**
p
soare apăsîndu-şi, din postura ei de învingător, călcîiul pe înfrîngerea mea şi, mai mult decît orice, am fost conştientă de dificultăţile pe care le voi avea de întîmpinat din acest moment faţă de uimitoarea atitudine a Florei. Doamna Grose se suprapuse năvalnic şi violent peste această atitudine, izbucnind, cu răsuflarea tăiată, într-un torent de vorbărie liniştitoare, în timp ce o rază de triumf personal răzbea prin senzaţia mea de ruină totală.
— Nu-i acolo, domnişorico, nu-i nimeni acolo — şi niciodată nu vezi pe nimeni, scumpetea mea ! Cum ar putea biata domnişoară Jessel... cînd domnişoara Jessel e moartă şi-ngropată ? *Noi* ştim asta, nu-i aşa, puicuţă-?... şi continuă să dea buzna peste copil cu implorările : Totul nu-i decît o înşelăciune şi o spaimă şi o glumă — şi acum o să ne-ntoarcem acasă cit de iute om putea.
Femeia reacţionase cu o rapidă şi bizară izbucnire de bun-simţ şi iată-le din nou, cu doamnai Grose revenită la normal, aliate într-o dureroasă opoziţie împotriva mea. Flora mă fixa mai departe cu mica ei mască de reprobare, şi chiar în secundele acelea îl rugam pe Dumnezeu să-mi ierte păcatul că, în timp ce sta acolo, agăţată de fusta prietenei noastre, vedeam cum negrăita ei frumuseţe copilărească se irosise, se evaporase. Am mai
354
spus-o : era într-adevăr hidos de dură ; devenise comună şi aproape urîtă.
—■ Nu ştiu ce tot spui ! Nu văd pe nimeni ! Nu văd nimic ! N-am văzut niciodată. Eşti rea J Nu te iubesc !
Apoi, după această izbucnire, care putea foarte bine să fie a oricărei fetiţe vulgare şi obraznice ■~~fna~~[i]~~i"~~[1]~~tai"u pu~~ '~~BO~~'~~amna~~[1] Grose şi-şi îngropa în fustele ei feţişoara sluţită. Ghemuită acolo, slobozi o tînguire amestecată cu furie :
— Ia-mă de aici, ia-mă de aici —■ oh, ia-mă de la *ea !*
. — De la *mine ?* am gemut.
— Da, de la tine, de la tine !
Pînă şi doamna Grose mă privi consternată, în timp ce mie nu-mi rămase decît să comunic din nou cu apariţia care, de pe celălalt mal, neurnită, încordată şi tăcută, ca şi cum ar fi desluşit glasurile noastre prin întreg spaţiul care ne despărţea, stătea locului, neîndoielnic pentru a lua parte la dezastrul meu, iar nu pentru a mă ajuta. Nefericitul copil vorbise întocmai ca şi cum fiecare dintre cuvintele acelea şfichiuitoare îi fusese dictat de cineva din afară, iar eu, cotropită de disperare în faţa realităţilor pe care eram nevoită să le accept, nu puteam decît să clatin din cap cu tristeţe :
— Dacă m-aş fi îndoit vreodată, acum mi s-ar fi risipit orice îndoială. Am trăit în acest adevăr mîrşav, şi acum m-a prins în cleştele lui. Desigur că te-am pierdut : m-am amestecat, şi tu ai găsit... călăuzită de *ea* — cînd am rostit aceste cuvinte m-am întors din nou spre diabolica noastră martoră de dincolo de lac — mijlocul cel mai uşor şi cel mai sigur de a mă înfrunta. Am făcut tot ce
335
mi-a stat în putinţă, dar te-am pierdut. La revedere.
Doamnei Grose i-am adresat un imperativ şi aproape frenetic „Du-te, du-te !" în faţa căruia, cuprinsă de adîncă amărăciune, dar strîngînd în tăcere fetita şi convinsă că, în ciuda orbirii ei, se petrecuse ceva înspăimîntător şi se căscase un hău care ne înghiţise pe toţi, se îndepărtă, cît putu de repede, pe drumul pe care venisem.

Nu-mi amintesc ce s-a întîmplat de îndată ce-am rămas singură. Ştiu numai că după vreun sfert de oră, cred, un miros jilav şi o atingere zgrunţuroasă, străpungîndu-mi cu un fior rece durerea, mă făcură conştientă că, pradă unei suferinţe sălbatice, mă azvîrlisem, pesemne, cu faţa la pămînt. Se vede că zăcusem acolo multă vreme., cutremurată de plîns, pentru că atunci cînd am înălţat capul, ziua era pe sfîrşite. M-am ridicat în picioare şi am privit o clipă apa cenuşie a lacului în amurg şi ţărmul pustiu şi bîntuit de duhuri; apoi mi-am reluat drumul anevoios şi mohorît spre casă. Cînd am ieşit pe poarta zăplazului am constatat, spre marea mea surpriză, că barca nu se mai găseşte în ascunziş şi am avut o pricină în plus de a medita asupra felului extraordinar în care Flora stăpînea situaţia.

Printr-un aranjament mai mult decît tacit şi,,aş adăuga, mai mult decît fericit, dacă acest cuvînt n-ar face o atît de grotescă notă de discordanţă, iFlora a dormit în noaptea aceea în odaia doamnei Grose. La întoarcere nu le-am văzut nici pe una, nici pe cealaltă, în schimb însă, printr-o ambiguă compensaţie, am avut parte, în foarte mare măsură, de prezenţa lui Miles. Am avut parte de prezenţa lui — nu pot găsi altă expresie — în mult mai mare măsură decît oricînd altă dată. Nici una din-

tre serile petrecute la Bly nu mi s-a părul atît de încărcată de prevestiri rele ; dar în ciuda acestui fapt şi în ciuda prăpastiei de indignare care se deschisese sub tălpile mele, simţeam o dulce melancolie plutind în prezentul care se retrăgea. Cînd am intrat în casă nici nu mi-a trecut prin cap să caut băiatul ; m-am dus direct în camera mea, ca să-mi schimb hainele şi să cuprind dintr-o privire dovezile concrete ale rupturii cu Flora. Micile obiecte care-i aparţineau ei fuseseră scoase de acolo. Nici mai tîrziu, cînd camerista obişnuită îmi servi ceaiul lingă focul din sala de clasă, n-am pus nici o întrebare în legătură cu elevul meu. Acum avea roată libertatea dorită — s-o aibă pînă la capăt ! într-adevăr, a şi avut-o : şi a consumat-o — cei puţin în parte — intrînd în sala de clasă pe la ora opt şi rămînînd acolo, cu mine, în tăcere. După ce slujnica strânsese serviciul de ceai, sufla-sem în luminări şi-mi trăsesem scaunul mai aproape de foc : mă pătrunsese o răceală de moarte si aveam impresia că niciodată n-o să mai cunosc căldura. Aşadar, cînd Miles intră în clasă, şedeam în dogoarea focului, singură cu gîndurile mele. Se opri o clipă în uşă, privindu-mă ; apoi, ca şi cum ar fi dorit să-mi împărtăşească gîndurile, se aşeză pe un scaun, de cealaltă parte a căminului. Am rămas acolo, într-o tăcere desăvîrşită : şi totuşi —-

simţeam —Voia să stea cu mine.'

XXI

înainte ca zorii unei noi zile să se fi revărsat, iuminîndu-mi odaia, ochii mi se deschiseră asupra imaginii doamnei Grose, venită cu veşti rele la pa-

358

357

tul meu ; Flora era atît de agitată, îneît părea a fi în pragul unei boli ; petrecuse o noapte extrem de neliniştită, o noapte chinuită de coşmaruri, care nu se ţeseau insă cîtusi de puţin In jurul fostei ei institutoare, ci numai în jurul celei actuale. Nu protesta împotriva unei posibile reapariţii în scenă a domnişoarei Jessel, ci se zbătea vizibil şi înfrigurat împotriva reapariţiei mele. Firește, am sărit imediat în picioare, toată numai întrebări ; cu atît mai mult cu cît prietena mea era evident înarmată să-mi ţină piept. Am simţit acest lucru de îndată ce i-am pus întrebarea menită să sondeze dacă acorda mai multă încredere fetiţei decît mie :

■— Persistă să nege că ar fi văzut ceva ieri, sau altă dată ?

Tulburarea femeii era vădită.

— Vai, domnişoară, asta nu-i o treabă asupra căreia să pot stărui. Şi nici nu văd de ce-aş face-o, ca să vă spun drept. A îmbătrîmt-o, a îmbătrînit fiecare părticică din ea.

— Oh, o văd perfect, o văd de aici ! Freamătă toată de indignare, asemenea unui mic personaj de vază căruia i s-a pus la îndoială lealitatea şi, în consecinţă, respectabilitatea. „Domnişoara Jessel şi *ea* — cum se poate !" Ea e doar „respectabilă", obrăznicătura ! Şocul pe care mi l-a

dat ieri a fost, te asigur, cel mai bizar dintre toate. Le-a întrecut cu mult pe celelalte. I-am pus degetul pe rană ! Pentru asta, nici n-o să-mi mai vorbească.
Oricît de hîde şi de încîlcite erau toate astea, n-o făcură pe doamna Grose să păstreze tăcerea decît scurtă vreme ; apoi îmi confirmă punctul de vedere cu o francheţe care, am simţit, ascundea mai multe :
358
— Chiar să ştiţi, domnişoară, că n-o sâ vă n vorbească. îşi dă nişte aere grozave în legătură asta.
— Şi aerele astea, am încheiat eu, sînt tot ce [se] întîmplă acum cu ea ?
Puteam să-i văd „aerele[14] pe figura vizita*tott$[ei]* mele, şi încă foarte bine !
— Mă întreabă din trei în trei minute dacă *fl*[a] cumva cred că o să intraţi dumneavoastră î» odaie. .___
— înţeleg, înţeleg. Şi *eu,* la rîndul meu, cuget»' sem asupra întregii chestiuni. Dar spune-mi, t[e] rog, în afară de faptul că a respins ideea familiarităţii ei cu ceva atît de înfiorător, ţi-a spus măc3[r] vreun singur cuvînt despre domnişoara Jessel;
— Nici o vorbuiiţă, domnişoară.' Desigur *cf* ştiţi, adăugă amica mea, că ieri, pe malul Iaculuiî» am înţeles de la ea că cel puţin atunci si acolo *1i[u] era nimeni.*
— Sigur ! Şi, firește, așa înțelegi și în continuare de la ea.
— Eu n-o contrazic. Ce alta aş putea face ?
— Absolut nimic. Ai de-a face cu cei mai deştept copil. I-au făcut — ăştia doi prieteni ai lor -> i-au făcut mai iscusiţi chiar decît i-a făcut natura > Şi ce plămadă minunată au avut Ia îndemînă ! D#> Flora se simte acum nedreptăţită şi o s-o ducă ai?[a] pînă la sfîrşit.
— Da, domnişoară ; dar pînă Ia *ce* sf îrşit ?
— Cum ? Pînă cînd voi sta de vorbă cu unchit*[1] ei. O să mă ponegrească în faţa unchiului, îhfăţi-şîndu-mă drept cea mai josnică dintre creaturi.-
M-am clătinat în faţa doamnei Grose, imagî-nîndu-mi scena ; o clipă păru că şi dînsa îi *ved[e]* împreună.
— Şi stăpînul, care are o părere aşa de bună despre dumneavoastră !...
— în orice caz, ar.° un mod cam ciudat de a-şi manifesta părerea, acum îmi dau seama, am spus rîzînd. Dar asta n-are nici o importanţă, Ce urmăreşte Flora, de bună seamă, e să se descotorosească de mine.
Tovarăşa mea preciza curajos :
-—■ Vrea ca nici să nu mai dea vreodată ochii cu dumneavoastră !
-— Atunci, de asta ai venit acum la mine ? am întrebat. Ca să-mi grăbeşti plecarea ? Oricum, înainte de a îi avut timp să răspundă, am ţinut-o în şah. Am o idee mai bună — e rodul reflecţiilor mele, am adăugat. Plecarea mea ar fi *aparent* lucrul cel mai bun, şi duminică m-am aflat chiar pe punctul de a pleca. Totuşi, nu asta-i soluţia. *Dumneata* trebuie să pleci. Trebuie s-o iei pe Flora de aici.
Femeia rămase pe gînduri.
— Dar unde oare... ?
— S-o îndepărtezi de aici. S-o îndepărtezi de *dînşii.* S-o îndepărtezi, acum, în primul rînd, de mine. Direct la unchiul ei i
— Numai ca să vă pîrască pe dumneavoastră...
— Nu, nu numai de asta. Ci, în plus, ca să mă lăsaţi să aplic remediul meu.
Continua să fie nedumerită.
— Şi care-i remediul dumneavoastră ?
— în primul rîhd, lealitatea dumitale. Şi în al doilea rînd, cea a lui Miles.
Mă privi fix.
— Credeţi că băiatul... ?
— Nu se va întoarce împotriva mea cînd i se va ivi prilejul ? Da, cutez încă să cred asta. în

orice
360
caz, vreau să încerc. îndepărteaz-o pe sora lui cît poţi de repede şi lasă-mă numai cu el.
Mă minunam singură de rezervele mele de inspiraţie, şi din această pricină m-am simţit puţin dezorientată văzînd că doamna Grose tot mai şo-văia, în ciuda pildei de înţelepciune pe care i-o dădeam.
— Trebuie să avem însă grijă de un singur lucru, am urmat; înainte de plecarea Florei, copiii să nu se vadă nici măcar trei secunde.
M-a străfulgerat însă ideea că, în pofida presupusei sechestrări a Florei din clipa întoarcerii de la lac, s-ar putea ca precauţia mea să vină totuşi prea tîrziu. Am întrebat îngrijorată :
—• Crezi cumva că s-au şi întîlnit ?
Doamna Grose se îmbujora.
— Ah, domnişoară, nu sînt chiar atît de proastă! Am fost nevoită să ies de trei sau patru ori, dar de fiecare dată am lăsat-o cu una dintre fete, şi acuma., cu toate că e singură, e încuiată în odaie. Şi totuşi... şi totuşi... !
Se-ngrămădiseră prea multe.
— Şi totuşi ce ?
— Cum să spun, sînteţi chiar aşa de sigură de domnişorul Miles ?
— Nu sînt sigură decît de *dumneata.* Dar de aseară am început să nutresc o nouă speranţă. Cred că Miles doreşte să-mi ofere o portiţă. Cred că — sărmanul micuţ şi sublim nefericit !
— vrea să
~~lă Al~~
~~LUIU, la~~[1]
~~umllia~~
~~asTăT!m tâ~~
;
cere două ore alături de mine, dar parcă-parcă îi veneau cuvintele pe buze.
Doamna Grose, neînduplecată, privi afară, către zarea pe care ziua îşi aduna pînzele cenuşii.
— Şi i-au venit pe buze ?
26»
361
■—■ Nu, cu toate că am aşteptat şi am aşteptat, trebuie să mărturisesc că nu i-au venit şi mi-a dat sărutul de noapte bună fără să fi ştirbit tăcerea măcar printr-o cît de vagă aluzie la starea şi la absenţa surorii sale. Totuşi, am adăugat, dacă unchiul o s-o vadă pe fetiţă, nu pot accepta să-l vadă şi pe băiat; trebuie să-i las — mai ales acum, cînd lucrurile au luat o întorsătură atît de rea — puţin timp de pregătire.
Prietena mea păru să-mi opună o împotrivire pe care aproape n-o înţelegeam :
—- Ce vreţi să spuneţi prin „puţin timp de pregătire" ?
—■ Da, o zi sau două — atît-cit îi trebuie pentru a se hotărî să vorbească. După aceea va fi de partea *mea* — şi ai să vezi ce importanţă o să aibă lucrul ăsta. Dacă nu se va hotărî, înseamnă doar că am dat greş, şi dumneata, în cel mai rău caz, mă vei fi ajutat foarte mult făcînd, la sosirea în oraş, tot ce-ţi va sta în putinţă.
I-ara expus, în felul ăsta, raţionamentul meu, dar ea continuă un timp să se arate extrem de stingherită, aşa încît i-am venit din nou în ajutor, trăgînd concluzia :
—• Făcînd abstracţie, bineînţeles, de cazul că *nu vrei* să pleci.
e bună. Eu singură, de
unm-
' Ani putut, în sfîrşit, să-i văd faţa limpezindu-se; întinse mîna spre mine, ca pentru un legămînt.
—. Am să plec... am să plec. Plec chiar în dimineaţa asta.

Voiam să mă port foarte corect.
—■ Dacă doreşti să mai aştepţi încă, mă angajez eu să fac tot posibilul ca fetiţa să nu mă vadă.
— Nu, nu ; e vorba de casa asta. Trebuie să plece de aici. Mă cercetă o clipă cu o privire greoaie, apoi dădu drumul la tot ce avea pe inimă i
362
Ideea dumneavoastră şoară...
— Ei ?...
— Nu pot să mai rămîn. /
Felul în care se uită la mine mă făcu să mă agăţ de unele speranţe.
— Vrei să spui că de ieri ai reuşit să *vezi... ?* Scutură din cap cu demnitate.
— Am *auzit...! I*
— Auzit ?
— De la copil... lucruri îngrozitoare ! Asta-i ! J Oftă cu o patetică uşurare. Pe onoarea mea, domnişoară, spune nişte lucruri... !
Dar evocarea celor auzite îi frînse puterea ; cu un sughiţ de plîns, se prăbuşi pe patul meu şi, aşa cum o mai văzusem şi în alte rînduri, dădu frîu liber durerii.
Şi eu, la rîndul meu, mi-am dat frîu liber, dar în alt chip :
— Oh, slavă Domnului !
Sări iar în picioare, cu un geamăt, ştergîndu-şi ochii.
— Aţi spus „slavă Domnului" ?
— Că în felul ăsta mi se adeveresc _sp_usele.
— Se adeveresc, domnişoară, j
Nu puteam dori mai multă confirmare, frnliisi -
HM JHâl t1ârW;"şovaînffT
— Spune lucruri atît de îngrozitoare ?
Am văzut-o pe colega mea că nu se pricepe cum să se exprime.
— E de-a dreptul scandalos.
— Şi în legătură cu mine ?
— în legătură cu dumneavoastră, domnişoară... / dacă ţineţi să aflaţi. Întrece orice măsură, pentru / o fetiţă ca asta ; şi nu-mi dau seama de unde a putut auzi asemenea...
26*
363
r
i
— Vorbe de ocară ca acelea pe care le rosteşte în legătură cu mine ? Eu îmi dau seama ! — şi am izbucnit într-un rîs fără îndoială destul de grăitor.
Prietena mea păru, însă, şi mai gravă.
— Da, da, poate că şi eu ar trebui să-mi dau seama — pentru că am mai auzit cîndva asemenea limbaj ! Dar nu pot răbda, cpntinuă biata femeie, în timp ce ochii îi lunecară spre cadranul ceasului de pe măsuţa de toaletă. Trebuie să mă întorc !
Am mai reţinut-o totuşi.
— Ah, şi dacă nu poţi răbda... !
— Cum aş putea s-o opresc, asta vreţi să spuneţi ? Ei, tocmai de asta : trebuie s-o iau de aici. Departe de aici, departe de dînşii...
— Ar putea să se schimbe ? Ar putea să se elibereze ? I-am înşfăcat braţul, cu bucurie.
Atunci, în ciuda a tot ce-a fost ieri, *crezi...*
— în asemenea isprăvi ?
Simpla denumire sub care le desemna îţi impunea să nu mai stărui ; dar doamna Grose îmi mărturisi deschis, cum n-o făcuse niciodată pînă atunci :

— Cred !
Da, era o bucurie, şi deci î'ămîneam mai departe amîndouă, umăr la umăr : dacă puteam fi sigură de lucrul ăsta, nu-mi mai păsa de nimic din tot ce-ar fi urmat să se mai întîmple. Voi avea, în faţa dezastrului, aceeaşi aliată ca şi în primul moment cînd mi se ivise nevoia de a mă destăinui, iar dacă doamna Grose răspundea de onestitatea^ mea, eu puteam răspunde pentru tot restul. Pe punctul de a-mi lua rămas bun de la dînsa, m-am simţit totuşi oarecum stînjenită.
— Mi-a venit acum o idee, există desigur un lucru de care trebuie să ţinem seama. Scrisoarea,
364
.semnalul meu de alarmă, o să ajungă în oraş înaintea dumitale.
Abia în clipa aceasta am înţeles că pînă atunci femeia nu făcuse decît să bată şaua, lucru care în cele din urmă o ostenise.
— Scrisoarea dumneavoastră n-o să ajungă. Nici n-a fost expediată.
—■ Dar ce s-a întîmplat cu ea ? I
— Dumnezeu ştie ! Domnişorul Miles... !
— Vrei să spui că a luat-o *el ?* am întrebat gî-l fiind.
Nu-i venea de loc să vorbească, dar pînă la urmă îşi birui sila.
— Vreau să spun că ieri, cînd m-am întors cu domnişoara Flora, am văzut că scrisoarea nu mai era unde aţi pus-o. Seara am avut ocazia să-l întreb pe Luke, care mi-a spus că nici n-a văzut-o şi nici n-a atins-o.
Am schimbat între noi una dintre acele priviri care sondează adîncurile, şi doamna Grose fu prima care, cu un oftat de uşurare, extrase sonda :
— Ei, acum înţelegeţi !
— Da, înţeleg ; dacă a luat-o Miles, probabil că a citit-o şi a distrus-o.
— Şi altceva nu mai înţelegeţi nimic ? Am privit-o o clipă cu un zîmbet trist.
— Am impresia că de astă dată ochii dumitale sînt mai larg deschişi decît ai mei.
Se dovedi a fi într-adevăr aşa, dar roşi cînd trebui să mi-o demonstreze :
~~•îmi- dau *st*
■u Ii fă'cul'tcl Ş
«-* ~~■ Acum~~
Şi, cu felul ei primitiv de a pătrunde lucrurile, clătină din cap, aproape ridicol dezamăgită.
— A furat.
Am meditat îndelung asupra acestui lucru — am încercat să fiu mai chibzuită.
365
■— Poate... s-ar putea.
Părea intrigată de calmul meu neaşteptat.
— A furat *scrisori !*
Nu putea cunoaşte raţiunile calmului meu, destul de superficial de altfel ; aşa încît, pe cit am putut, le-am expus :
— In cazul ăsta, nădăjduiesc că a făcut-o cu mai mult folos decît acum. Cel puţin scrisoarea pe care ara. iăsat-o ieri pe masă o să-i ofere un avantaj infim —- pentru că nu conţinea decît simpla solicitare a unei întrevederi cu unchiul său — şi probabil chiar de pe acum se ruşinează că a mers atît de departe pentru un lucru atît de mic. Şi mai cred că aseară îl apăsa nevoia acestei destăinuiri.
în clipele acelea, îmi apăream mie însămi stă-pînă pe situaţie, aveam impresia că înţeleg totul.
—- Lasă-ne, lasă-ne... mă şi găseam la uşă, zorind-o să plece. Scot eu totul de la el ! O să rămînă singur faţă-n faţă cu mine... o să mi se destăinuie. Dacă mi se destăinuie, e salvat. Şi dacă e salvat el...
— Atunci, o să fiţi şi *dumneavoastră ?* Inimoasa femeie mă sărută şi-şi luă rămas bun de la mine. Lăsaţi, că vă salvez eu şi fără el ! îmi strigă în timp ce ieşea pe uşă.
-»»»™-«««

XXII

Totuşi, numai cînd a plecat — şi în aceeaşi clipă i-am şi simţit lipsa — am încercat adevărata strîn-gere de inimă. Dacă sperasem să dobîndesc ceva din faptul că rămăsesem singură cu Miles, mi-am dat curînd seama că voi dobîndi, cel puţin, o măsură o lucrurilor. Nici unui dintre ceasurile petre-

cute la Bly nu a fost atît de sfîşiat de nelinişti ca acela în care am coborît şi am fost încunoştinţată că trăsura cu doamna Grose şi mica mea elevă trecuse de poarta parcului. Acum, mi-am spus în. gînd, iată-mă faţă-n faţă cu elementele, şi o bună parte din restul zilei, în timp ce mă îndîrjeam împotriva propriei mele slăbiciuni, m-am mustrat că procedasem prea pripit. Mă găseam într-un Impas mai greu decît socotisem ; cu atît mai mult cu cît, .pentru prima dată, desluşeam pe figurile celorlalţi un reflex confuz al crizei dezlănţuite. Desigur că cele întîmplate îi lăsaseră pe toţi cu gura căscată ; orice pretext aş fi invocat, graba cu care plecase colega mea rămînea totuşi prea puţin explicabilă. Slujnicele şi servitorii păreau năuciţi; lucru care-mi călca pe nervi pînă cînd am realizat necesitatea de a-mi face o pavăză din însăşi această situaţie. Pe scurt, am scos spada, şi în felul ăsta am izbutit să evit o prăbuşire totală ■;• am curajul să spun că, pentru a putea face faţă în dimineaţa aceea, m-am arătat foarte trufaşă şi foarte rigidă. Am binecuvîntat realitatea că aveam multe treburi gospodăreşti de îndeplinit şi am lăsat ca toată lumea să cunoască acest lucru, precum şi faptul că atunci cînd conduceam eu singură eram foarte dîrză. O oră sau două m-am învîrtit prin toată casa, arborînd un aer semeţ, şi, nu mă îndoiesc, arătam pregătită să întîmpin orice asalt. M-am pretat la această paradă pentru toţi cei interesaţi, dar inima mi-era zdrobită. Persoana care se dovedi cel mai puţin interesată pînă la ora dejunului fu micul Miles. Inspecţiile mele prin casă nu mi-auj>fenţ prilejul să dau ochi cu~dînsuî,"ctar jjtf "ţăcuTmaf. publică.schimbarea- ce avusese loc în relaţiile n~oastre~Tsrtn-maTe a faptului că înainte cuozi îmi.adormise v^ilenţa^şijriă

captivase cu pianul, pentru a servi interesele Florei. Pecetea publicităţii fusese pusă, fără îndoială, o dată cu izolarea fetiţei şi plecarea ei, dar prefacerile în sine erau acum oficializate de mine prin nerespectarea programului obişnuit de ore de clasă. Cînd am deschis uşa camerei lui Miles, nu mai era acolo şi mi s-a spus că luase micul dejun — în prezenţa a două dintre fetele-n casă — împreună cu doamna Grose şi cu sora lui. Apoi anunţase că se duce să facă o plimbare — şi nimic nu putea exprima mai limpede, am reflectat, hotărîrea lui făţişă cu privire la brusca transformare a rolului meu. La ce-mi va îngădui, de acum înainte, să-mi limitez acest rol, rămînea o chestiune deschisă..; în orice caz, încercam o ciudată uşurare — în ce mă privea, mai ales — datorită renunţării la nevoia de a mă mai preface. Dacă erupseseră atît de multe la suprafaţă, nu exagerez de loc afirmînd că lucrul care ţîşnise cel mai puternic la vedere era absurditatea de a prelungi ficţiunea că ar mai fi avut ceva de învăţat de la mine. Ieşise în suficientă măsură la iveală faptul că prin mici trucuri tacite, în care el se vădise mai preocupat chiar decît mine să nu-mi ştirbească autoritatea, fusesem nevoită să fac apel la complezenţa lui pentru a-mi scuti efortul de a ţine pasul la nivelul adevăratelor sale posibilităţi— Aciun însă, îşi dobîndise libertatea ; nu aveam sS mă mai ating niciodată de ea ; aşa cum îi dovedisem din plin cu o seară înainte, cînd se aşezase lîngă mine în sala de clasă şi cînd nu am lăsat să-mi scape nici o mustrare, nici o aluzie în legătură cu evenimentele petrecute. De acum încolo, eram prea stăpînită de gîndul înfăptuirii celorlalte planuri ale mele. Totuşi, cînd se întoarse,.întreaga dificultate de a le traduce în fapt şi întreaga în-

i»i

.v

vălmăşeală de probleme deveniră din nou acute pentru mine, în faţa acestei mici prezenţe

ce emana o frumuseţe senină peste care, aparent, ni- / mic din cele întîmplate nu azvîrlise vreo umbră / sau vreo pată.
Pentru a marca în faţa personalului atitudinea de distanţare pe care o cultivam, am hotărît ca mesele mele şi ale băiatului să fie servite în sala de jos — cum i se spunea ; aşa încît l-am aştep-îat în fastul greoi al încăperii la a cărei fereastră, în acea primă duminică de groază, doamna Grose !/v. îmi dăduse cea dintîi scînteie din ce avea să fie nefericita mea iluminaţie. Acum, în această încăpere, am simţit din nou — aşa cum mai simţisem in repetate rînduri — că întregul meu echilibru depindea de izbînda hotărîrii neînduplecate de a , respinge, cu ochii cît mai strîns închişi, adevărul că / întîmplările cu care aveam eu de-a face erau re- ! voltător de nenaturale. Reuşeam să rezist numai ' eăznindu-mă să integrez „naturalul" în gîndurile \ şi intenţiile mele intime, adică privind încercarea ′ monstruoasă căreia îi eram supusă doar ca pe-o forţă ce mă proiecta într-o direcţie desigur ne- j i obişnuită şi neplăcută, dar care nu cerea, pentru. 4—:i a te putea orienta cu succes, decît o răsucire a .■ " şurubului menit să întindă coarda obişnuitului cu- ' Taj" yuiuuyyi!. TOLUŞl, mei o[1] alta încercare nu soli-cită asemenea tact ca aceea de a te convinge pe) tine însuţi de „naturalul" anumitor situaţii. Cum / aş fi putut picura măcar un strop de „natural" în l omiterea oricărei aluzii la cele întîmplate ? Şi I pe de altă parte, cum aş fi putut face vreo aluzie S fără să mă scufund din nou în primejdiosul necunoscut ? In sfîrşit, după un timp am întrezărit un ' soi de.soluţie, care mi-a fost confirmată ca atare în clipa cînd am sesizat rapid că trebuie să fac uz de
ceea ce era mai preţios în micul meu partener. S-ar fi spus că şi de data asta — ca de atîtea ori în cursul lecţiilor noastre — dînsul găsise un mijloc delicat de a mă scoate din încurcătură. M-a străfulgerat adevărul, care acum, cînd amîndoi împărţeam singurătatea, a ţîşnit ca o scînteie de miraj, aţa cum nu mi se mai înfăţişase niciodată — şi anume adevărul că (atunci cînd se ivea prilejul, prilej rar, ca şi acela de acum) ar fi fost absurd, în faţa unui copil atît de înzestrat, să treci [1] cu vederea ajutorul pe care ţi—1 poate oferi însăşi 1 puterea de înţelegere absolută. La ce-i fusese dăruită forţa lui de înţelegere dacă nu pentru a-l salva ? Nu ar merita oare să rişti ca, pentru a ajunge la mintea lui, să întinzi un braţ îndoit pe deasupra caracterului său ? S-ar spune eă, atunci cînd ne-am aflat în sufragerie, aşezaţi faţă-n faţă, mi-a arătat literalmente în ce fel trebuie să întind braţul. Friptura de berbec era pe masă şi preferasem să-l servesc eu singură, fără nici un alt ajutor. Miles, înainte de a se aşeza la masă, rămase o clipă cu mîinile în buzunare, uitîndu-se la bucata de carne, gata parcă să lanseze o observaţie amuzată asupra mîncării. Dar ceea ce spuse sună astfel : -— Şi zău, dragă, e chiar aşa de rău bolnavă ?
— Micuţa Flora ? Nu chiar atît de rău îneît pînă acum să nu i se fi ameliorat starea. La Londra, o să se restabilească. Bly nu-i mai pria de loc. Vino şi ia-ţi porţia de friptură.
Se supuse «i "grabă, îşi aşează:' farfuria în -faţa-scaunului, şi după ce se instala, continuă :
— Şi-aşa de brusc nu i-a mai priit la Bly ?
— Nu chiar aşa de brusc cum s-ar părea. Lucrul putea fi prevăzut mai de... mult.
— Şi atunci, de ce n-ai expediat-o mai înainte ?

— Mai înainte de ce ?
— Mai înainte de a fi prea bolnavă pentru a putea suporta călătoria.
I-am răspuns prompt :
— Nu-i prea bolnavă pentru a putea suporta călătoria ; ar fi fost prea bolnavă dacă mai rămînea aici. Am prins exact momentul de limită. Că* lătoria va risipi influenţa nefastă — ah, cu cîtâ măreţie vorbeam ! —, o va anula cu totul.
— înţeleg, înţeleg.
Şi Miles, la rîndul lui, avea un aer măreţ. îşi lua prînzul cu fermecătoarea lui mică ,.ţinută da masă", care din prima zi a sosirii sale mă scutise de grosolănia mustrărilor. Oricare o fi fost pricina izgonirii lui din şcoală, în nici un caz nu putea fi aceea că mănîncă urît. Astăzi, ca

întotdeauna, avea o ţinută ireproşabilă ; dar părea, indiscutabil, mai deliberată decît în alte. rindurî. Se vedea că încearcă să considere ca de la sine înţelese mai multe lucruri decît îi era cu putinţă, fără a fi ajutat; şi în timp ce tatona situaţia, căzu într-o calmă tăcere. Prînzul nostru fu unul dintre cele mai scurte, — al meu constînd doar într-un zadarnic simulacru —, aşa îneît am cerut să se strîngă repede masa. în acest timp, Miles stătu din nou cu mîinila în buzunare şi cu spatele la mine, privind pe fereastra înaltă unde, în_ ziua aceea de pomină, am văzut lucfurcare mi-a înfiorat de groază sufletul. Am rămas tăcuţi cît a trebăluit fata-n casă — la fel da tăcuţi, mi fi-a nnp™t i^ifTl -* H'nnwn, m w~ pereche de tineri căsătoriţi în călătorie de nuntă aflaţi la un restaurant şi intimidaţi de prezenţa chelnerului. Şi numai cînd „chelnerul" ne părăsi, se întoarse spre mine :

— Ei, iată-ne singuri!

371

XXIII

— O, mai mult sau mai puţin. Zîmbetul meu era cam şters, îmi închipui. Nu sîntem chiar absolut singuri. Nici nu ne-am simţi prea bine, am adăugat.

— Nu.., cred într-adevăr că nu ne-am simţi prea bine. Fireşte, sînt şi ceilalţi.

— Sînt şi ceilalţi... adevărat, sînt şi ceilalţi, am întărit.

— Da, dar cu toate că sînt, răspunse ţinîndu-şi mai departe mumie in buzunare şi stînd înfipt în faţa mea, nu contează prea mult, nu-i aşa ?

Am căutat să fac faţă cit mai strălucit cu putinţă, dar mă simţeam eu totul ştearsă. -— Depinde de ce înţelegi prin „prea mult".

— Da, răspunse împăciuitor, orice lucru depinde de altceva.

Cu aceste cuvinte se întoarse din nou cu faţa la fereastră şi se îndreptă spre geam cu paşi de om şovăielnic, neliniştit, meditativ. Rămase un timp acolo, cu fruntea lipită de sticlă, contemplînd insipizii arbuşti familiari şi posomoritul decor de noiembrie. Eu eram întotdeauna înarrriată cu ipocrizia „lucrului de mînă", sub ocrotirea căreia m-am aşezat pe canapea. îrnbărbătîndu-mi astfel nervii, cum făcusem de atîtea alte ori în clipele chinuitoare cînd îmi simţeam copiii comunîcînd cu un element în faţa căruia eu eram pe deplin opacă^m-am^lăsjiţ^J^umjta$_t$ voia deprinderii de a mă aştepta la tot ce putea' îi mai răii. 'D~âr"pe cînd mă munceam să desprind vreun tîlc al stingherelii pe care o sugera poziţia spinării băiatului, am avut conştiinţa unei senzaţii extraordinare : senzaţia., — nici mai mult, nici mai puţin — că acum nu mai sînt opacă. în cîteva clipe, impre-

372

ia mea căpătă o acută intensitate, în proporţie directă cu perceperea faptului că, incontestabil, •.ie astă., dată J?ăiatul e cel ^£>ac. Chenarul şi pătra-icle ferestrei înalte~îî ofereau doar imaginea unui .■şec.~Privindu-l, l-am simţit cum rămăsese încuiat indeva, pe dinafară sau pe dinăuntru. Se com-oorta admirabil, dar nu se simţea la largul lui; itii-am dat seama de asta, cu o zvîcnire de speranţă. Oare ochii lui, scrutînd prin geamul bles-Kinat, nu tînjeau după ceva ce nu puteau ve-ra ? — şi nu era oare pentru prima dată (de la începutul întregii poveşti) cînd se lovea de o asemenea dezertare ? Era prima dată, absolut prima ■'aţă : iar mie mi s-a părut o prevestire de foarte imn augur. Miles era îngrijorat, deşi se stăpînea ; întreaga zi fusese îngrijorat, şi chiar în timp ce luase masa, cu obişnuita lui mică ţinută elegantă, irebuise să facă apel la întregul său geniu straniu pentru a putea realiza acel lustru înşelător. Cînd, in cele din urmă, se întoarse cu faţa spre mine,

■ar fi spus că geniul i se volatilizase :

— Bine, sînt bucuros că *mie* îmi prieşte la Bly.

— în ultimele douăzeci şi patru de ore l-ai co-Undat, cred, mult mai mult decît oricînd pînă acum. Nădăjduiesc, am continuat curajoasă, că Si-a plăcut.

— Da, niciodată încă n-am hoinărit aşa departe ; un vizitat toate împrejurimile — la mile şi mile depărtare. Niciodatăjrujr L-am si-mţiţjiţîţjde^liber.

t

— *Avoai* feftt P'Qdovik', o anumită ţmtilă *iţi* nu decît să mă străduiesc să ţin pasul cu el.

— Ei, şi ţi-a plăcut ?

Stătea în faţa mea zîmbind ; în cele din urmă, pronunţă doar două cuvinte, însă cu mai mult subînţeles decît aş |i_crezut....vreodată că pot .cuprinde două cuvinte :

′/

<

373

— Dar *dumitale* ?

Înainte de a-mi da timp să-mi revin, adăugă, ca şi cum ar fi spus o impertinenţă care se cerea atenuată :

—• Nimic nu poate fi mai minunat decît felul cum reacţionezi dumneata, pentru că, bineînţeles, rămînînd singuri împreună, dintre noi doi, dumneata eşti cea mai singură. Sper însă, ţinu să adauge, că nu ai nimic împotrivă.

— Împotriva faptului de a fi rămas cu tine ? am întrebat. Copilule drag, cum aş putea să am ceva împotrivă ? Deşi am renunţat la orice pretenţie în ce priveşte tovărăşia ta — în fond, eşti mai presus de mine —, dă-mi voie, cel puţin, s-o doresc. Altfel, de ce-aş mai fi rămas aici ?

Mă privi drept în ochi, şi expresia feţei lui, acum gravă, mă izbi ca fiind mai frumoasă decît oricînd.

— Ai rămas numai pentru *asta* ?

— Desigur. Am rămas aici din prietenia şi din interesul imens pe care ţi le port, pînă cînd se va putea găsi ceva mai pe meritul tău. Nu trebuie să te surprindă. Vocea îmi tremura atît de tare, încît îmi era imposibil să-i stăpînesc vibraţiile. Nu-ţi aduci aminte că atunci, în noaptea furtunii, cînd am venit şi am stat la patul tău, ţi-am spus că nu există nimic pe lume ce n-aş face pentru tine?

— Da, da !

Şi el, la rîndul lui, fiind din ce în ce mai vizibil nervos, trebuia să-şi stăpînească emoţia din glas ; I dar o făcea cu atîta succes în .comparaţie cu mine. j încît, lăsînd rîsul să-i străpungă■■ gravitatea, reuşi | să. simuleze că glumeam întrfe noi, din pură plă- cere.

374

~ i?-a> cred că mi»ai SPUS asta numai ca să rna obligi sa fac eu ceva pentru *dumneata.*

— In bună parte e adevărat că voiam să obţin ceva de la tine. am recunoscut. Dar, după cum ştn, n-am obţinut.

— A, da, răspunse cu cea mai degajată vioiciune, parcă voiai să-ţi spun ceva.

— Asta e. Deschis, absolut deschis. Să-mi spui tot ce ai pe suflet. . "

— Ah, atunci, de *asta* ai rămas ?

Vorbea cu o voioşie prin care puteam totuşi sesiza o aproape imperceptibilă undă de supărare ; iar nu.. am puterea să redau efectul pe care l-a avut asupra mea această aluzie, oricît ar fi fost de vaga, la o recunoaştere a faptelor. Era ca şi :u.m lucrul după care tînjisem cu atîta ardoare se realizase, în cele din urmă, doar pentru a mă

buimaci.
— Ei bine, da — acum îmi pot permite să dau cărţile pe faţă. E adevărat, de asta am rămas.
răspunsul întîrzie atîta, încît aveam impresia că îmcearca sa respingă presupunerea pe care se tntemeiaşe hotărîreâ mea, dar cînd, în cele din urma, se decise să vorbească, spuse doar :
— Ai vrea acum... aici ?
— Nici n-ar putea să existe un moment sau un/ ioc mai potrivit.
!
Privi stingherit de jur împrejur, şi am avut rara — ah, şi atît de ciudata ! — senzaţie a primu- 1 [lll]LpBŞi»5> întîlnit la el, de apropiere a unei imi-
spaime. S-ar fi spus că i se făcuse deodată j LSlJBÎne — ceea ce, am gîndit, era poate<-^ uT^el ıjJaTbijn. Totuşi, în mijlocul dureroasei \ mcordări a sforţărilor mele, am simţit cit de zadarnică e orice încercare de severitate, şi în clipa
375
următoare m-am auzit întrebînd cu o blîndeţe ve cină cu ridicolul :
— Vrei mult să te mai duci pe afară ?
— Grozav !
îmi zîmbi eroic, şi mişcătoarea lui mică bravura fu intensificată de o suferinţă care, realmente, ii coloră obrajii. îşi luă pălăria, pe care o adusese înăuntru, şi rămase locului, învîrtind-o în-mîini într-un fel ce mă făcea să simt, acum, cînd aproapt ieşisem la liman, gustul perfid al ororii pe caro eram gata s-o săvîrşesc. S-o înfăptuiesc cit *orice chip,* ar fi însemnat un act de violenţă ; ce altceva ar fi fost decît să impun cu forţa noţiunea di trivialitate şi de vinovăţie unei făpturi mici şi neajutorate care pînă atunci constituise pentrii mine o revelaţie a posibilităţilor de eleganţă în relaţiile dintre noi ? N-ar fi constituit o josnici' să creezi un climat de ostilitate şi stinghereai;! unei fiinţe atît de sublime ? Cred că acum deslu şese situaţia noastră cu o claritate pe care n-a-fi putut-o avea atunci, deoarece mi se pare ca văd sărmanii noştri ochi iluminaţi de seînteia unc i previziuni a torturii ce urma să vină. Şi aşa, n învîrteam unul în jurul celuilalt, cuprinşi de spaime şi reţineri, ca doi luptători care nu cutează să se încleşteze. Dar fiecare dintre noi se temea pentru celălalt ! Sentimentul acesta ne mai ţinu în suspensie un timp, fără să putem porni la atac.
— Am să-ţi spun totul, mi se adresă Miles, adică tot ce doreşti să ştii. Ai să rămîi cu mine şi o să ne simţim bine amîndoi, şi euLJtttt..S§dtL spun — *arn să-ţi spun.* Dar nu acum.
— De ce nu acum ?
Stăruinţa mea îl făcu să-şi întoarcă din nou faţa către fereastra lui, iar între noi se aşternu o tăcere în care ai fi putut auzi cum cade un ac. Deodată.
3Î6
se găsi iarăşi în faţa mea cu aerul unei persoane aşteptate afară de cineva de care într-adevăr nu poate să nu ţină seama.
— Trebuie să-l văd pe Luke !
Nu l-aş fi crezut capabil de o minciună atît de vulgară, şi m-am simţit tot pe-atîta de ruşinată. Dar, oricît ar fi fost de oribil, minciunile lui compensau adevărul meu. Am croşetat, îngîndurată, cîţiva ochi de împletitură.
— Bine, atunci du-te la Luke, iar eu voi aştepta ceea ce mi-ai făgăduit. îţi cer însă în schimb să-mi satisfaci, înainte de a pleca, o dorinţă mai mică.
Părea să-şi spună că izbîndise destul de uşor pentru a-şi putea îngădui să se mai tîrguiască un pic.
— Mult mai mică ?
— Da, o fracţiune infimă din întreg. Spune-mi — ah, cum mă mai preocupa împletitura şi cit de degajată eram ! —, spune-mi dacă ieri după masă ai luat de pe masa din hol, ştii, scrisoarea aceea.

XXIV

Senzaţia mea în faţa felului în care băiatul a primit această întrebare a suferit, timp de o clipă, influenţa a ceva ce nu se poate compara decît cu o cumplită spintecare a atenţiei — o lovitură de oiomag, care din primul moment, cînd am sărit în ~~uuo, aai a paralizat orieo altges4 |«■■af aro impul~~

lui orb de a-l apuca pe Miles şi'de a-l trage spre mine în timp ce^ hîjbîiam ca să mă rezem de mobila cea mai apropiată, ţinîndu-l instinctiv pe băiat cu spaţeje. jpre fereastră, Apariţia care mi se ară-

tase cîndva aici îşi arunca acum din plin umbra . asupra noastră. Peter Quint mi se ivise în văz. *rea* o santinelă în faţa unei închisori. Următorul ^ lucru de care mi-am dat seama a fost că se apropiase de fereastră, pe din afară, şi atunci am ştiut că, lipit de geam şi privind fix înăuntru, se oferea vederii chipul livid al damnaţiunii. Afirmînd că în aceeaşi secundă hotărîrea mea a şi fost luată, nu fac decît să reproduc în linii brute cele ce s-au petrecut în mine cînd vedenia mi-a umplut ochii; totuşi, nu cred că vreo altă femeie, pusă într-o asemenea situaţie covîrşitoare, ar fi reuşit, într-un timp mai scurt, să treacă la acţiune. În însăşi groaza răspîndită de prezenta aceea imediată mi-a venit ideea unicei acţiuni care se impunea, şi anume ca în timp ce eu vedeam şi înfruntam ceea ce era de văzut şi de înfruntat să procedez în aşa fel încît băiatul să nu-şi dea seama de nimic. Inspiraţia — nu-i pot da altă denumire — venea din simţămîntul meu că prin forţa voinţei, printr-o forţă transcendentă, aş izbuti. r-Părea că disput Diavolului un suflet omenesc, şi I cînd mi-am dat seama de acest lucru" a"m dDs~eîrvat ' că sufletul omenesc — încleştat cu mîini tremurătoare la distanţa braţelor mele întinse — avea o rouă de nfldușeală pei_ _o „minunată.^ţLyţe__de **copil.** Chipul de lingă mine era la felde Ralid ca şi cel lipit de geam, şi după o clipa emise un sunet, nu un sunet şoptit sau slab, ci părînd doar să vină de foarte departe'"— "citeva"cuvinte pe care le-am sorbit ca pe-o adiere înmiresmată : ■— Da — eu am luat-o. -

Cu un geamăt de bucurie, am cuprins copilunri' braţe, l-am lipit de mine ; şi în timp ce-l strîngeam la piept, simţindu-i în vibraţiile trupuşoru-lui bătăile nebuneşti ale inimii, îmi ţineam ochii

J

pironiţi pe arătarea din fereastră ; am văzut-o mişeîndu-se, schimbîndu-şi poziţia. Ara asemuit-o cu o santinelă, dar mişcarea înceată cu care se roti îmi evocă o clipă tîrcoalele fiarei care a pierdut urma adulmecată ! Focul curajului meu se înteţise atît de vajnic, încît pentru a-l împiedica să răbufnească prea tare trebuia să-i adumbresc flacăra cu palma. între timp, vedenia se ivise din nou în fereastră, bestia ne fixa, pîndind şi parcă aşteptînd. De astă dată, deplina mea încredere că-i pot ţine piept, precum şi certitudinea că băiatul nu ştie nimic mă îndemnară să urmez :

— De ce ai luat-o ?

— Ca să văd ce scrii despre mine.

— Ai deschis plicul ?

— L-am deschis.

îl îndepărtasem uşor pe Miles, şi privirile mi se îndreptau spre faţa lui răvăşită de ruşine, acum, cînd ironia pierise. în sfîrşit, prin triumful câştigat de mine se înfăptuise miracolul ca simţurile să-i devină opace, şi comunicarea să fie curmată; ştia că_se află în prezenţa a ceva, dar nu ştia ce anume ; era cu atît mai puţin conştient că şi eu percep prezenţa şi, mai ales, că ştiu_ce văd. Dar ce însemnătate mai avea tot acest vîrtej de încordări cînd, întorcîndu-mi din nou privirile fereastră, am văzut doar transparenţa aeru-

]ui şi am constatat că ■—- prin izbînda mea persQ-I. aală — influenţa malefică se mîştuise ? ! Nu sel mai vedea mmîcTCSîjza Işra cîştigatăAsi, de bună.
— Şi n-ai găsit nimic, am izbucnit cu entu- , ziasm.
Scutură din cap posomorit, îngîndurat i
— Nimic.
27*
379
- Nimic, nimic ! aproape că strigam de fericire.
— Nimic, nimic ! repetă el cu amărăciune. I-am sărutat fruntea ; era muiată de transpiraţie.
— Şi ce-ai făcut cu scrisoarea *'!*
— Am ars-o.
— Ai ars-o ? Mi-am spus în sinea mea : „Acum, sau niciodată ![L'] şi am continuat : Aşa procedai şi la şcoală ?
O, ce adîncuri a răscolii această întrebare !
— La şcoală ?
— Ai luat scrisori ?... sau alte lucruri ?
— Alte lucruri ? Părea că se căzneşte să facă o asociere foarte îndepărtată, care i se contura în minte numai sub presiunea îngrijorării. Pînă la urmă, gtndul prinse formă : Adică am *furat* ? Am simţit că roşesc pînă ia rădăcina părului şi în acelaşi timp mă întrebam ce anume e mai bizar : să pui o astfel de întrebare unui *gentleman,* sau să-l vezi aeceptînd-o cu o îngăduinţă care dădea măsura întregii lui decăderi ?
— De asta nu te mai poţi întoarce ia şcoală ? Singura lui reacţie fu o vagă şi melancolică surpriză.
-«««.Ştiai că nu mă mai pot întoarce ? - .-»---—«~™
— Ştiu totul.
La aceste cuvinte, îmi aruncă o privire foarte lungă şi foarte stranie.
— fotul ?
— Totul. Aşadar, ai... ? nu puteam rosti din nou cuvîntul.
Miles putu însă, cu multă simplitate.
— Nu. N-am furat.
Faţa mea "rTărătă, bănuiesc, că îi acord deplin;') crezare ; dar mîinile — împinse doar de pură tandreţe — îl zgîlţîiau, silindu-l parcă să-mi răspundă
380
de ce, din moment ce nu exista nici un motiv, mă i ondamnase la luni întregi de tortură.
—■ Atunci, ce-ai făcut ?
Cuprins de o suferinţă nedesluşită, îşi plimbă privirile de jur împrejurul tavanului şi răsuflă de două-trei ori, cu greutate. Parcă zăcea în fundul mării şi-şi înălţa ochii către o licărire verzuie de lumină crepusculară.
— Da, ştii... am spus unele lucruri.
— Asta-i tot ?
— Ei au socotit că-i de ajuns.
— Ca să te dea afară ?
Niciodată, cred, vreo persoană „dată afară" n-a avut mai puţine explicaţii de oferit decît acest mic personaj aflat în faţa mea. Părea să-mi cîntă-] cască întrebarea, dar într-un mod foarte detaşat ŞL aproape neajutorat .^
—■ Ei, se vede că n-ar fi trebuit să le spun.
—■ Dar cui le-ai spus ?
Făcea un vizibil efort să-şi amintească, dar renunţă ... îi dispăruse din memorie.
— Nu ştiu !
Aproape că-mi surîse în dezolarea înfrîngerii lui, care în clipa aceea era atît de totală, încît ar

ii trpHmt <*ă* mă onrpaspă Dar pram nlină de fu-
muri — eram orbită de victorie —, deşi însuşi efectul care sperasem să-l apropie de mine nu făcuse decît să ne îndepărteze.
— Le-ai spus tuturor ? am întrebat.
— Nu ; le-am spus numai... scutură îndurerat Uin cap. Nu-mi mai amintesc numele.
— Au fost atît de mulţi ?
— Nu — numai cîţiva. Cei care-mi plăceau. / Cei care-i plăceau ? In loc să ies la lumină, îmi'
părea că orbecăiesc într-o beznă şi mai profundă, iar în clipa următoare, din înseşi adîncurile milei

mele, ţîşni, ^a un strigăt de alarmă, îndoiala dacă nu cumva e nevinovat. Era o îndoială năucitoare, abisală, căci dacă el ar fi fost nevinovat, atunci ce eram *eu ?* Paralizată, atît cît dură" scurta străfulgerare a acestei întrebări, i-am dat puţin drumul şi, cu un adînc suspin de uşurare, se întoarse din nou cu spatele la mine ; văzîndu-l iarăşi în faţa ferestrei transparente, am simţit dureros că nu mai am cum să-l împiedic.
— Şi ei au repetat ce le-ai spus ? am întrebai după o clipă.
în scurt timp, se distanţase de mine, respirînd încă greu şi avînd aerul — de astă dată fără să$_h$>se arate însă mînios — că e ţinut prizonier, împotriva voinţei lui.
Scrută iarăşi, aşa cum mai făcuse o dată, ziup tulbure, de parcă din tot ce-l susţinuse pînă acum tiu-i mai rămăsese decît o teamă inefabilă. *j,* A —• Da, îmi răspunse totuşi, probabil că au re-* / petat. Celor care le plăceau *lor,* adăugă. ' Ieşise la iveală mai puţin decît mă aşteptam ; dar mi-am continuat speculaţiile :
— Şi lucrurile au fost date în vileag ?
—■ Profesorilor ? Da ! replică foarte simplu. Dar n-aş fi crezut că or să comunice acasă.
— Profesorii ? N-au făcut-o — n-au comunicat nimic. De asta te întreb.
Îşi întoarse din nou spre mine feţişoara frumoasă, înfierbîntată.
— Da, erau lucruri prea urîte.
— Prea urîte ?
—• Cele pe care le spuneam eu uneori. Prea urîte ca să le scrie acasă.
Nu pot reda în cuvinte patosul, sublim al contradicţiei imprimate unei asemenea convorbiri de către un asemenea vorbitor .;„ ştiu numai că în
clipa următoare m-am auzit pe mine izbucnind cu o Rigoare lipsită de eleganţă :
— Prostii ! Dar cele ce-am adăugat pe dată au avut, cred, o rezonanţă destul de severă : Dar ce anume ai spus ?
Severitatea mea se adresa în întregime celui care-l judecase, călăului ; dar îl făcu să se îndepărteze din nou, iar mişcarea lui mă făcu pe *mine* să mă năpustesc dintr-o săritură asupră-i, scoţînd un strigăt pe care n-am putut să-l înăbuş. Pentru , :ă acolo, la geam, ca şi cum ar fi vrut să-i curme 1 destăinuirea şi să-i zăgăzuiască răspunsul, se afla I] hidosul creator al dezastrului nostru : chipul lividii al damnaţiunii. Cînd mi-am vazuF""triumfuT"na-* ' mit," m-a--năpădit un val de greaţă şi totodată m-am simţit iarăşi gata de luptă, astfel încît saltul meu nu făcu decît să mă trădeze. Chiar în timp ce acţionam, l-am văzut pe .Miles că începe să presimtă şi, dîndu-mi seama că şi acum merge tot pe ghicite, iar fereastra rămăsese pentru ochii lui tot străvezie, m-am lăsat pradă impulsului de a-i converti această culme a deznădejdii în însăşi dovada eliberăfîfîuîT.....
— De data ăsta, nu ! De data asta, nu ! De data asta, nu ! am strigat nălucii, încercînd să strîng copilul la piept.
— Dînsa e aici ? gîfîi Miles, încercînd să prindă cu ochii lui nereceptivi direcţia _cuvintelor_mele...
Apoi, cînd, cutremurată de acest straniu „dînsa", am repetat, ca un ecou, dintr-o singură

suflare : „Domnişoara .Jeşsel, domnişoara. Jfissel !", mă înghionti cu o furie bruscă.
Am înţeles, cu stupefacţie, pricina bănuielii lui — se gîndea la o urmare a felului în care proce-
3asern cu Flora —, dar asta mă îndemna doar şă-i arăt că lucrurile nu stau chiar aşa de rău.
— Nu-i domnişoara Jessel ! E altcineva la fereastră — drept în faţă ! E *acolo* ~ mişelul hîd. e acolo pentru ultima oară !
La aceste cuvinte, după o secundă în care-şi suci capul asemenea unui cîine dezorientai adu! mecînd o urmă, pentru ca apoi să-l zvîrle înainte frenetic, căutînd aer şi lumina, se repezi la mint ca turbat, buimăcit, holbîndu-se zadarnic în toate ../direcţiile şi neizbutind să vadă nimic, deşi eu *j* simţeam cum se prelinge ca o miasmă otrăvită şi umple întreaga Încăpere prezenţa aceea atotcuprinzătoare, nimicitoare.
— E dînsul ?
Eram atît de hotărîtă să obţin toate dovezile. îneît am forţat porţi deschise pentru a-l'provoca.
-*r* Pe cine înţelegi prin „dînsul" ? y — Peter Quint — diavoliţo ! *r*. îşi răsuci din nou câputr-rntf-un spasm de implorare.
— *Unde-i?*
îmi sună încă în urechi ecoul dăruirii de sine cu care a rostit hîdul nume şi tr^uluj adus devotamentului meu. .....,,,,,,.,,,..,,.
~—~*Ce* importanţă mai are dînsul acum, copilul meu — ce importanţă mai poate avea vreodată ? Eşti *al meu,* am strigat uitîndu-mă spre fiară, şi el te-a pierdut pentru totdeauna !
Apoi, ca să-mi ilustrez opera, i-am arătat lui Miles : Acolo, acolo !
Dar el mi se smucise din nou din mîini, scrutase, sfredelise şi nu văzuse nimic decît lumina potolită a zilei. Izbit de nujrderea-care mă umplea

pe mine de atîta mîndrie, scoase un răcnet ea de fiinţă azvîrlită într-o prăpastie, şi forţa cu care l-am înşfăcat putea fi aceea cu care l-aş fi prins în braţe, în timp ce cădea. îl prinsesem, da, şi-l strîngeam — e lesne de închipuit cu cîtă oatimă ; dar după un minut am început să simt/lce) strîng în braţe. Eram singuri, învăluiţi în lumina potolită a zilei, şi micuţa lui inimă îşi oprise bătăile.